

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií, Katedra politologie

Tereza Richterová

Imigrační politika USA

Diplomová práce

Praha 2008

Autor práce: **Tereza Richterová**

Vedoucí práce: **PhDr. Věra Kotábová**

Bibliografický záznam

RICHTEROVÁ, T. *Imigrační politika USA*. Praha: Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, 2008. 139 s. Vedoucí diplomové práce PhDr. Věra Kotábová.

Anotace

Diplomová práce se snaží postihnout vývoj a podstatu imigrační politiky Spojených států. Zvláštní důraz je kladen na období od roku 1965, kdy se koncepce americké imigrační politiky značně liberalizovala a tím došlo k nezamýšlené masové imigraci ze zemí třetího světa, především z Asie a Latinské Ameriky. Práce rovněž zkoumá specifika mexického přistěhovalectví a nastiňuje možné reformní kroky pro imigrační politiku USA.

Annotation

Diploma thesis characterizes developments and fundamental principles of U. S. Immigration Policy. The era since 1965, when the legislation was liberalized, to current times is specially emphasized. Since the adoption of this law the structure of new immigrants to the USA had changed from mainly European newcomers to immigrants originating from Asia and Latin America. The thesis also analyses the distinction of Mexican immigration to the USA and outlines possible immigration reform proposals.

Klíčová slova

Imigrační politika, imigrace, Spojené státy americké, Latinská Amerika, Mexiko, multikulturalismus, asimilace.

Keywords

Immigration policy, immigration, The United States, Latin America, Mexico, multiculturalism, assimilation.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literatury.

V Praze dne 21. května 2008

Tereza Richterová.....

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat své vedoucí diplomové práce, paní PhDr. Věře Kotábové za odbornou pomoc při vzniku této práce a panu Mgr. Lukášovi Frolíkovi za textovou revizi a jazykové korektury.

Obsah

1. ÚVOD	6
1. 1. STRUKTURA.....	8
1. 2. METODOLOGIE.....	13
1. 3. KONCEPTY <i>MELTING POT</i> A MULTIKULTURALISMU	14
2. HISTORIE IMIGRACE DO SPOJENÝCH STÁTŮ A POJETÍ AMERICKÉ NÁRODNÍ IDENTITY .	17
2. 1. HISTORIE PŘISTĚHOVALECTVÍ DO SPOJENÝCH STÁTŮ	17
2. 2. IMIGRAČNÍ VLNY A ZMĚNY DEMOGRAFICKÉHO SLOŽENÍ V USA.....	19
2. 3. AMERICKÁ NÁRODNÍ IDENTITA A ZMĚNY JEJÍHO VNÍMÁNÍ.....	21
2. 4. OD ASIMILACIONISMU K MULTIKULTURALISMU A ZPĚT	23
3. IMIGRAČNÍ POLITIKA SPOJENÝCH STÁTŮ	29
3. 1. VÝVOJ IMIGRAČNÍ POLITIKY USA.....	29
3. 2. ROK 1965 A HART-CELLERŮV ZÁKON.....	31
3. 3. SEDMDESÁTÁ A OSMDESÁTÁ LÉTA A IRCA	34
3. 4. DEVADESÁTÁ LÉTA IIRIRA.....	38
3. 5. „SEKURITIZACE“ PŘISTĚHOVALECTVÍ PO 11. ZÁŘÍ 2001	41
3. 6. KONFLIKT STÁTŮ S FEDERÁLNÍ VLÁDOU V IMIGRAČNÍCH ZÁLEŽITOSTECH	45
3. 7. PROPOZICE 187	47
3. 8. VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ.....	50
3. 9. POLITICKÉ POSTOJE K OTÁZCE IMIGRACE: REPUBLIKÁNSKÁ STRANA	55
3. 10. POLITIKA DEMOKRATŮ K OTÁZCE IMIGRACE.....	59
4. PŘÍPADOVÁ STUDIE: PŘISTĚHOVALCI Z MEXIKA JAKO SOUČASNÝ PROBLÉM	63
4. 1. ODLIŠNOSTI MEXICKÉHO PŘISTĚHOVALECTVÍ	63
4. 2. ASIMILACE MEXICKÝCH PŘISTĚHOVALCŮ DLE JEDNOTLIVÝCH KRITÉRIÍ.....	69
4. 3. DŮVODY MEXICKÉ IMIGRACE DO USA	79
5. MOŽNÁ VÝCHODISKA IMIGRAČNÍ POLITIKY PRO SPOJENÉ STÁTY	83
6. ZÁVĚR	90
7. POUŽITÁ LITERATURA.....	95
8. RESUMÉ: IMIGRAČNÍ POLITIKA USA	104
9. PŘÍLOHY	106
10. PROJEKT DIPLOMOVÉ PRÁCE	128

1. Úvod

V současné době nenajdeme na světě žádný stát, ve kterém by žilo ve všech ohledech stoprocentně homogenní obyvatelstvo. Existují pouze státy, které se tomuto modelu mohou více či méně přibližovat. Harmonii soužití většinového obyvatelstva s menšinou nebo menšinami ovlivňuje mnoho faktorů. Velice důležitou roli v tomto vztahu hrají všechny zúčastněné strany, které se mohou chovat různě. Rozhodla jsem se zkoumat tyto proměnné na případu Spojených států amerických, jednoho z nejvýznamnějších hráčů na mezinárodním politickém i ekonomickém poli.

Spojené státy, „národ/země přistěhovalců – osadníků“ (nation of immigrants), mají dlouhou přistěhovaleckou tradici a imigrace neustále redefinuje jejich tvářnost již od jejich vzniku. Migrace se stala významným tématem politiky, a to jak vnitřní, tak zahraniční, neboť po roce 1965 se počet přistěhovalců začal dramaticky zvyšovat. Vidina lepších ekonomických možností a vyšší životní úrovně jsou jedny z nejvýznamnějších aspektů, které ovlivňují nelegální imigranty s vírou, že si zde splní svůj „americký sen“. V současné době představují hlavní skupinu přistěhovalci z Latinské Ameriky, kteří početně předstihli Afroameričany; podle sčítání lidu z roku 2000 jich je přes 35 milionů.

O podobě přistěhovalectví v USA rozhoduje zejména imigrační politika Spojených států, jež je hlavním zaměřením mé diplomové práce. Imigrační politika existovala od vzniku USA v různých podobách. Setkáme se s obdobím restrikcí a imigračních kvót, které vylučovaly potenciální žadatele východní polokoule, i s obdobím liberalizace, které v roce 1965 změnou imigračních zákonů a preferencí rodin přilákalo do té doby zřídka přítomné přistěhovalce z Asie a Latinské Ameriky.

Do tvorby imigrační politiky se promítá nesporně rozdílný názor na rostoucí problematiku imigrace dvou hlavních politických stran ve Spojených státech: republikánů a demokratů. Obě strany jsou si vědomi důležitostí řešit současnou imigrační politiku, ale neshodnou se jakým způsobem. Těto

skutečnosti nenahrává ani názorové štěpení uvnitř těchto stran, neboť dochází k situaci, v níž republikánský politik liberální frakce prosazuje obdobné názory jako jeho kolega demokrat z konzervativní frakce. Na imigrační politiku USA v současné době rozdílně nahlíží obě komory amerického Kongresu i jednotlivé státy USA, zejména ty vystavené vysoké imigraci, jenž nesouhlasí s federální politikou.

Významný faktor v demokratických zřízeních představuje veřejné mínění. Ve Spojených státech se současnou přistěhovaleckou politikou nesouhlasí významná část obyvatel, objevuje se zde však jistá názorová proměnlivost a nestálost. Veřejné mínění ve velké míře ovlivňují média, které ne vždy avizují přesná a pravdivá fakta. Významnou roli hrají tzv. neonativisté jako Samuel Huntington nebo Peter Brimelow, kteří se obávají ohrožení americké národní identity ze strany imigrantů a rovněž zdůrazňují, že přistěhovalci stojí státní pokladnu nemalé peníze.

Tyto neonativistické proudy převážně poukazují na přistěhovalectví z Mexika, které v současné době dominuje americkému přistěhovalectví. Migrace mezi Mexikem a Spojenými státy je stálá a nevyhnutelná, jelikož je založena na geografické blízkosti, ekonomické nerovnosti a vzájemných vztazích mezi oběma státy. Nebylo by na tom nic tak zvláštního, kdyby se podle mnohých analýz nepoukazovalo na neschopnost či neochotu mexických přistěhovalců se ani za tři generace přizpůsobit většinové společnosti. Nemalou pozornost na sebe váže i počet legálních a nelegálních imigrantů převážně z Mexika, kteří se vyznačují značnou regionální koncentrací na jihozápadě Spojených států.

Existují předpoklady k tomu, že by mohl být vyřešen pomocí opětovného zavedení integračních a asimilačních politik v podobě kurzů anglického jazyka aj., které existovaly do 60. let 20. století. Změnu by mohla přinést také změna imigračních zákonů jako takových – například důsledné kontroly firem a podniků na území Spojených států, kteří bezstarostně ilegální pracovníky zaměstnávají. Republikánská strana, v současnosti ovládající obě komory Kongresu, sáhla k radikálnímu řešení a to výstavbě hraniční zdi na americko – mexické hranici. Proti tomuto plánu se ohradila mexická strana, jenž tuto hranici připodobňuje k Berlínské zdi a definitivně tak ztratila naděje,

které byly vloženy v roce 1993 do podepsání dohody o Severoamerické zóně volného obchodu (NAFTA).

Nejistota nastavení jasně a efektivní imigrační politiky se jeví především z důvodu silného postavení lidskoprávních organizací, lobbistických skupin a neschopnosti Kongresu se dohodnout na řešení obtížných otázek.

Hlavním bodem mé práce bude zachytit fenomén přistěhovalectví do USA z hlediska historického, politického a kulturního. Příslušníci jednotlivých menšin jsou ochotni v různé míře se asimilovat do většinové společnosti, přijmout novou kulturu a respektovat její zákony. Cílem této práce není jen přiblížit teoretickou bázi daného problému, ale rovněž odkrýt souvislosti, vztahy a příčiny, které ovlivňují podobu imigrační politiky USA a strukturu americké společnosti.

Na základě níže uvedené literatury a pramenů společně s analýzou statistických dat, která byla získána z databáze z příslušných vládních úřadů a z organizací provádějících výzkum veřejného mínění, jsem mohla podrobně zkoumat dané téma diplomové práce. Tyto dokumenty diplomové práce mi poskytly historickou a politologickou analýzu k problematice legislativy, postojů republikánů a demokratů k imigraci a k popisu politického klimatu v USA.

1. 1. Struktura

Práce bude rozčleněna do 5 stěžejních kapitol, přičemž první tři kapitoly budou vystaveny na historickém vývoji až do současné podoby imigrace a imigrační politiky ve Spojených státech. Zvolené okruhy budou doplněny čtvrtou kapitolou obsahující případovou studii přistěhovalectví z Mexika, které v dnešní době dominuje americké imigrační politice. Pátá kapitola nastíní možná řešení a východiska pro americkou imigrační politiku.

Práce je vystavena dle časového rámce historickým úvodem od druhé poloviny 19. století, přičemž hlavní část bude věnována období konce 60. let 20. století, kdy se imigrační politika značně liberalizovala, až do jejích proměn v roce 2007. Ve své práci budu vycházet především z protichůdných přístupů teorie melting pot a multikulturalismu. První z nich předpokládá vznik relativně

homogenní společnosti, tím, že v sobě slévá různé tradice a kulturní praktiky v jednu společnou univerzální kulturu. Multikulturalismus naopak prosazuje pojetí společnosti, ve které si každý etnický či rasový element v populaci udržuje svoji odlišnost.

V druhé kapitole bude následovat popis historie imigrace a charakteristika jednotlivých imigračních vln do Spojených států. Bez dějinného kontextu bychom se nemohli dostat k příčinám současného stavu imigrační politiky. V historii Spojených států převládala do 70. let 20. století imigrace z Evropy. Mimořádným obratem v imigrační politice USA se stalo přijetí Hart – Cellerova zákona o imigrační reformě z roku 1965, neboť došlo k nezamýšlené masové imigraci ze zemí třetího světa, především z Asie a Latinské Ameriky. Je zřejmé, že tyto vlny přistěhovalců ovlivnily dnešní demografickou situaci, kterou podporují údaje z databáze Census Bureau USA <http://www.census.gov/>, Oddělení vnitřní bezpečnosti USA (Department of Homeland Security) <http://www.dhs.gov/ximgtn/> a z výzkumů a analýz nezávislé organizace zabývající se nejen veřejným míněním v USA – Pew Hispanic Center <http://pewhispanic.org/>. Jelikož příliv imigrantů, především těch mexických, se v dnešní době stále zvyšuje, demografická struktura se stále mění.

Neproměnila se pouze imigrační politika, ale také integrační politika, které se do roku 1965 celkem úspěšně dařilo nové přistěhovalce integrovat do americké společnosti pomocí velkorysých amerikanizačních programů. Po roce 1965 získává na popularitě multikulturalismus, který funguje jako oficiální doktrína a korespondující soubor politik a praktik, v nichž dochází k formální podpoře a inkorporaci etnicko-rasových rozdílů jakožto integrální součásti politického, společenského a symbolického řádu.

Kapitola třetí bude rozebírat nejvýznamnější imigrační zákony v amerických dějinách, které dodnes výrazně ovlivnily podobu imigrační politiky i současný demografický stav. Situace se ve Spojených státech po roce 1965 výrazně změnila a Spojené státy nemohou zastávat stejný postoj jako v první polovině 20. století. Jakou podobu by současná imigrační politika USA měla mít, se neshodují jednotlivé státy ani federální vláda. Je zřejmé, že

státy vystavené silnému přistěhovalectví se snaží tuto situaci řešit po svém, jako například Kalifornie, ve které žije více než polovina všech imigrantů z Mexika, a případ Propozice 187.

Z politického hlediska je významné porovnání přístupu Republikánské a Demokratické strany k otázce přistěhovalectví. I když obě strany vycházejí ze své stranicky odlišné platformy, obě se shodují, že je třeba problém masové imigrace řešit, neshodnou se ovšem jakým způsobem. Politické strany by měly vzít v úvahu i otázku veřejného mínění a jeho proměn i po teroristických útocích 11. září 2001. Je zřejmé, že postoj Američanů se změnil. Občané Spojených států už nevidí ohrožení jen na poli ekonomickém či kulturním, ale také na poli bezpečnostním.

Po exkurzi do historie a politiky bude následovat případová studie ze současnosti, která se věnuje přistěhovalectví z Mexika, které je v dnešní době nejtypičtějším příkladem imigrace do Spojených států. V kapitole se pokusím prozkoumat, v čem jsou mexičtí přistěhovalci specifictí a jak probíhá včleňování mexických přistěhovalců do americké společnosti dle asimilačních kritérií. Odborníci na imigraci se obávají, že mexičtí přistěhovalci mají potíže se přizpůsobit většinové společnosti a nejsou schopni se ani za tři generace přiblížit socioekonomické úrovni rodilých Američanů. Následkem může být spousta problémů v ekonomické, politické i kulturní oblasti a vyvolávání xenofobních postojů ze strany veřejnosti. Podle názoru ředitele washingtonského Institutu pro migrační politiku Demetrie Papademetriouse to však není problém tak závažný a je to jen další kapitola imigrace do Spojených států. Amerika se vždy v minulosti vypořádala s imigrací z různých kulturně odlišných částí světa. Je proto pravděpodobné, že by se mohla stát rozpolcenou zemí s dvěma jazyky, španělštinou a angličtinou, a dvěma kulturami anglosaskou a hispánskou? Postavení imigrantů, potažmo největší menšiny Mexikoameričanů, je stále výraznější a mění se i přístup politiků k této skupině, neboť jim mohou přispět k volebnímu vítězství. Nemusíme chodit daleko do historie, neboť právě probíhající souboj kandidátů Demokratické strany Hillary Clintonové a Baracka Obami v prezidentských primárách tento fakt dokazuje.

V poslední kapitole bude dán prostor pro nastínění možných způsobů řešení imigrační politiky, která souvisí i s důvody mexické imigrace do Spojených států. Existuje celá řada odborníků, kteří navrhnou nejrozličnější koncepce imigrační politiky, vybrala jsem však několik nejdiskutovanějších. Mezi ně patří analýza bodového systému fungujícího v Kanadě a jeho aplikace na Spojené státy, důsledný monitoring amerických firem zaměstnávajících ilegální pracovníky, nebo vylepšení spolupráce USA – Mexika v rámci Severoamerické zóny volného obchodu. Lze přidat návrat k asimilační integrační politice či zlegalizování dosavadních ilegálních přistěhovalců na území USA.

Práce je doplněna odkazy pod čarou, které nebudou pouze dovysvětlovat jednotlivé fenomény a fakta pro nenarušení plynulosti textu, ale některé z nich též doplňují text širší rozvedenými historickými informacemi nebo zajímavostmi. V kapitole s názvem Přílohy danou problematiku názorně dokresluje tabulky a grafy.

Vzhledem k intenci a vytčenému cíli celé této diplomové práce, jsem vybírala a používala takovou literaturu, od níž jsem očekávala, že mi v mém úsilí pomůže danou problematiku pochopit a najít v ní i možná východiska k uchopení celého komplexu stavu. Potíže s literaturou spočívaly v dostupnosti, v různorodosti a často i protichůdnosti jednotlivých názorů, především faktů a statistických dat souvisejících s danou oblastí.

Na prvním místě je třeba zdůraznit práci politologa Samuela Huntingtona – Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity. Autor vyjadřuje své přesvědčení, že to, co utváří identitu Američanů jako národa, má zdroj v určité kultuře vyjádřené v anglosaském protestantismu. Huntingtonovým cílem je upozornit na negativní vlivy přistěhovalectví, které mají tuto výjimečnost – ve smyslu výjimečnosti kulturní – ohrožovat. Huntingtonův přínos v otázce přistěhovalectví lze spatřovat v tom, že se zaměřil na to, co v současnosti pálí i evropskou společnost – a to je integrace přistěhovalců do místní společnosti. To je důležitý úhel pohledu, který se vynořuje ze záplavy zdůrazňování a řešení ekonomických a právních aspektů světové migrace

Dalším významným zdrojem, zejména z interdisciplinární percepce je publikace *Arguing immigration: the debate over the changing face of America* vydaná Nicolausem Millsem, jež mě poskytla zajímavé názory a analýzy americké imigrační politiky z pohledů významných autorů zabývajících se imigrační politikou z hlediska politického, ekonomického, sociologického, psychologického či historického.

Poslední knihu, kterou bych chtěla vyzdvihnout je *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku* od Andreji Baršové a Pavla Barši. Tato kniha mi poskytla nejen jasný a podstatný přehled událostí v americké imigrační politice, ale i teoretické znalosti o jednotlivých modelech imigračních politik apod.

Mezi internetovými zdroji byly hlavními zdroji webové stránky nezávislé organizace zabývající se veřejným míněním v USA Pew Hispanic Center, kde jsou k dispozici zajímavé a aktuální analýzy týkající se imigrantů z Latinské Ameriky. Dále webové stránky Oddělení vnitřní bezpečnosti USA (Department of Homeland Security) zveřejňující podrobné statistiky, data a údaje o přistěhovalcích žijících ve Spojených státech.

Na rozdíl od projektu, kde byl uveden téměř maximální možný seznam literatury, není v diplomové práci použit takový počet publikací. Je to z důvodu nedostupnosti některých knih a jejich tématického a názorového překrývání. Seznámila jsem se s mnohými prameny, které jsem nakonec v diplomové práci nepoužila, neboť je lépe zastoupily jiné publikace nebo se tématicky do daného kontextu nehodily. Souvisí to také se strukturou práce, která byla nepatrně upravena a zúžena. Při podrobnějším zkoumání tématu se ukázalo, že některé podkapitoly uvedené v projektu, nebyly klíčové. Pro některá témata nebylo nutné ponechávat tak velký prostor, jak jsem se původně domnívala a jejich podstata se dostatečně vystihla ve stávajícím textu nebo ve formě poznámky.

V diplomové práci používám pojmy *migrace*, *migrující*, *imigrant*, *emigrace*, *cizinec*. Pojmy imigrace, migrace, emigrace mají společný etymologický základ v latinském slově *migratio*, které je derivací slova *migrace*. Latinské *migrare* znamená v českém jazyce *stěhovat se*, *vystěhovat*

se, *odstěhovat se*, znamená tedy „*opuštění určitého místa a hledání nového sídla*.“ Pojem imigrace lze vysvětlit mimo jiné i jako „*významné přemístění lidí z jednoho místa na druhé ze zvyku nebo nutnosti*.“ Slovo imigrace, jehož základem je latinské slovo *imigrare*, *přistěhovat se*, *nastěhovat se*, je vykládána jako „*dočasné nebo definitivní usídlení a trvalé pobývání osob, které přicházejí z ciziny nebo jiných zón národního teritoria z důvodu hledání práce nebo zlepšení ekonomické situace*.“ Základem slova emigrovat je latinské *emigrare*, *vystěhovat se*. Význam slova je „*opuštění místa především s cílem zlepšit ekonomickou a politickou situaci*.“ V této diplomové práci používám především obecnější pojem „*migrující*“ a o něco užší pojem „*imigrant*“, neboť hovořím převážně o lidech, kteří do Spojených států přicházejí z Latinské Ameriky a Asie.

Velice často se objevuje i výraz *Hispanci*, což je skupina pocházející ze španělsky mluvících zemí, tedy jak ze Španělska, tak i z Mexika, Mezoameriky a Jižní Ameriky. Podobný je pojem *Latinos*, což je skupina osob pocházející z Latinské Ameriky. U obou případů se v této diplomové práci jedná o osoby legálně a ilegálně žijící na území USA.

1. 2. Metodologie

Přístupy ke studiu imigrace jsou čtyři: demografický, ekonomický, sociologický a antropologický. Při aplikování vždy pouze jednoho z přístupů se zanedbá komplexnost fenoménu migrace. Zatímco demografický přístup podtrhuje aspekty struktury imigrace ve vztahu k charakteristickým rysům zemí a obyvatelstva, ekonomický se snaží vysvětlit funkci imigrace na pracovním trhu. Antropologický přístup se soustředí na kulturní rysy individuí a sociologický je spojen se strukturou a charakteristikami studovaných oblastí. Je nutné doplnit, že mimo několika výjimek specifických studií představují dosud publikované práce teorii *melting pot*, v němž se metodologické nástroje a myšlenková schémata překrývají a mísí.

Ve své práci budu především vycházet z posledního z vyjmenovaných přístupů - tzn. z teorie *melting pot* a multikulturalismu.

1. 3. Koncepty *melting pot* a multikulturalismu

Na imigrační politiku lze nahlížet dvěma protichůdnými úhly pohledů. První možností je pohledem teorie tzv. „melting pot“ („tavicího kotle“); metafora, která popisuje mechanismus vzniku relativně homogenní společnosti tím, že je možné odlišná etnika a náboženství smíchat v „tavicím kotlíku“ a vytvořit „nový produkt“. Tento postup předpokládá, že výsledek je homogennější než původní vstupy. V kulturní realitě to znamená možnost slévání různých tradic a kulturních praktik v jednu společnou univerzální kulturu.

V Americe byl tento termín používán ve spojitosti s utopistickým konceptem zaslíbené země, ve které jsou jednotlivci všech národů „přetaveni v novou lidskou rasu“. Nový Američan odloží „veškeré tradiční předsudky a obyčeje a osvojí si nové, přiměřenější způsobu jeho života, a stane se novým člověkem.“ Termín *melting pot* se začal používat v roce 1908 po premiéře stejnojmenné hry spisovatele a dramatika Israela Zangwilla. Myšlenka „tavicího kotle“ je tradičně spojována s imigrační a integrační politikou Spojených států. Podobně jako v procesu kulturní asimilace a akulturace, se podle teorie *melting pot* příchozí asociují do nové kultury a existujících institucí.

Pro exponenty nových etnorevitalizačních hnutí byla tato vidina („proces asimilace“) zcela nepřijatelná. Od konce 60. let je tento princip postupně vytlačován gastronomickou metaforou „salátové mísy“ („salad bowl“), ve které si různé přísady (etnické skupiny) uchovávají svoji chuť a formu, nicméně dohromady tvoří svébytný pokrm, který je charakteristický jedinečností svého namíchání. (Hirt 2005: 14).

Dnes už lze obtížně najít demokratickou společnost, v níž by neprobíhal nějaký hluboký spor o to, zda a jakým způsobem by měly veřejné instituce lépe uznávat identitu kulturních a znevýhodněných menšin. Veřejné instituce – včetně státních úřadů, škol a univerzit – se dostaly pod palbu kritiky za to, že neuznávají nebo nerespektují svébytné kulturní identity občanů. Tento soupis

by bylo možné bez problému rozšířit o další skupiny a jejich sestava by se po celém světě v jednotlivých zemích lišila. (Gutmannová 2001: 7). Zejména v tzv. imigrantských politických zřízeních (s převážně anglosaskou politickou kulturou) je již po několik desetiletí tato problematika řešena na nejrůznějších úrovních od filozofie po politiku, přičemž jako jedno z nejschůdnějších a zároveň nejdemokratičtějších řešení je dnes považován multikulturalismus.

Multikulturalismu se dostávalo největší publicity a pozornosti od konce 60. let v USA, Kanadě a Austrálii především díky etnickým, rasovým a sexuálním menšinám a feministkám, které zdůrazňovaly skupinové charakteristiky ve veřejných institucích – v přijímání na školy, v médiích, v obsazování míst ve státní správě apod. Ve stejné době se tento termín dostával do oběhu v Evropě v souvislosti s problémy kulturní integrace neevropských přistěhovalců. (Barša 2003: 7).

Termín multikulturalismus může zahrnovat celou řadu věcí – lidové písně, tance, festivaly, řemesla, umění, muzea, etnická studia, sdílení kultury a lidská práva. Význam tohoto termínu se liší podle úhlu pohledu, přičemž ho lze nazírat několika způsoby: jakožto součást společenské reality, či jako určitou ideologii nebo doktrínu (jako vládní, nebo administrativní politiku). Zároveň se na multikulturalismus můžeme dívat z pohledu jednotlivce nebo společnosti. Nelze vynechat ani politickou, ekonomickou, kulturní či sociální dimenzi multikulturalismu, pokud usilujeme o komplexní pohled. (Fleras, Elliot 1993: 20).

Podle antropologa Tomáše Hirta je multikulturalismus klasifikován *jako ideologie, koncept, princip, diskurz, či hnutí*, ale také jako *hodnota, postoj, problém* nebo *výzva*. Multikulturalismus: je pozice, která odmítá asimilaci a obraz „tavícího kotle“ jakožto podvod dominantní kultury, a na místo toho upřednostňuje takové metafory jako „salátová mísa“ či „nádherná mozaika“, ve které si každý etnický či rasový element v populaci udržuje svoji odlišnost. Multikulturalismus také představuje zastřešující politickou a konceptuální (akademickou) artikulaci tohoto trendu, přičemž konstruuje vizi společnosti, v níž vedle sebe (nekonfliktně) koexistují různé etnické skupiny, které se vyznačují jednotným (pokrevním) původem, sdílenou kulturou a kolektivní identitou. (Hirt 2005: 15)

Podle definice autorů Angie Fleras a Jeana Leonarda Elliota (1993: 22) je multikulturalismus „oficiální doktrína a korespondující soubor politik a praktik, v nichž dochází k formální podpoře a inkorporaci etnicko-rasových rozdílů jakožto integrální součásti politického, společenského a symbolického řádu.“

V 90. letech se do středního proudu západního veřejného mínění znovu dostávají asimilacionistické názory a kritika multikulturalismu. Podle nich není soužití různých kultur a skupinových identit možné: chtějí-li být přistěhovalci přijati jako plnoprávní členové, nemohou si udržovat své zvyky a svou etnickou identitu, ale musí přijmout životní způsob a národní identitu přijímací společnosti. (Barša: Ústav mezinárodních vztahů).

2. Historie imigrace do Spojených států a pojetí americké národní identity

2. 1. Historie přistěhovalectví do Spojených států

Univerzalistický¹ potenciál Spojených států amerických zachytil první americký prezident George Washington, když psal o zemi, jež může poskytnout azyl utiskovaným a potřebným lidem tohoto světa. Toto sebepojetí Ameriky však od počátku americké historie zápasilo se sebepojetím uzavřeným a exkluzivním. Otevřenost však byla mnohdy oslavována pohledem do idealizované minulosti, nikoliv vzhledem k přítomnosti. Podle Samuela Huntingtona, nejvlivnějšího současného hlasatele těchto pochyb, nepojímali Američané po větší část své historie svou zemi jako společnost přistěhovalců a neměli o přistěhovalcích kladné mínění. K protikladu k obrazu „národa přistěhovalců“ – a tedy i v protikladu vymezení americké národní identity Huntington (2005: 48–51) jasně odděluje kategorii „přistěhovalec“ od kategorie „osadník“.² Americká společnost, která se ustavila v 18. a 19. století, podle něj není národem přistěhovalců, nýbrž národem osadníků.

Rozdílný názor na „osadnický“ či „přistěhovalecký“ charakter Ameriky je základem sporu mezi nacionalistickým a liberálním sebepojetím Ameriky. Zatímco liberální postoj odvozuje národní identitu z přistěhování a přijetí politického kréda svobody a demokracie, nativismus ji odvozuje ze zvláštní kultury prvních generací osadníků. Proti americké „tezi“, definující národ

¹ Univerzalistický princip vyzdvihuje přirozená práva každého člověka a vede k otevření se přistěhovalcům a k ochotě postupně je zahrnout mezi své občany (také liberální přístup). Zatímco opačný přístup nacionalistický (partikularistický) vede k uzavření hranic státu a zavazuje ho, aby se staral o blaho určitého národa (Baršová 2003: 19–25; DeSIPIO, De La Garza 1998: 25).

² S. Huntington se domnívá, že Amerika není přistěhovaleckou zemí. Předkové nebyli přistěhovalci, ale osadníci. Další generace přistěhovalců byly asimilovány kulturou prvních kolonialistů, k níž v různé míře přispěli a kterou v různé míře modifikovali. Osadníci opouštějí existující společnost, obvykle ve skupině, aby založili novou společnost na novém a často vzdáleném místě. Přistěhovalci naproti tomu nevytvářejí novou společnost. Přistěhovalectví je zpravidla individuální proces, jehož se účastní jednotlivci a rodiny, kteří individuálně definují svůj vztah ke staré i nové vlasti. Přistěhovalci přicházejí o něco později, aby se začlenili do společnosti, kterou před nimi vytvořili osadníci. (Huntington 2005: 48–51; Baršová 2003: 37).

universalistickými principy ústavy, stojí americká „antiteze“, definující národ partikulární etno – náboženskou – angloprotestantskou – kulturou.³

Není pochyb, že první přistěhovalci-osadníci pocházeli z Británie. Její hodnoty, instituce a kultura jim poskytly základ a formovaly vývoj Ameriky v následujících stoletích. Zpočátku definovaly Ameriku rasově, etnicky, kulturně a především nábožensky. Museli ji definovat též ideologicky, aby ospravedlnili odtržení od domovské země. Tato ideologická stránka se začala dostávat ke slovu až ve chvíli, kdy v důsledku obchodu, daní, obrany a pravomocí parlamentu v zámořských koloniích docházelo k ochlazení vztahů s Británií. Američané argumentovali, že se britská vláda odtrhla od tradičních anglických zásad svobody, zákonodárství a vlády založené na konsensu.

V 70. letech 19. století byla ale etnická složka státu rozšířena, a pojala německé, irské a skandinávské přistěhovalce. Ze strany původních britských obyvatel existovala jistá nevraživost zejména vůči přistěhovalcům německého původu, a to z důvodu jejich sklonu používat i nadále německý jazyk při náboženských obřadech, ve školách a v řadě dalších příležitostí (DeSipio, De La Garza 1998: 24, 30). Jejich úspěšná asimilace do americké společnosti měla být důkazem přitažlivosti a účinnosti amerického univerzalizmu.

Co se týče mimoevropských zemí na přelomu 19. a 20. století, problémem se stávala asijská imigrace. Zákon z roku 1882 zakázal vstup všem Číňanům na půdu USA a těm, kteří tam už byli, zabraňoval v naturalizaci.⁴ (Heer 1996: 37). Byl projevem obav amerických dělníků o práci a vtělením rasismu zaměřeného proti přistěhovalcům z Asie, sdíleného většinou tehdejších Američanů.

Rovněž Japonci se zavázali přívál přistěhovalců zastavit, a proto v roce 1908 prezident Theodore Roosevelt vyjednal s Japonskem tzv.

³ K liberálnímu sebepojetí Ameriky se hlásí i Francis Fukuyama, který tvrdí, že na rozdíl od západní Evropy, americká národní identita nikdy nebyla přímo vázána na národnost nebo náboženství. Národní identita byla založena na univerzálních hodnotách, jako je svoboda a rovnost (Fukuyama 1994: 154).

⁴ Tzn. osobě, která do té doby náležela jinému státu, je propůjčena státní příslušnost jiného státu.

„gentlemanskou dohodu“. V roce 1917 schválil Kongres zákon, který byl namířen proti imigraci téměř z celé Asie.⁵

Do vypuknutí druhé světové války byl do americké společnosti integrován velký počet přistěhovalců a jejich potomků z jižní a východní Evropy a etnické hledisko jako určující složka národní identity přestala fungovat. Přistěhovalci ze západní a severní Evropy přesto početně převyšovali ty z Evropy jižní a východní. Takové uspořádání zůstalo prakticky zcela beze změn až do roku 1965.

Se změnou imigračního zákona v roce 1965, který otevřel prostor pro mimoevropské přistěhovalce, se míra přistěhovalectví začala zvyšovat a změnil se i charakter imigrantů. (Joppke 1999: 27–28). Přistěhovalci z Asie a Latinské Ameriky tak dramaticky změnili národnostní složení Ameriky. Dodnes se příliv imigrantů v rámci tzv. třetí vlny nesnížil a stále pokračuje.

2. 2. Imigrační vlny a změny demografického složení v USA

V klasické studii imigrace, *Send These to Me*, historik John Higham rozděluje americkou imigraci do dvou velkých období. (Higham 1994: 10). První imigrační tendence zařazuje do 18. století, které je charakteristické bílými, anglicky mluvícími protestanty z Evropy. Naproti tomu druhá vlna imigrace, která začala v roce 1820 a trvala do roku 1920, byla už více etnicky rozdílná. Do Spojených států přicházelo více neanglicky mluvících katolíků, židů a obyvatel z jižní, střední a východní Evropy. Pokud bychom aplikovali Highamův model, třetí imigrační vlna začala na konci roku 1960. Nově příchozí se liší od předešlých vln asijskými a hispánskými kořeny, ale i důvody své imigrace. Sociolog Nathan Glazer tvrdí, že Spojené státy jsou vystaveny masové imigraci, aniž by se tak kdy rozhodly. (Mills 1994: 14).

V roce 1790 žilo v Americe přes 5 milionů lidí, z nichž tvořili téměř milion američtí Indiáni, 698 000 otroci vesměs afrického původu, kteří nebyli všeobecně považováni za součást národa. Z evropského kontinentu byli významně zastoupeni Angličané a Velšané (49, 2%), Skotové (6, 6%),

⁵ Tato opatření proti imigraci z Asie byla zrušena v roce 1952. (Edmonston 1994: 4).

Irové (8%) a Němci (7%). Podíváme-li se na obyvatelstvo černé pleti, byla Amerika národnostně a nábožensky homogenním společenstvím. Počínaje 70. lety 19. století do 60. let 20. století americké zákonodárství zprvu omezovalo a následně zcela zakazovalo vstup asijských přistěhovalců do země a po čtyři desetiletí účinně omezovalo počty veškerých přistěhovalců na minimální úroveň. (Heer 1996: 38–39).

Imigrační vlnu ve 40. a 50. let 19. století ukončila občanská válka a teprve v 80. letech 19. století dosáhlo přistěhovalectví opětovně vysokých počtů. V období mezi 40. a 50. lety 19. století připadalo ročně na 1000 obyvatel 8, 4 až 9, 3 přistěhovalce, v období mezi 60. a 80. lety klesl tento poměr na 6, 4 až 6, 2, aby se v 80. letech opět vyšplhal na 9, 2. Počet irských přistěhovalců, který ve 40. až 50. letech 19. století kolísal mezi 780 000 a 914 000 jedinců, a v následujících desetiletích se pohyboval kolem 500 000 osob. Počet německých přistěhovalců, který v padesátých letech 19. století dosahoval 951 000, poklesl na 500 000 a 767 468 osob v následujících dvou desetiletích, načež v 80. letech 19. století došlo k jeho zvýšení, aby pak opět prudce poklesl na 500 000 i méně osob za desetiletí. (DeSipio, De La Garza 1998: 19).

Celkově dosáhla imigrační vlna z přelomu století vrcholu v 80. letech 19. století, v 90. letech pak přistěhovalectví pokleslo, aby opět zaznamenalo prudký nárůst před vypuknutím první světové války a dosáhlo nakrátko vrcholu po jejím skončení. V roce 1924 přistěhovalectví prudce pokleslo z důvodu antiimigrační legislativy.

Tento pokles měl příznivé důsledky na asimilaci přistěhovalců, neboť vytvořil ideální předpoklady k tomu, aby vliv etnických komunit a kultur postupem času slábl. Mezi léty 1820 a 2000 se do Ameriky přistěhovalo přibližně 66 milionů přistěhovalců, kteří učinili z amerického národa po stránce původu, etnické příslušnosti a náboženského vyznání značně heterogenní společenství.

Ke konci 20. století byla Amerika demograficky zhruba z poloviny osídlena potomky raných osadníků a otroků a z poloviny potomky přistěhovalců, kteří se začlenili do společnosti vytvořené přistěhovalci-

osadníky. Nynější přistěhovalecká vlna začala pomalu nabírat na síle v 60. a na začátku 70. let 20. století, přičemž legální přistěhovalectví se zpočátku pohybovalo kolem 400 000 osob ročně ve srovnání s obdobím před rokem 1965, kdy se pohybovalo kolem 200 000 osob. Koncem 70. a na začátku 80. let se míra přistěhovalectví pohybovala kolem 60 000 osob ročně a v roce 1989 se pak náhle vyhoupla až na jeden milion. Během 60. let se ve Spojených státech usadilo 3, 3 milionu lidí, v 80. letech 7 milionů a v samotném roce 1990 dokonce více než 9 milionů nových přistěhovalců. (DeSipio, De La Garza 1998: 20–21), (viz. Kap. 8. Přílohy – tabulka č. 1). Počet přistěhovalců se mění rok od roku, nicméně vykazuje jen malé známky poklesu. Válka proti terorismu, pokles americké ekonomiky a realizace opatření ke snížení počtu nevyřízených žádostí o vízum snížily počty legálních i ilegálních přistěhovalců z rekordní výše 2, 4 milionu v období mezi březnem 2000 a březnem 2001 na 1, 2 milionu za stejné časové období let 2001 a 2002. (Huntington 2005: 202).

Do konce dvacátého století se americká populace rozrostla téměř stonásobně. Amerika se stala multirasovou zemí (čítala zhruba 69 procent bílého, 12 procent hispánského, 12 procent černošského, 4 procenta asijského či tichomořského a 3 procenta ostatního obyvatelstva). Počet přistěhovalců v jednotlivých časových obdobích a země, odkud přistěhovalci pocházeli, nejlépe a nejpřehledněji ilustruje tabulka č. 1, 2 a graf č. 1 v příloze.

2. 3. Americká národní identita a změny jejího vnímání

Vnímání americké národní identity se v průběhu dějin USA měnilo. Národní identity stejně jako jakékoliv jiné identity neustále procházejí procesem konstrukce a dekonstrukce, aktualizace a deaktualizace, přijetí a odvržení. V 17. století a počátkem 18. století měli první obyvatelé britských severoamerických kolonií mnoho společného co do rasy, etnické příslušnosti, politických ideálů, jazyka, kultury a náboženství, které do jisté míry sdíleli s obyvatelstvem Británie. (Schlesinger 1992: 26–28).

Občanská válka a zejména následné období rekonstrukce vytvořily kolektivní sebevědomí národa. Prestiž americké národní identity vůči jiným

identitám dosáhla vrcholu v době druhé světové války, kdy byly rasové, etnické a třídní identit podřízeny loajalitě státu. Rok 1950 představoval podle amerických historiků „faktický zenit americké národní soudržnosti.“ Od této chvíle se však začal zrychlovat proces kulturní a politické fragmentace. Amerika se vlivem přistěhovalců už stala multietnickou a multikulturní zemí, ale stále s dominantní anglosaskou protestantskou kulturou.⁶

S nynější přistěhovaleckou vlnou a rostoucím počtem přistěhovalců, zejména z řad Mexičanů⁷, kteří neovládají anglický jazyk, se začala projevovat dezintegrace národní identity. Důvody jsou: popularita ideologie multikulturalismu a sociálních diverzit v jistých intelektuálních a politických kruzích, šíření španělštiny a hispanizační tendence v rámci americké společnosti, volání po legitimizování skupinových identit založených na rasové, etnické a jiné odlišnosti v kombinaci s ochotou zachovat si dvojí národnost a dvojí občanství. (Calda 2003: 9–10).

Navíc ochabnutí a nakonec i konec sovětské hrozby, ještě více prestiž národní identity oslabily. Ve všech třech velkých válkách 20. století byli nepřátelé vnímáni jako nepřátelé amerických hodnot. Sovětský svaz byl definován svou komunistickou ideologií jako impérium zla, které představovalo hrozbu pro americkou demokracii a rozšířilo komunismus po celém světě.

Bezprostředně po jeho rozpadu už Amerika neměla žádného významného ideologického nepřítele. Ideální americký rival by totiž měl vyznávat nepřátelskou ideologii, měl by být rasově a kulturně odlišný a vojensky natolik silný, aby představoval pro Ameriku reálnou hrozbu. Zahraničně politické debaty konce 90. let byly vesměs věnované otázce, kdo by se tímto nepřítelem mohl stát. Účastníci těchto debat přicházeli s nejrůznějšími návrhy, z nichž však žádný nebyl na konci století akceptovaný. Jako potenciální nepřátelé byla často portrétována hnutí představovaná „státy zla“, teroristickými skupinami či drogovými mafiemi nebo nebezpečnými

⁶ Mezi klíčové elementy této kultury patří anglický jazyk, křesťanské hodnoty, religiozita, anglosaské pojetí vlády práva, zodpovědnost politických vůdců a práv jednotlivců a v neposlední řadě i hodnoty odvozené z tradice protestantismu, jako jsou individualismus, etika práce a víra, že lidé mají schopnost pro sebe vybudovat ráj na zemi (Huntington 2005: 266 – 268).

⁷ Viz. Kapitola Případová studie: Přistěhovalci mexického původu jako současný problém.

procesy, jako jsou šíření nukleárních zbraní, kyberterorismus a asymetrické vedení války. Někteří Američané začali jako na nepřátele pohlížet na islámské radikální skupiny. Teroristické útoky v 90. letech představovaly jistý druh války menšího formátu vedené proti Spojeným státům. (Huntington 2005: 366–267; Ono, Sloop 2004: 35).

Až události z 11. září 2001 vynesly americkou identitu opět nahoru. Pro většinu Američanů znamenaly opětovné obnovení dominantního postavení národní identity vůči všem ostatním složkám jejich identity. Amerika již nemá být národem přistěhovalců, ale národem starousedlíků ze 17. a 18. století, jejichž kulturu musejí přistěhovalci přijmout, podobně jako přistěhovalci do Evropy musejí přijmout kulturu evropských národů. O dva roky později však byla popularita národní identity opět na ústupu. Politolog Samuel Huntington se domnívá, že dokud se Američanům bude jejich národ jevit jako ohrožený, bude jejich míra identifikace s ním patrně vysoká. V opačném případě, jak je vidět, globalizace, kosmopolitismus, imigrace, subnacionalismus a antinacionalismus podkopávají americké kolektivní vědomí. (Huntington 2005: 2).

2. 4. Od asimilacionismu k multikulturalismu a zpět

V předchozí části jsem poukázala na korelaci mezi odlišnými národními sebepojetími a tudíž i odlišnými způsoby přístupy k přistěhovaleckým politikám. Jednou stranou těchto politik jsou imigrační politiky v úzkém slova smyslu, tj. opatření regulující vstup, počet či povahu imigrantů; druhou stranou těchto politik jsou integrační politiky, tj. opatření na včleňování přistěhovalců do přijímací společnosti. Obě složky jsou vzájemně nepostradatelné.

Období od 80. let 19. století do 40. let 20. století bylo charakterizováno asimilacionismem, období od 60. do poloviny 90. let 20. století zase multikulturalismem. Od konce 90. let 20. století se hovoří o návratu zpět k občanské integraci.

Asimilacionismus ve vztahu k přistěhovalcům se rozvinul v období rozvoje prvních systematických přistěhovaleckých politik, tj. v posledních dvou desetiletích 19. století. Třetí francouzská republika tehdy rozvinula představu

školy jako tyglíku (creuset). Tento termín, tavící tyglík (melting pot), poprvé v literatuře použil v 80. letech 18. století americký spisovatel francouzského původu Hector St. John de Crevecoeur.⁸ Tento spisovatel zastával názor, že v Americe jsou „jednotlivci všech národů přetaveni v novou lidskou rasu“. Tato nová americká rasa je „složena z příslušníků anglického, skotského, irského, francouzského, holandského, německého a švédského národa. Nový Američan údajně odloží „veškeré tradiční předsudky a obyčeje a osvojí si nové, přiměřenější způsobu jeho života, jakož i charakteru jeho vlády i jeho nového společenského postavení.“ (Wikipedia).

Crevecoeur tedy podle všeho odmítá vidět v Americe pouze novou národnost vzniklou syntézou starých národů z nových, ale chce v ní vidět společnost s novou kulturou zrozenou ze spolupráce lidí v USA žijících. Nicméně v 90. letech 20. století se koncepce melting pot zdá být překonána, a většina lidí spíše věří v tzv. mozaikovou strukturu Ameriky. A pro mnoho obyvatel USA je i mozaika příliš optimistická. V době, kdy je v politice důležitá rasa a etnicita, která ovlivňuje volby i školní osnovy, stále méně lidí věří, že se 80 procent nových imigrantů „přetaví“ v americký národ. (Mills 1994: 12–13).

Model, který dává přednost kulturní asimilaci, se nazývá anglofonní a vychází z předpokladu, že přistěhovalci a jejich potomci jsou schopni osvojit si dříve či později standardní anglosaský kulturní model. Tento model vychází z klíčového postavení a trvalého charakteru kultury prvních přistěhovalců-osadníků. Kulinářská metafora pracuje s obrazem tradiční angloprotestantské tomatové polévky, do níž imigranti přidávají celer, smaženou housku, koření, petržel a jiné přísady, které sice obohacují a zpestřují chuť, nakonec jsou však stejně pohlceny tím, co je přes všechnu snahu stále jen tomatová polévka.

Koncepce tavícího tyglíku i tomatové polévky vyjadřovaly americký nacionalismus a podávaly obraz koherentní americké identity. (Budil 2005: 103).

⁸ V tomto údaji se literatura rozchází – jako původce myšlenky „tavícího tyglíku“ se rovněž uvádí anglický spisovatel ruského původu Israel Zangwill, který ji použil ve své hře *The Melting Pot* (1908). (Barša 2003: 30; Schlesinger 1992: 32–33; Budil 2005: 103).

V roce 1915 byly tyto myšlenky konfrontovány s výzvou spisovatele Horace Kallena, který přišel se svým salátovým obrazem Ameriky, jemuž dal název „*kulturní pluralismus*.“ Podle této teorie vycházela skupinová identita z původu a nikoliv z kultury. Lidé mohou změnit svou kulturní, nikoliv však svou etnickou příslušnost. Přistěhovalectví podle Kallena rozložilo jakoukoliv předchozí americkou identitu a učinilo z Ameriky „*federaci národností*.“ V této federaci mohou zvláštní etnické odlišnosti existovat vedle všezahrnující národní identity. V tradici kulinářských metafor je v tomto modelu Amerika pojata jako salátová mísa – různé kousky zeleniny sdílí společný prostor a jsou propojeny společnou zálivkou, ale jinak zůstávají odděleny. Jako vzor etnické koexistence vhodný k následování doporučoval Švýcarsko. (Kymlicka 1995: 56).

Huntington říká, že Kallenův důraz na klíčovou roli předků při utváření identity vyvolává otázku, co měl přesně na mysli, když hovořil o „*kulturním pluralismu*“. Když jsou lidé schopni zvolit si náboženství, jazyk, politické přesvědčení a životní filozofii, musí být identita nezávislá na neměnné etnické nebo dědičně konstituované identitě. Co ale pak zůstane z dědičně konstituované identity, která má podle Kallena trvalý charakter? V jakém smyslu zůstává Ir, který změnil svůj jazyk, náboženství, životní filozofii a politické přesvědčení, stále Irem? (Huntington 2005: 132–133).

Další kulturní pluralista Randolph Bourne se pokusil zformulovat méně extrémní a poněkud pružnější kritiku teorie tavícího tyglíku a angloformní teorie. Přesto však Ameriku vnímal převážně v evropských termínech jako „*kosmopolitní federaci národních kolonií*“. Randolph Bourne byl rovněž přesvědčen o tom, že skutečně autentické kultury existují pouze v rámci menšin. Pro kulturní pluralisty tak Spojené státy americké představovaly federaci menšin, v jejímž rámci anglosaská minorita získala dominantní postavení. (Schlesinger 1992: 36). Kallenova koncepce stojí jak proti koncepci tavícího kotle, tak proti doktríně anglosaské nadřazenosti.

Americká vůle udržet si rysy národní povahy se projevila v úsilí amerikanizovat⁹ přistěhovalce před první světovou válkou i po jejím skončení. Významnou úlohu v tomto procesu sehrály podnikatelské kruhy, které se obávaly toho, že se vykořenění přistěhovalci stanou snadnou obětí socialistické agitace. Řada předních obchodních a průmyslových firem nabízela amerikanizační program jazykových kurzů angličtiny. K soukromým iniciativám se připojila i federální vláda, když Úřad pro naturalizaci amerického ministerstva práce a Kancelář pro vzdělání amerického ministerstva vnitra začaly svádět zápas o fondy na podporu rezortních asimilačních programů. Až do poloviny 20. století hrála vedoucí úlohu v procesu amerikanizace síť veřejných škol¹⁰ (Joppke 1999: 171; Barša 2003: 30). V průběhu 19. a až do konce 20. století byli přistěhovalci různými způsoby donucováni, podněcováni a přesvědčováni, aby se ztotožnili s hlavními rysy anglo – protestantské kultury.

Antropolog Will Kymlicka v roce 1995 napsal, že až do 60. let 20. století se od imigrantů očekávalo, že rezignují na své charakteristické kulturní dědictví a zcela se přizpůsobí existujícím kulturním normám, což označoval jako „*anglokonformismus*.“ (Kymlicka 1995: 20).

⁹ Amerikanizace znamená, že si přistěhovalec osvojí způsob oblékání, jakož i další zvyky a způsoby charakteristické pro Spojené státy, namísto svého mateřského jazyka začne používat angličtinu, a identifikuje se s americkými ideály a aspiracemi, přičemž bude spolupracovat na jejich realizaci. Velcí zastánci amerikanizace k těmto podmínkám ještě přidávají přijetí amerického občanství, rezignaci na věrnost svému bývalému národu a odmítnut dvojího občanství i národnosti. (Huntington 2005: 140- 141).

¹⁰ Také průmyslové korporace, které potřebovaly masy dělníků z řad přistěhovalců při svých továrnách, zakládaly školy zajišťující výuku anglického jazyka a amerických kulturních zvláštností pro přistěhovalce. Obchodní komory v téměř každém větším městě s početnější přistěhovaleckou komunitou nabízely amerikanizační program. Henry Ford byl vůdčí osobností v úsilí o proměnu přistěhovalců v americkou produktivní pracovní sílu, neboť Fordovy automobilové závody organizovaly bezpočet amerikanizačních programů včetně šestiměsíčních až osmiměsíčních jazykových kurzů angličtiny, které museli povinně navštěvovat všichni přistěhovalci pracující u této firmy, přičemž absolventi obdrželi diplomy, které je opravňovaly k udělení amerického občanství. Obdobné programy rovněž sponzorovala firma U.S. Steel a International Harvester a mnoho drobných podnikatelů. K amerikanizačnímu úsilí se také připojilo velké množství soukromých neziskových organizací. Mezi nimi figurovaly jak renomované organizace, tak speciálně vytvořené pro tento účel (například YMCA, která rovněž pořádala kurzy angličtiny pro přistěhovalce (Hutnington 2005: 141).

Zmnožení životních stylů i zvýšení standardů lidských práv způsobilo, že v 60. letech 20. století dostal termín „*asimilace*“ postupně pejorativní nádech a byl nahrazen termínem „*integrace*“. Ten nepředpokládá přijetí jediné závazné kultury, neboť vychází z toho, že místo takové kultury koexistuje v liberálních společnostech množství životních forem, jejichž případné konflikty se řeší prostřednictvím nestranných procedur liberálního státu.

V situaci narůstající kulturní plurality uvnitř západních společností je možno po přistěhovalci chtít jen asimilaci do občanského národa, nikoliv do určitého způsobu života. Jak upozorňuje Christian Joppke a Ewa Morawska, tato redukce kulturních podmínek členství ve společnosti na osvojení liberálně-demokratických hodnot a jazyka vede spolu s důsledným dodržováním lidských práv k multikulturalismu. (Joppke-Morawska 2003: 5).

Ten se zrodil v 60. letech 20. století ve Spojených státech a cť individuální práva a svobody přistěhovalců, musí jim zaručit ochranu jejich kulturních praktik, pokud nejsou v rozporu s liberálními principy. Vznik multikulturalismu bylo příznakem převahy liberálního a univerzalistického sebepojetí Ameriky nad jejím sebepojetím nacionalistickým a partikularistickým. (Barša 2003: 154–159). Dříve než se multikulturalismus stal programem, byl nezamýšleným důsledkem zajišťování nediskriminace a rovných příležitostí. Chceme-li zajistit, aby lidé nebyli diskriminováni na základě etnicity, barvy kůže, náboženství, pohlaví sexuální orientace apod., pak je musíme rozdělit do kategorií vymezených těmito skupinovými rysy a formulovat zákonná či jiná úřední opatření, která umožní bojovat proti jejich diskriminaci.

Od přelomu 60. let a 70. let však opatření spojená s tímto přístupem začínala dávat jiný smysl: pluralita skupinových kultur a identit začala být považována za cílové veřejné dobro. Od respektu ke skupinové příslušnosti jednotlivce se přechází k oslavě plurality skupin. Liberální multikulturalismus se proměňuje v multikulturalismus komunitaristický.¹¹ Právě spor komunitaristů s liberály vede od poloviny 90. let k tomu, že někteří zastánci liberálního křídla

¹¹ Ve Spojených státech se tento obrat koncentruje např. do zápasů o dvojjazyčnou výuku ve školách s velkou mírou hispánského obyvatelstva či o univerzitní programy. (Budil 2005: 105).

začínají svou pozici formulovat jako kritiku multikulturalismu samého. Poukazují na to, že původně univerzalistický ethos multikulturalismu byl nahrazen partikularistickým uzavíráním lidí do mýtů výlučnosti jejich skupiny a politika skupinové diference se stala nástrojem zvětšování moci, bohatství a statusu etnických či rasových menšin.

Současní konzervativní intelektuálové jako Samuel Huntington s poukazem na hrozbu mexické reconquisty Ameriky hlásají návrat k asimilacionismu. Tyto hlasy však zůstávají spíše okrajové. Pro hlavní proud americké politiky je více určující kritika multikulturalismu z ideologické pozice, z níž původně multikulturalismus vzešel – z liberálního tábora. Na rozdíl od konzervativní kritiky nehlásá liberální kritika multikulturalismu návrat k ideálu úplné asimilace do angloprotestantské kultury amerického občanského národa, ale navrhuje důslednou asimilaci do politické kultury amerického občanského národa. Návrat asimilace nemusí tedy nutně znamenat návrat k asimilacionismu v jeho původním pojetí.

Je možné tolerovat a oceňovat kulturní různost občanské společnosti, a přesto na politické rovině klást důraz na nezbytnost pevné vazby ke státnímu národu a jeho základním hodnotám a institucím. V opačném případě by veškerý prospěch plynoucí z přistěhovalectví v podobě vyššího ekonomického růstu, demografického oživení a upevnění mezinárodního postavení a vlivu mohl a pravděpodobně by byl vykoupen vyššími výdaji na vládní programy, úbytkem pracovních míst, nižšími výdělky a požitky pro zaměstnance místního původu, sociální polarizací, kulturními konflikty, narušením sociální soudržnosti a diskreditací tradičního pojmu národní identity. Nekontrolované přistěhovalectví může způsobit hluboké rozkoly mezi různými skupinami společenské elity, naladit veřejné mínění proti přistěhovalcům i přistěhovalectví jako takovému a nabídnout nacionalistickým a populistickým politikům a stranám příležitost k zneužívání xenofobních nálad.

3. Imigrační politika Spojených států

3. 1. Vývoj imigrační politiky USA

Nelegální imigrace a obavy z ní jsou hlavními podněty pro utváření imigrační politiky jako takové. Nárůst nelegální imigrace od sklonku 60. let postavil otázku reformy imigračního zákona do popředí politického zájmu. Jak sladit jakýkoliv zákon, týkající se imigrace, s americkou ústavou, to bylo a je na půdě Kongresu USA intenzivně projednáváno. Vzhledem k silnému propojení hospodářského sektoru, především zemědělství, s prací nelegálních imigrantů, možných řešení, která by na jednu stranu snížila počet nelegálních imigrantů na území Spojených států a přitom by neohrozila chod ekonomických odvětví využívající ve velké míře jejich levnou pracovní sílu, nebylo mnoho.

Roger Daniels ve své knize *Coming to America: a history of immigration and ethnicity in American life* rozděluje historii imigračních politik do pěti období: (1) období vysokého přistěhovalectví a začínající restriktce (1882–1924), (2) období nízkého a klesajícího přistěhovalectví a tuhé restriktce (1924–1934), (3) období nízkého, ale rostoucího přistěhovalectví a postupné uvolňování restriktcí (1934–1965), (4) období vysokého a rostoucího přistěhovalectví a rostoucí, ale neúčinné restriktce (od roku 1980 do současnosti). (Daniels 1991: 7–8).

Ve svých počátcích se imigrační restriktce zaměřovaly výhradně na imigranty z Asie. Budování železnic po skončení občanské války přilákalo do země značný počet čínských dělníků. V roce 1875 Spojené státy přijaly svůj první zákon omezující přistěhovalectví, který měl znesnadnit příchod čínských prostitutek a kriminálních živlů do země. V roce 1882 byla pod tlakem veřejného mínění v Kalifornii i v jiných státech schválena protičínská imigrační legislativa, která na deset let zakazovala přistěhovalcům čínského původu vstup do země a která se posléze stala opatřením trvalým. Roku 1889 potvrdil Nejvyšší soud ústavnost protiimigračního zákona s odůvodněním, že Číňané patří k jiné rase, že nejsou schopni se asimilovat a zůstávají v nové vlasti cizinci žijícími v izolaci od zbytku národa a zachovávajícími si zvyky a způsoby své vlasti.

Zákon naznačil směřování nově se utvářející se americké imigrační politiky upřednostňující imigranty z Evropy, zvláště pak z té západní a vyčleňoval z možnosti přistěhovalectví konkrétní skupinu potenciálních přistěhovalců podle země původu.

Tento trend byl nejviditelnější v novém imigračním zákoně (*Immigration Act*) z roku 1924. Imigrační restrikce byly dále posilovány ideologií „anglosaské nadřazenosti“ a v roce 1921 Kongres schválil přechodné imigrační kvóty. Zákon stanovil celkovou roční kvótu na 150 000 imigrantů. Zákon zavedl systém kvót pro přistěhovalce z jednotlivých zemí (*national origins quota system*), který měl za cíl zachovat a reprodukovat existující etnickou skladbu obyvatelstva USA. Viditelně tak byli upřednostněni potomci imigrantů z Británie a Skandinávie, kteří tvořili jedny z nejpočetnějších skupin imigrantů v důsledku předešlých imigračních vln, v nichž byli významně zastoupeni.¹² Nelze se divit, že tento zákon byl v titulcích Los Angeles Times označen jako „*Nordic Victory*“. Koalice složená z židů, katolíků a liberálů po dlouhá léta bojovala proti tomuto zákonu, který preferoval obyvatele ze severozápadní Evropy a omezoval imigraci z Asie (Mills 1994: 15; Glazer 1994: 39). Princip omezení počtu imigrantů na základě země původu zůstal zachován v podstatě až do roku 1965.

Zákon z roku 1924 sice omezil přistěhovalectví, nedosáhl však plně svého cíle. Mnohem silnější se v prvních letech po jeho přijetí ukázal být proud přistěhovalců, kteří nebyli omezeni stanovenými kvótami – těch, kteří přicházeli z dalších zemí Nového světa, a těch, kteří přicházeli na základě rodinných svazků. Tato imigrace dosahovala až 50 procent celkového počtu nově příchozích. Imigraci srazila teprve velká hospodářská krize 30. let 20. století. V první polovině třicátých let emigrace z USA dokonce převažovala nad imigrací do Spojených států. (Daniels 1991: 25).

Změnu v imigrační politice Spojených států přinesla až druhá světová válka. V této době vznikaly základy pozdější uprchlické politiky jako relativně samostatné součásti imigrační politiky.

¹² Osmdesát dva procent míst bylo přiděleno severo- a západoevropským zemím, 16% příchozím z jižní a východní Evropy (Daniels 1991: 15).

Nová azylová politika byla uzákoněna poprvé v roce 1948. Druhá světová válka a poválečné období měly za následek nedostatek pracovních sil a vedly k posílení jiného fenoménu – nábory dočasné pracovní síly, především Mexičanů, tzv. *Bracero Programu*.¹³

Druhá světová válka přinesla zrušení všech imigračních předpisů, které omezovaly přistěhovalectví na etnickém a rasovém zákoně. Prvním krokem bylo roku 1943 zrušení všech zákonů, které od roku 1882 omezovaly imigraci čínského obyvatelstva do USA. Definitivní tečku za rasově diskriminujícím přístupem k přistěhovalectví udělal nový imigrační zákon (*Immigration and Nationality Act*) z roku 1952. Tento zákon byl schválen i přes veto prezidenta Harryho Trumana, který podporoval liberálnější imigrační politiku. (Heer 1996: 51). Zákon nicméně zůstal u stejných preferenčních kvót jako zákon z roku 1924. Asiaté mohli nyní vstoupit na půdu Spojených států jako imigranti, ale stejně jako v případě Jihoevropanů byly kvóty velice nízké. V letech 1951 – 1960 se do USA přistěhovalo pouze 2,5 milionu lidí. (Mills 1994: 14).

3. 2. Rok 1965 a Hart-Cellerův zákon

Atmosféra 60. let, boj za lidská práva a vítězství Johna Fitzgeralda Kennedyho v prezidentských volbách naznačily liberalizaci imigrační politiky. Prezident Kennedy využil hospodářského růstu a oslabené pozice tradičních obhájců přistěhovaleckých kvót pro prosazení návrhu reformy dosavadní imigrační politiky. Opozice, které v Kongresu návrh reformy čelil, však na nějakou dobu změnu imigrační politiky pozastavila. Na Kennedyho reformační snahy v roce 1965 navázal nově zvolený prezident Johnson přijetím Hart-Cellerova zákona o imigrační reformě z roku 1965 (*Immigration Reform Act*). (Joppke 1999: 25).

¹³ Program měl počátek během druhé světové války a byl ukončen v roce 1964; umožňoval zaměstnavatelům ze Spojených států najímat pracovníky z Mexika na určitou dobu, aby se Spojené státy vypořádaly s nedostatkem pracovní síly v zemědělství, neboť dosavadní farmáři vyměnili toto povolání za mnohem výdělečnější válečný průmysl, přivedl do země statisíce Mexičanů a pracovníků z dalších jihoamerických zemí (Baršová 2005: 59).

Tento zákon lze právem označit jako revoluci v dosavadním přístupu k imigrační politice. Zásadní změnou bylo nahrazení kvót preferenčním systémem, který upřednostňoval slučování rodin. Zákon z roku 1965 dal rodinným příslušníkům až 74 procent preferenčních víz a navíc usnadnil rodinnou migraci rozšířených rodin tím, že až 24 procent preferenčních víz vyčlenil pro dospělé sourozence občanů USA. Zákon vůbec poprvé omezil přistěhovalce ze západní polokoule, a to na 120 tisíc víz. Pro východní polokouli byl strop pro vydávání imigračních víz ve srovnání s dřívější úpravou mnohem vyšší, o rovných 50 tisíc (celkem 170 000). (Heer 1996: 55). Žádná ze zemí východní polokoule na druhou stranu nemohla překročit kvótu 20 tisíc víz. Během následujících desetiletí došlo nejen k nárůstu imigrantů o celých 60 procent, ale také národnostní struktura příchozích se výrazně změnila ve srovnání s předešlými imigračními vlnami. Preference slučování rodin tak nevědomky způsobila příliv imigrantů z třetího světa, především z Asie a Latinské Ameriky.

Imigrace z Evropy se naopak snížila o 38 procent z důvodu prosperity západní Evropy i existence komunistických vlád ve střední a východní Evropě. Pozoruhodné je, že i preference upřednostňující vysoce kvalifikované pracovníky byla většinou využita imigranty z Asie. Poté, na základě preference slučování rodin, následoval zbytek jejich rodiny.

I když zákon stanovil celkový strop na 290 000 přistěhovalců ročně, vedle standardního imigračního postupu existovaly další dva způsoby imigrace: první zahrnoval nejbližší příbuzné občanů USA (tato imigrace byla vně celkových kvót určených zákonem) a druhý pak uprchlíky. Pojetí rodiny v širším, nikoli užším slova smyslu bylo kamenem úrazu celého zákona, jehož důsledky si jeho obhájci ne zcela uvědomovali. Na základě odhadů tak jedna rodina mohla umožnit získat vízum celkem 84 osobám (příbuzným) a jediná osoba mohla na základě rodinných vazeb umožnit vízum až 64 osobám. Důsledkem této preferenční politiky bylo, že až 80 procent veškerých víz bylo vydáno rodinným příslušníkům.¹⁴

¹⁴ Pro příklad, z celkového počtu 796 356 přistěhovalců v roce 1980, jich bylo do kvóty zahrnuto 289 479. Limit tak nebyl překročen. Nejbližších rodinných příslušníků vyňatých z kvóty bylo ale 165 325,

Senátor Edward Kennedy, jeden ze zastánců zákona, tehdy avizoval: „*Po přijetí tohoto zákona se současný stav imigrace nezmění, zůstane na stejné úrovni.*“ (Mills 1994: 17). Překvapením pak bylo, že v letech 1970 až 1980 Spojené státy pojalý 4, 5 milionu přistěhovalců, což znamená o 1 200 000 více než v letech 1960 – 1970 a o 2 miliony více než v letech 1950 – 1960.

Druhou skupinu imigrantů tvořili uprchlíci. Dosavadní zákon neodpovídal potřebám, které si žádala mezinárodní situace během 70. let 20. století, a proto částečné řešení přišlo s přijetím uprchlického zákona (*Refugee Act*) v roce 1980. Uprchlík již nebyl definován jako někdo, kdo je utlačován komunistickým režimem, nýbrž uprchlík je podle protokolu OSN: „*Osoba, která není schopna nebo se nechce vrátit do země původu z důvodu strachu z perzekuce na základě rasy, skupiny nebo politických názorů.*“¹⁵ Důsledkem bylo zvýšení roční kvóty pro uprchlíky na 50 tisíc osob. V důsledku toho byla také navýšena kvóta pro celkovou imigraci, a to z 290 tisíc na 320 tisíc osob.

Příčinnou enormního nárůstu jak legální, tak nelegální imigrace z Latinské Ameriky a Asie během 70. let byly zvláště dva aspekty. Tím prvním je už výše zmiňovaný zákon z roku 1965, který zvýšením kvót pro východní polokouli a preferencí rodin výrazným způsobem ovlivnil složení imigrantů. Druhým aspektem je pak nelegální imigrace z Mexika, která však byla do jisté míry ovlivněna ukončením tzv. *Bracero programu*, jež umožňoval Mexičanům časově omezenou legální práci ve Spojených státech. Mexičané, kteří tak byli zvyklí vydávat se za prací na „sever“, ve většině případů v této činnosti pokračovali, a to s jedinou obměnou, kdy se z dočasně legalizovaných pracovníků stali nelegální pracovníci. (Joppke 1999: 30). Tento jev spolu s omezením imigrace ze západní polokoule na 120 tisíc osob ročně způsobil nárůst nelegální imigrace přes severozápadní hranici mezi Mexikem a Spojenými státy.

uprchlíků 201 552 a dalších 140 000 osob představovali uprchlíci z Kuby a Haiti. Imigrace mimo kvótu byla tedy vyšší než migrace v limitu kvóty a tvořila 50 procent příchozích (Daniels 1991: 46).

¹⁵ V originálním znění: „*Someone unable or unwilling to return to his country because of a well founded fear of persecution on account of race, group or political opinion.*“ (Wernick 2002: 212).

Nezamýšlené důsledky imigrační reformy z roku 1965 a příliv nelegálních imigrantů tak všeobecně vzbuzovaly pocit neschopnosti státu vypořádat se s tímto problémem. Všechny tyto aspekty vedly ke snaze o revizi tehdejší imigrační politiky.

3. 3. Sedmdesátá a osmdesátá léta a IRCA

V 70. a 80. letech se veřejné mínění v USA začalo v otázkách imigrace odklánět od liberálního ducha 60. let a byl vyvíjen tlak na změnu v dosavadním přístupu k imigrační politice. Nově přijaté zákony během 70. let se nedají v pravém slova smyslu považovat za reformní. Jednalo se především o nepřiliš ambiciózní revizi samotného zákona z roku 1965. Zákon z roku 1976 tak rozšířil kvóty určující maximální počet víz na 30 tisíc i pro státy západní polokoule, a dále zákonem z roku 1978 byl sjednocen strop pro západní, i východní polokouli, a to na 290 tisíc. (DeSipio, De La Garza 1998: 28). Smyslem tohoto sloučení měla být především možnost flexibilnějšího udělování víz uprchlíkům bez ohledu na zemi původu.

Celkovou revizi postoje k uprchlíkům obsahoval již výše zmíněný Refugee Act z roku 1980. Situaci narůstajícího počtu nelegálních imigrantů se snažily řešit i jiné návrhy. I když v danou dobu neměly významnou podporu v Kongresu, staly se později v určité pozměněné podobě součástí IRCA (*Immigration and Reform Control Act*). Jednalo se především o návrh umožňující ukládat zaměstnavatelům nelegálních imigrantů pokuty. Do určité míry byly již tyto zaměstnavatelské pokuty obsaženy v zákoně z roku 1952. Na druhou stranu se objevovaly i návrhy mnohem liberálnější, které prosazovaly částečnou legalizaci nelegálních imigrantů. Neúspěch obou návrhů a jejich nedostatečná podpora v Kongresu byly především důsledkem neústupnosti jednotlivých zájmových skupin, které neměly zájem o kompromisní řešení. (Martin 2004: 66).

V souvislosti s tímto zákonem tak lze mluvit o třech nejviditelnějších zájmových skupinách. Jedná se o odboráře, kteří byli zastánci zaměstnavatelských pokut, neboť jim mohly zajistit určitou ochranu proti konkurenci levné pracovní síly zastoupené nelegálními imigranty. Na druhé

straně to jsou zástupci Hispánců a zemědělci ze západního pobřeží, pro něž byly zaměstnavatelské pokuty neakceptovatelné.

Neuspokojivá situace ekonomiky a nárůst nezaměstnanosti na konci 70. let 20. století tak přiměl administrativu prezidenta Cartera k ustavení komise *Select Commission on Immigration and Refugee Policy*, která měla vypracovat studii, která by se poté mohla stát základem pro vytvoření nového imigračního zákona. (Joppke 1999: 31). Komise, tvořena zástupci Senátu, Sněmovny reprezentantů a akademiků zabývajících se imigrační problematikou, přišla na sklonku roku 1981 s obsáhlou studií. Její přínos spočíval v dosavadní syntéze dosavadních návrhů, které vyplývaly z doporučení sloučit zaměstnavatelské pokuty s legalizací nelegálních imigrantů do jednoho zákona, který navíc obsahoval ještě program zajišťující nábor zahraničních pracovníků.

Úskalím samotného návrhu zákona byla především neschopnost nalézt kompromisní řešení mezi rozdílnými návrhy Sněmovny reprezentantů a Senátu. Podle amerického legislativního procesu jsou návrhy zákona přijímány v jednotlivých komorách odděleně. Během schvalovacího procesu je zákon většinou opoznámkovaný jednotlivými výbory a podvýbory daných komor, což je také prostor, kde mohou lobovat jednotlivé zájmové skupiny k prosazení určitých změn návrhu. Často se tak stává, že obě komory přijmou zákon v odlišném znění. Poté nastupuje dohodovací výbor, který se snaží nalézt kompromisní řešení, jež následně předloží obou komorám ke schválení. (Dvořáková 2002: 110–112; Zakaria 2005: 232). Zmiňovaný návrh zákona tak byl po několika obměnách odsouzen k neúspěchu třikrát. Důvodem byla především neoblomnost jednotlivých zájmových skupin ve jejich stanoviscích, které měly obháje jak v Senátu, tak ve Sněmovně reprezentantů.

Snaha o uzavření kompromisu se dostavila až během roku 1986, což bylo do velké míry ovlivněno zhoršující se ekonomikou sousedního Mexika, a tím zvyšujícího se počtu nelegálních přistěhovalců přecházejících severozápadní hranici mezi Mexikem a Spojenými státy. Změna situace tak vedla k obratu ve vyjednávání. Evidentní byl tento posun především v Hispánském výboru, jehož členové se rozštěpili na obháje a odpůrce zákona. Pro zákon tak byli především ti, kteří si uvědomovali, že pokud nebude IRCA schválen, nový zákon bude vzhledem k nepřilíh pro-hispánsky

naladěnému veřejnému mínění mnohem restriktivnější. Jejich ústupek byl kompenzován přijetím legalizačního programu nelegálních imigrantů a antidiskriminačními opatřeními. Snaha odborářů prosadit za každou cenu zaměstnavatelské pokuty byla v protikladu s potřebami zemědělců ze západního pobřeží, kteří byli do velké míry závislí na levné pracovní síle nelegálních imigrantů.

Tento nevyhnutelný konflikt zájmů vyústil v kompromis, kterým se odboráři vzdali některých restriktivních opatření a akceptovali legalizaci spolu s programem, jež zajišťoval pracovníky do zemědělského sektoru *Special Agricultural Workers* (dále jen „SAW“). Zemědělci na druhou stranu přijali zaměstnavatelské pokuty ve prospěch prosazení SAW, který byl kompromisem akceptovatelným i odboráři, na rozdíl od předešlého návrhu nábory zahraničních pracovníků, jež měl mnohem blíže k Bracero programu.

Po spletitých jednáních a kompromisních řešeních byl v listopadu 1986 završen zákon o imigrační reformě a kontrole přistěhovalců (*Immigration Reform and Control Act – IRCA*), kdy došlo ke shodě ve všech základních konfliktních bodech: v legalizaci nelegálních imigrantů (IRCA legalizoval téměř 3 z 3, 9 milionů všech nelegálních imigrantů, přičemž 90 procent pocházelo z Mexika), přesněji Legally Authorized Workers (LAW), v antidiskriminačních opatřeních, v SAW programu a v zaměstnavatelských pokutách. (Heer 1996: 60 – 61). Kromě toho měl zákon zavést účinná opatření, aby USA získaly kontrolu nad svými hranicemi. Co se týká zaměstnavatelských pokut, podařilo se jim sice ztížit podmínky nelegálních imigrantů na pracovním trhu, nicméně to nevedlo k předpokládanému efektu, a to k odchodu nelegálních imigrantů ze Spojených států.

IRCA byla do jisté míry výsledkem ústupků, které by v jakékoli jiné, méně vyhocené situaci byly málo pravděpodobné. Lze rovněž konstatovat, že opatření v rámci IRCA vyplnila záměry, za jejichž účelem byla navrhována, jen částečně. IRCA tak na jednu stranu díky legalizačním programům úspěšně snížil počet nelegálních imigrantů žijících v USA, co se ovšem týká jeho vlivu na omezení přílivu nových nelegálních imigrantů, selhal.¹⁶

¹⁶ Podle odhadů bylo v USA v roce 1995 celkem 4 miliony nelegálních migrantů, v roce 1998 se tento

I když v letech těsně po spuštění IRCA k určitému snížení došlo, tento trend se příliš dlouho neudržel. Na druhou stranu lze IRCA pozitivně hodnotit ve vztahu k změnám, které nastaly na pracovním trhu v zemědělství. Zaměstnavatelé záhy po legalizaci do velké míry upřednostňovali legalizované imigranty před nelegálními. Příliv nelegálních imigrantů je také důsledkem aktivity zaměstnavatelských lobbistických skupin a lidskoprávních organizací, které brání nelegální migranty před represí státu poukazem na jejich práva a na zákaz rasové a etnické diskriminace.

Následkem rostoucí imigrace bylo přijetí zákona o legální imigraci (*Legal Immigration Act*) z roku 1990. (Edmonston, Passel 1994: 7). Tento zákon se pokusil vyřešit potíže se systémem rodinných preferencí jejich zrušením a nahradil je přijímáním kvalifikovaných pracovníků a kapitálu (10 000 víz pro ty, kteří by investovali do podnikání jeden milion dolarů a zaměstnali nejméně 10 lidí – *Immigrant Investor Program*). Tak měla být napravena i nerovnováha ve složení přistěhovalců po roce 1965, která byla nakloněna ve prospěch několika málo zemí třetího světa, zvláště hispánských a asijských. Útoky na údajný rasismus tohoto projektu však zabránily, aby byla kritériu osobní kvalifikace dána přednost před kritériem rodinných vazeb. Zákon nebyl přijat v plném znění. Následkem bylo pouze zvýšení počtu imigrantů přijatých na základě pracovní kvalifikace. (Mills 1994: 18–19).

Otázkou je, proč bylo tak málo podnikatelů, kteří požádali o nový program *Immigrant Investor Program* a tím možnost investovat v USA? Odpověď nám dávají autoři Nathan Glazer a Jaclyn Fierman v knize *Arguing immigration: the debate over the changing face of America* (Fierman 1994: 74; Glazer 1994: 40): „*Budoucí americký podnikatel musí nejprve čekat dva roky, než se vláda dobere k rozhodnutí mu udělit permanentní (stálé) vízum. Pokud se podnikateli nepodaří realizovat podnikatelský záměr, než dostane poslední potřebné dokumenty, může být deportován zpět do své vlasti. Není divu, že*

počet zvýšil na 6 milionů a v roce 2003 se vyšplhal na odhadovaných 8 až 10 milionů. Mexičané přitom tvořili až 58 procent celkového počtu nelegálních imigrantů v roce 1990, v roce 2000 až 69 procent. Americká nelegální migrace je tak převážně mexickou migrací. Specifickými rysy mexické nelegální imigrace je existence dlouhé prostupné hranice, což znamená, že nelegální imigrace sebou nese relativně malé náklady a rizika. (Baršová 2005: 64).

v tomto měla navrch Kanada, která díky minimálnímu byrokratickému postupu a min. výši investic 250 000 dolarů, přilákala do země tři miliardy dolarů v podobě nových investic.“ V tomto zákoně byl stanoven nový celkový limit pro přistěhovalce podle rodinných a pracovních preferencí a tzv. víz rozmanitosti na 675 000 osob ročně.¹⁷ Novou možností získání imigračních víz bylo formou účasti v „loterii rozmanitosti (*Diversity Portery*).“¹⁸

3. 4. Devadesátá léta IIRIRA

Z důvodu stále hlasitěji se bouřící části veřejného mínění (Propozice 187, viz následující kapitola) se očekávalo, že některé podněty neonativistické¹⁹ vlny budou včleněny do zákona z roku 1996. Prezident Clinton se pokusil revidovat dosavadní legislativu a podepsal zákon o reformě nelegální migrace a odpovědnosti přistěhovalců (*Illegal Immigration Reform and Immigration Reconciliation Act – IIRIRA*), který byl svázán s dalším federálním zákonem o osobní zodpovědnosti a příležitosti k práci (*Personal Responsibility and Work Opportunity Act 1996*). (Martin 2004: 66–67).

¹⁷ Do kvóty nejsou zahrnuti víza pro nejbližší rodinné příslušníky, neboť jejich počet není omezen, a dále ti, kteří jsou přijati na základě humanitárních důvodů. (Baršová 2005: 66).

¹⁸ Program víz rozmanitosti, známý též jako loterie zelených karet, představuje jednoduchou, ale velmi nejistou cestu k přistěhování. Byl uzákoněn jako trvalý program novelou zákona o přistěhovalectví a občanství v roce 1990 a zahájen v roce 1994. Smyslem opatření bylo zmírnit důsledky hlavního imigračního systému, který svým založením na rodinných vazbách fakticky distribuuje mezi příslušníky jedné desítky zemí. Program je spravován Ministerstvem zahraničí USA. Program umožňuje 55 000 imigračních víz ročně žadatelům ze zemí, které jsou slabě zastoupeny mezi zeměmi původu imigrantů. Výběr probíhá jako počítačově řízená loterie z uchazečů, kteří splňují striktně dané požadavky. Uchazeč musí mít min. ukončené středoškolské vzdělání nebo dva roky praxe v zaměstnání, které vyžaduje nejméně dvouleté učení. Žadatel nemusí mít příbuzné v USA, nemusí mluvit anglicky, ani mít konkrétní nabídku zaměstnání. Vyloučení z loterie jsou potenciální přistěhovalci ze zemí, z nichž v posledních pěti letech přišel do USA vyšší počet cizinců (tj. více než 50 000 osob v kategoriích rodinné migrace a pracovní migrace. Zelená karta opravňuje výherce po pěti letech k podání žádosti o udělení občanství USA. Loterie na rok 2005 se zúčastnilo 9,5 mil. osob. Přistěhovalci na základě výběru v loterii tvoří asi 6 procent přistěhovalců (Wernick 2002: 46–49; Green Card Lottery. <http://www.usafis.org/>).

¹⁹ Neonativismus navazuje na nativisty, kteří odvozují národní identitu ze zvláštní kultury prvních generací osadníků.

Aliance zaměstnavatelské lobby s obhájci občanských práv v kombinaci s potenciální volební silou Hispánců však rozmělnila původní restriktivní impuls zákona do modifikace liberální otevřenosti. Zákon zaváděl široké spektrum postupů zaměřených na snížení nelegální migrace. Zvýšil ostrahu pozemních hranic i letišť, zvýšil tresty za pašování osob, padělání dokladů a obdobné delikty a zjednodušil systém vyhošťování. Zavedl také četná omezení, která měla dopadnout na nelegální migranty, např. prohlásil nelegální imigranty za osoby, které se nekvalifikují pro dávky národního systému sociálního zabezpečení (ukončil nárok cizinců s trvalým pobytem na potravinové kupóny, zdravotní péči „Medicaid“ a další finanční podpory), a zavedl kontrolu imigračního statusu pro účely poskytování pomoci při vyšším vzdělávání. Vyňal také nelegální migranty z množiny možných adresátů programu afirmativní akce. Dále podpořil státy v omezování sociálních dávek pro imigranty. Od vypořádání se s ilegálními přistěhovalci byl jen krok k omezení práv lidí se zelenou kartou.

Hlavním důvodem byla neschopnost Kongresu se dohodnout na takové změně imigračního zákona, která by byla efektivní. Sněmovnu reprezentantů i Senát od roku 1994 ovládali republikáni. Předsedou Výboru pro imigraci ve Sněmovně byl protiimigračně naladěný Lamar Smith, prosazující zásadní změny v dosavadní imigrační politice jako odejmout legálním imigrantům státní příspěvky a tvrdě zakročit proti „ilegálům“. Naproti tomu předseda Výboru pro imigrační politiku v Senátu byl umírněný politik Alan Simpson, který se taktéž snažil vypořádat s problémy imigrační politiky, ale nesouhlasil s odejmutím státních příspěvků a podpor pro legální imigranty. Tato neschopnost vedla zákonodárce k politice, která tvrdě zasáhla cizince s povolením pobytu. Prezident Clinton se o zákonu nechvalně vyjádřil jako o nespravedlivém: *„Jsem hluboce zklamán, že se Kongres zasadil o změny, které velice uškodí legálním imigrantům, kteří tvrdě pracují, aby uživili své rodiny, platí daně a slouží v naší armádě.“* (Freeman 2001: 74).

Je evidentní, že imigrační zákony jsou efektivní ve vztahu k legálním přistěhovalcům, ale zastavit příliv těch ilegálních se nepodařilo. Existuje rovněž řada vlivných skupin, které chtějí nechat věci, tak jak jsou. Například řada podnikatelů stále raději riskuje a zaměstnává lidi bez dokladů

a kalifornské zemědělství se bez mexických pracovníků asi ani neobejde. Proto se v 90. letech již další reforma neprosadila, byť Komise pro reformu přistěhovalectví, ustavená zákonem z roku 1990, vydala v letech 1994–1997 čtyři obsáhlé zprávy (návrhy a doporučení komise shrnula v posledních z těchto zpráv s názvem *Stát se Američanem – přistěhovalectví a integrační politika*). (Baršová 2005: 69). Zprávy obsahují kompromisní liberální odpověď na neonativistickou vlnu. Navrhují snížit přistěhovalectví asi o jednu čtvrtinu a zjednodušit systém preferencí. Ten by měl být nastaven tak, aby byl v rodinné imigraci důraz přenesen z imigrace rozšířených rodin, jež vyústila v tzv. řetězovou imigraci, na imigraci omezenou na členy nukleárních rodin. V pracovní imigraci měl být důraz přesunut z nekvalifikované pracovní síly na kvalifikované pracovníky.

Toto doporučení souvisí s odpovědí na zprávy na velmi diskutovanou otázku, zda jsou přistěhovalci finanční přítěží nebo přínosem. S odvoláním na zprávu Národní rady pro výzkum komise uvedla, že na federální úrovni obyvatelé USA narození v zahraničí přispívají do rozpočtu daněmi více, než z něj čerpají. Připustila však, že na lokální úrovni může být situace jiná.²⁰

²⁰ Podle zastánců imigrace byli přistěhovalci tradičně vždy zdrojem ekonomického růstu zejména v průmyslových odvětvích, jako jsou textilní, automobilový průmysl, hoteliérství, pohostinství aj. S tvrzením, že přistěhovalci berou rodilým Američanům pracovní místa, zásadně nesouhlasí. Imigranti pracují za nízkou mzdu, a takovou práci by rodilý Američan i v případě vysoké nezaměstnanosti stejně odmítl. Střední i nižší střední třída by si nemohla dovolit to, co díky práci imigrantů za nízkou mzdu, mohou. Podle ekonoma Juliana Simona znamená více lidí jednoznačně ekonomický přínos. Podle některých studií platí imigranti více na daních (85 miliard dolarů) než vyčerpají ze sociálního systému (24 miliard dolarů). Navíc přesvědčivým argumentem je, že na každých 100 přistěhovalců připadá 46 nových pracovních míst, zatímco na každých 10 rodilých Američanů připadá 25 nových pracovních míst. Významným argumentem zastánců imigrace je současně i stárnutí amerického obyvatelstva. Stále méně Američanů bude ekonomicky aktivních (20% Američanů bude starší nad 65 let) až bude generace, která měla nejvíce dětí (1946–1964) stárnout. Naproti tomu tzv. restriktionisté mají na věc opačný názor a uvádějí případ Kalifornie. Průmyslová výroba zde vzrostla pětkrát, zatímco mzdy rostly o 12% pomaleji, v Los Angeles dokonce o 15% než je průměr Spojených států. Podle George Bojase, profesora ekonomie na Kalifornské univerzitě, pobírá jednu třetinu všech finančních příspěvků v Kalifornii domácnosti imigrantů (21% populace). Kromě toho, nově příchozí jsou ochotni vzít téměř jakoukoliv práci, a to může ohrozit ty, kteří se snaží udržet na ekonomicky přijatelné úrovni. Navíc porovnání kolik zaplatí přistěhovalci na daních a kolik vyčerpají ze sociálního systému, není nejlepší způsob výpočtu. Mělo by se vzít v úvahu měřítko založené na velké míře veřejných programů, kterých imigranti hojně využívají. Nehledě na to, že dálnice, parky, školy a nemocnice jsou přeplněné a to zvyšuje potřebu více

Koncem 90. let přinesl také oživení krátkodobé pracovní migrace. V roce 1998 a 2000 odhlasoval Kongres zákony, které umožnily zvýšit počet neimigračních pracovních víz pro odborníky a IT specialisty. Události z 11. září 2001 odsunuly na vedlejší kolej plány amerického prezidenta George W. Bushe a mexického prezidenta Vincenta Foxe²¹ na legalizaci mexických nelegálních pracovníků, o nichž hovořil na svých setkáních v roce 2001. Prezident G. W. Bush již během své volební kampaně deklaroval: *„Mám vizi obou našich zemí. Spojené státy jsou předurčeny k tomu, aby ve vztahu k Mexiku uplatňovaly „zvláštní vztahy“, stejně samozřejmé a pevné, jako máme s Kanadou a Velkou Británií.“* (Hunčová 2002: 22). K oživení liberálních vztahů přispěly též osobnosti obou prezidentů. Vincente Fox technokrat, ředitel národní pobočky koncernu Coca Cola mluvící plyně anglicky, je vnímán jako rovnocenný partner prezidenta Bushe. Problém nelegální migrace mexického obyvatelstva však trápí oba politiky stejně jako řadu jejich předchůdců.

3. 5. „Sekuritizace“ přistěhovalectví po 11. září 2001

Ve svých důsledcích přineslo 11. září 2001 posun v chápání migrace: přistěhovalectví již nebylo jen ekonomickým či politickým problémem, ale stalo se problémem bezpečnostním. Pachatelé útoku byli totiž cizinci, kteří vstoupili na území USA legálním způsobem. Přistěhovalectví se „sekuritizovalo“ (od *security* - bezpečnost), a stalo se otázkou národní bezpečnosti.

V reakci na teroristické útoky aktivizovala vláda USA částečně národní

financí do všech těchto oblastí. Odpůrci migrace jsou rovněž přesvědčeni, že dnešní přistěhovalci jsou také méně kvalifikovaní než před dvaceti lety a proto mohou být těžko přínosem ekonomickému systému (Glazer 1994: 41, Chavez 1994: 33, 35, Rothstein 1994: 55–58, Fierman 1994: 70, Borjas 1994: 79).

²¹ Pro prezidenta Foxe to bylo zklamání, poněvadž postavil imigraci a zlepšení vztahů se Spojenými státy do centra svých snah a očekávání. V integraci evropských ekonomik vidí vzor. „Měli bychom si všimnout úspěchu Evropské unie a vybudovat velkou hospodářskou Americkou unii.“ Bohatší státy EU lákaly imigrační pracovníky z chudších sousedních zemí. Fox kritizuje nové deportační limity ve Francii a výstavbu hraniční zdi na mexicko-amerických hranicích, které nic nevyřeší. Podle listu New York Times pracuje pouze ve Spojených státech přibližně 23 milionů lidí, kteří se narodili v zahraničí – tedy každý sedmý. A ministerstvo práce uvádí, že země bude potřebovat více než 400 000 přistěhovalců ročně. *„Nezapomínejme také, že my v rozvíjejícím se světě jsme velmi dobrými spotřebiteli zboží z prvního světa.“* (Vincente Fox, Rob Allyn: Přistěhovalectví, volný obchod a zdi).

bezpečnostní systém registrace vstupu a výstupu (*National Security Entry Exit Registration System – NSEERS*). (Král 2007: 20–21). Podle nového opatření byla zavedena registrace při překročení hranice a systém následných hlášení. Tato opatření se týkala mužů starších 16 let z určených muslimských, arabských a některých dalších zemí, kteří vstupovali do USA nebo zde pobývali na neimigrační víza (tj. krátkodobé pobyty). Při obhajobě systému vláda argumentovala mj. i tím, že registrační systém, který by měl být do budoucna všeobecný (pod názvem US-VISIT), je obdobou systémů, které existují v Evropě.

Krátce po událostech z 11. září 2001 byl ustaven zákon o americkém patriotismu (*Patriot Act*). (Hing 2004: 268). Tento zákon zavedl získání trvalého občanství pro osoby, jejichž příbuzní zemřeli při teroristickém útoku. Hlavním cílem, který si vláda od tohoto zákona slibuje, je boj proti terorismu. Zákon určuje osoby reprezentující i podporující určité organizace (ne všechny musí být na oficiálním seznamu teroristických organizací vydaném Ministerstvem zahraniční USA) k deportaci. Jestliže je daná osoba označena za teroristu, může být zadržena bez práva na kauci, dokud INS tento případ neprošetří.

Nová pozornost je po 11. září 2001 věnována zahraničním studentům. I když se univerzity v USA snaží bojovat za odstranění studentských víz F-1, Kongres naopak v této oblasti své plány zvyšuje. V roce 2003 byl plně spuštěn informační systém o zahraničních studentech (*Student and Exchange Visitor Information System – SEVIS*). (Wernick 2002: 16–17, Martin 2004: 56).

Podle některých kritiků jsou určité části zákona (*Patriot Act*) kontroverzní a jeho odpůrci se obávají, že tento zákon ohrozí občanská práva a má málo co do činění s bojem proti terorismu. Události z 11. září 2001 také urychlily institucionální reformu. Imigrační a naturalizační služba (*Immigration and Naturalization Service –* dále jen „INS“), spravující imigrační záležitosti a spadající pod Ministerstvo spravedlnosti USA se netěšila dobré pověsti.²²

²² Při reformních krocích se někteří odborníci domnívali, že by ke kontrole ilegální imigrace mohla přispět Imigrační a naturalizační služba (INS). Překvapením pak bylo, že na celém území USA působí pouze 1.800 speciálních agentů, kteří mají čas se věnovat pouze problematice uzavírání falešných manželství či pašování přistěhovalců, nikoliv už hlídáním hranic. (Kuttner 1994: 83). Od té doby byl počet zaměstnanců a rozpočet každoročně značně navyšován (viz. Kap. 8 – graf č. 17).

Značně k tomu přispívaly mnohaleté lhůty pro vyřizování imigračních žádostí. Většina reformních plánů spočívala v poskytování služeb, především ve vyřizování imigračních, azylových a naturalizačních žádostí, druhá funkce spočívala v kontrole a donucování, což znamená kontrola a ostraha hranic, detence či vyhoštění. K nespokojnosti nepřispěl ani medializovaný skandál, kdy INS několik měsíců po 11. září 2001 doručila kopii imigračních dokumentů dvou atentátníků na leteckou školu na Floridě nebo že 19 teroristů odpovědných za útoky obdrželo celkem 23 neimigračních víz od pěti různých amerických konzulátů. INS byla zákonem o vnitřní bezpečnosti k 1. březnu 2003 zrušena a imigrační agenda byla svěřena nově zřízenému Ministerstvu pro vnitřní bezpečnost (*Department of Homeland Security*). Pod tímto ministerstvem byla imigrační byrokracie podstatně přeskupena. Servisní činnosti byly svěřeny novému úřadu – Službám pro občanství a přistěhovalectví. Policejní a bezpečnostní stránkou migrace se zabývají v rámci ministerstva dvě nově zřízené agentury: Úřad pro cla a ochranu hranic a Úřad pro vymáhání zákona ve věcech imigrace a cel. (Král 2007: 16).

Podle bývalého vládního experta a jednoho z předních odborníků na imigrační právo Alexandra Aleinkoffa, je podřízení otázek přistěhovalectví ministerstvu pro vnitřní bezpečnost sice v kontextu atmosféry po 11. září pochopitelné, přesto je anomálií. Většina imigračních předpisů a aktivit nemá totiž co do činění s bezpečností a terorismem. (Baršová 2005: 71). Sekuritizace přistěhovalců po 11. září však neměla zásadní dopady na celkové počty žadatelů, kterým byl v následujících letech udělen trvalý pobyt v USA. To lze jednak vysvětlit tím, že zvýšená kontrola dopadla hlavně na žadatele a držitele krátkodobých víz, a jednak tím, že americký imigrační systém má svoje těžiště v rodinné imigraci. Současně se sekuritizací přistěhovalectví došlo i k jeho odsunu na okraj politické agendy.

Jsou to sice témata celospolečenské důležitosti, ale jsou vnímána jako příliš obsáhlá, komplexní a politicky nestálá.

Téma oživil prezident Bush teprve v lednu roku 2004, kdy veřejnosti představil svůj plán na zavedení dočasných povolení k pobytu pro nelegální pracovníky.²³ Podle některých kritiků tento Bushův projev poprvé od 11. září vrátil téma imigrační reformy do národní politické agendy. Plán byl kritiky však označen za polovičaté a zjevně nefunkční řešení, kdy těm, kteří trvale, ale nelegálně žijí v USA, nabízí jen dočasný imigrační status, který předpokládá jejich následný návrat do země původu, k čemuž obvykle nedojde. (Migration Policy Institute).

V roce 2006 a 2007 se objevuje situace, které jsme byli již svědky v roce 1996, kdy se protiimigračně smýšlející dolní a vstřícnější horní komora Kongresu neshodnou na reformě imigračního zákona. Senát otevřel debatu o návrhu zákona, který by upravil postavení více než dvanácti miliónů ilegálně pobývajících lidí ve Spojených státech. Zároveň by se nově nastavila pravidla, podle nichž by byla usměrňována budoucí imigraci do země. Aktuální návrh, který vznikl v jednáních mezi demokraty, republikány a Bílým domem, se snaží odpovědět na nejostřejší protichůdné zájmy, kvůli kterým se v roce 2005 celý proces zastavil. Všechna administrativní opatření by se začala naplňovat až poté, co by se výrazně posílala ochrana hranice s Mexikem, přes kterou přichází většina imigrantů. Tím by se měli utlumit kritici, kteří zatím požadovali důslednou perzekuci, včetně hromadných deportací ilegálních imigrantů. Těm, kdo naopak tvrdí, že Amerika vždy byla a je zemí imigrantů, návrh ustupuje v tom, že by dal „ilegálům“, kteří už jsou v USA, možnost získat občanství.

²³ Mexická vláda reagovala vlastním pokusem o legalizaci jejich pobytu tak, že začala prostřednictvím svých konzulátů vydávat registrační průkazy, tzv. *Matrícula consular*, které potvrzovaly, že jejich nositel má v USA právo trvalého pobytu. V roce 2002 jich bylo vydáno kolem 1 milionu. Zároveň mexické organizace spustily rozsáhlou kampaň s cílem dosáhnout, aby tyto průkazy byly všeobecně přijímány. Do srpna 2003 byly akceptovány ve více než stovce velkých měst, v devíti stech policejních okrscích, ve stovce finančních institucí a ve 13 státech. Legální přistěhovalci tuto *matrícula consular* nepotřebují, proto je vlastnictví tohoto průkazu důkazem, že je jeho držitel ve Spojených státech ilegálně. Akceptování těchto průkazů americkými veřejnými institucemi poskytuje mexickým úřadům pravomoc udělovat ilegálním přistěhovalcům statut a výhody za normálních okolností dostupné pouze legálním přistěhovalcům. O to, kdo je, či není Američan, tedy de facto rozhoduje cizí vláda. Úspěch *matrícula consular* inspiroval v roce 2002 k vydávání podobných osvědčení rovněž guatemalské úřady a další země následovaly. (Huntington 2005: 285).

Získání občanství ovšem za přísných podmínek – tito lidé by museli nejdříve zaplatit pokutu 5000 dolarů a přechodně se vrátit zpět do své výchozí země, kde by požádali o zvláštní pracovní vízum do USA, a museli by prokázat znalost angličtiny. Cesta k americkému občanství by pak trvala nejméně dalších osm let. Prezident George W. Bush se ve svém projevu vyjádřil o tomto zákoně jako o *"legislativě, které zcela změní náš imigrační systém."* (Anýž 2006: Hospodářské noviny). V roce 2006 pak prezident George W. Bush, který preferuje vstřícnější postup vůči ilegálním imigrantům, narazil u konzervativního křídla republikánů. Ti připomínají zkušenost se zatím poslední imigrační reformou v roce 1986. Prezident Ronald Reagan tehdy dal ilegálním přistěhovalcům možnost získat občanství. Toho využilo okolo tří milionů lidí a podle kritiků se tato „amnestie“ stala podnětem pro ještě mohutnější příliv ilegálních imigrantů.

Podle ředitele washingtonského Institutu pro migrační politiku Demetriose Papademetriouse se problém imigrace se odvíjí od politické stagnace Kongresu. *„Je evidentní, že Kongres je stále méně schopný, každým rokem méně a méně, dohodnout se na řešení složitých témat. To není jen otázka imigrace, ale třeba také daňové politiky, politiky sociálního zabezpečení a tak dále. Kongres ztratil schopnost legislativně řešit jakýkoli vážnější problém. Což je také důvod, proč podle průzkumů si jen čtvrtina Američanů myslí, že Kongres odvádí odpovídající práci.“* Dále dodává, že ze studie vypracované pro Institut pro imigrační politiku nevyplývá, že by mexická, či lépe řečeno středoamerická vlna byla mnohem početnější *„V osmdesátých letech 19. století tvořili přistěhovalci 15 procent amerického obyvatelstva. Stejně tak během zmiňované imigrační vlny na začátku dvacátých let minulého století. Dnes je to zhruba 11 procent, tzn. méně.“* (Anýž 2006: Hospodářské noviny).

3. 6. Konflikt států s federální vládou v imigračních záležitostech

Od vzniku USA se politika jednotlivých států a politika federální často dostala do konfliktu. Federální zákony týkající se imigrace byly většinou tolerantnější v porovnání s imigrační politikou států. Do 40. let 20. století to

byly státy, které omezovaly a kontrolovaly přísun imigrantů.

Vlivem vysokého přílivu hlavně irských imigrantů ve 40. letech 20. století se státy Massachusetts a New York rozhodly novelizovat své imigrační zákony tím, že uvalí „vstupní“ daně, čímž se snažily omezit hlavně chudé irské imigranty. Zastánci neomezené imigrace se proti tomuto státnímu zákonu odvolali k Nejvyššímu soudu, a ten v roce 1849 tyto daně prohlásil za neplatné. (Korytová – Magstadt 2007: 5). Své rozhodnutí soudci odůvodnili tím, že i když neexistuje federální legislativa, která by se týkala této otázky, vlády jednotlivých států nemohou regulovat imigraci. Státy se však chtěly a chtějí podílet na rozhodování v oblasti imigrace. V řešení problematiky migrace se otázky nejvíce zaměřují na financování veřejných programů pro ilegální imigranty. Jednak si myslí, že mohou být v této oblasti efektivnější, a také z důvodu historické tradice obrany práv států proti federální moci.²⁴

Přistěhovalectví je považováno za jednu z nejdůležitějších otázek volajících po vyřešení hlavně v oblastech na jihovýchodě, jihozápadě a v několika vnitřních státech, jako jsou Illinois, Colorado a Pensylvánie. První dva zmíněné regiony jsou blízko hranic, ostatní jsou pro imigranty také atraktivní. Výše zmíněné oblasti patří mezi nejvokálnější ve svých stížnostech na nedostatek financí ve státních rozpočtech, které by uhradily výdaje spojené s přistěhovalci. Kalifornie, Texas nebo Florida argumentují tím, že dokud je federální vláda zodpovědná za ochranu hranic, pak by i měla nést také následky svých pochybení a kompenzovat státům výdaje spojené s ilegálními přistěhovalci. Mnoho států popisuje vládu jako nezodpovědnou instituci, která není v podstatě schopná ochránit hranice a také nemá dostatečně přísné zákony proti cizincům bez potřebných dokladů. (Freeman 2001: 65).

²⁴ Z intenzivní debaty, která se vedla v létě 2006, vyšlo najevo, že do debaty o kontrolování migrace se vložila třetí složka, místní organizace. Například město Hazleton v Pensylvánii přijalo své vlastní nařízení o ilegální imigraci, které zakázalo dát podnikům povolení k podnikání, jestliže zaměstnávají ilegální pracovníky, a také se rozhodlo pokutovat nájemníky bytů, kteří je pronajímají ilegálním přistěhovalcům. Tyto pokuty byly stanoveny na tisíc dolarů. Imigranti sami nejsou postihováni (Korytová – Magstadt 2007: 17).

3. 7. Propozice 187

Události v Kalifornii v roce 1994 velmi dobře ilustrují konflikt kompetencí států a federální vlády v otázkách imigrace. Kalifornie ²⁵ je příkladem státu, kde vlivem geografie a historie existuje početná legální a ilegální hispánská populace. V roce 1994 část občanů ztratila trpělivost s federální vládou, která se buď odmítla angažovat v problému přistěhovalectví, či neefektivně uplatňovala nové zákony v praxi. Vedoucí představitelé hnutí pro nelegální imigraci se rozhodli vzít problém do svých rukou tím, že podpořili restriktivní referendum – Návrh 187 (*Proposition 187*). Podle autorů publikace *Shifting Borders: Rhetoric, Immigration, and California's Proposition 187*, Kenta A. Ona a Johna M. Sloopa, Propozice 187 je současný příklad popularity veřejné politiky, která rétoricky produkuje nativismus a xenofobii. (Ono, Sloop 2004: 3).

Podle Baršové (2005: 68) bylo přijetí Návrhu 187 kalifornskými voliči v referendu poměrem hlasů 59 procent ku 41 procentům zase symbolickým mezníkem vyrovnávání kyvadla od sílícího diskursu lidských práv směrem k nativismu.²⁶ Tento návrh, pojmenovaný jako iniciativa SOS (*Save Our State!* – „Zachraňte náš stát!“), chtěl zamezit přístupu nelegálních imigrantů k většině služeb poskytovaných státem v oblasti vzdělání (tzn. zákaz přístupu do veřejných škol na všech stupních), sociálního zabezpečení a zdravotní péče (výjimkou měly být zdravotnické úkony nutné k záchraně života). Autoři Propozice 187 dále požadovali, aby státní a místní instituce povinně udávaly osoby, které vypadají podezřele, státnímu zástupci Kalifornie a také Imigrační a naturalizační službě. Za této situace by se ovšem mohly rozvinout podezřívání a nepodložená obvinění, neboť jak je možné poznat ilegálního přistěhovalce na ulici? Občané i lidé s trvalým pobytem, kteří nevypadali jako

²⁵ Kromě toho je Kalifornie také unikátní v tom, že je velice důležitá pro prezidentské volby. Je nejlidnatější ze všech amerických států (více než jeden z deseti občanů USA žije v tomto státě) a se svými 54 hlasy volitelů poskytuje 1/5 hlasů potřebnou pro zvolení hlavy státu. Kalifornie je rovněž rozsáhlou ukázkou referend, přičemž jednotlivé osoby mohou iniciovat legislativní návrh. Tento systém s sebou nese velká rizika, neboť tyto iniciativy mohou být ovlivněny řadou vlivných zájmových skupin v jejich prospěch. (DeSipio, De la Garza 1998: 112–113; Zakaria 2005: 236–244).

²⁶ Garry Freeman ve sborníku *Controlling a New Migration World* říká, že jsme svědky nárůstu populismu v jednom z nejliberálnějších imigračních režimů. Nahlíží na americkou imigrační politiku jako na klientelistickou a populistickou. (Freeman 2001: 67).

běloši, by zažívali obtěžování ze strany veřejnosti a policie.

Zastánci Návrhu 187 mluvili o 2 milionech²⁷ ilegálních přistěhovalců v Kalifornii a často citovali studii, která uváděla, že během fiskálního roku 1993 „stát a místní vláda utratily 2, 95 miliard dolarů za ilegální imigranty a jejich děti, a to tak, že jim bylo placeno základní a středoškolské vzdělání, pobyt ve věznicích²⁸, Medicaid (státní zdravotnická služba) a hrazena pomoc rodinám s nezletilými dětmi.“ Později se ukázalo, že tato čísla byla přehnaná. Další ze zastánců práva státu na rozhodování o svých záležitostech kritizovali federální vládu pro údajný nedostatek respektu k vlastním státům, které by měly právo přijmout zákon, aniž by mu v tom bránila všemocná federální vláda a poté vše zakázala.

V Los Angeles se vůči Propozici utvořilo protestní setkání tisíců lidí hned při volbách. K této formaci se přidaly i senátorky Demokratické strany Kathleen Brown a Dianne Einstein. (DeSipio, De la Garza 1998: 113). Také v Mexiku se různé skupiny spojily, aby projevíly svůj nesouhlas vůči Propozici 187. Poukazovaly na ochranu lidských práv a odsoudily iniciativu jako rasistickou a xenofobní. Mexičtí intelektuálové a akademičtí pracovníci argumentovali, že nevole zahrnout volný pohyb pracovních sil v rámci zemí, které podepsaly dohodu NAFTA, vede k diskriminaci ilegálních pracovníků. Právníci zastupující oponenty Propozice, což byla koalice skupin v čele se sdružením na ochranu občanských svobod, podali žalobu k federálnímu soudu. Klíčovým bodem v žalobě bylo, že „iniciativa nebyla v souladu s federálním imigračním zákonem, a byla proti právům na rovné příležitosti.“ (Korytová – Magstadt 2007: 11). Podle očekávání oblastní soud shledal většinu částí Propozice za neústavní.

Argumenty týkající se ústavnosti Propozice 187 se odvolávaly na soudní precedent z roku 1982 *Plyler vs. Doe*, kdy Nejvyšší soud v USA rozhodl, že „vzdělání je povinné i pro děti ilegálních přistěhovalců“. Zastánci

²⁷ Podle statistik INS jich bylo 1,4 milionu (Korytová-Magstadt 2007: 7).

²⁸ Podle Francise Fukuyamu je pravdou, že skupiny imigrantů z Latinské Ameriky přinášejí nezanedbatelné problémy v oblasti kriminality. Přistěhovalci z Kuby požadující azyl v USA, ze Salvadoru a jiných zemí z Latinské Ameriky se podílejí na kriminalitě, jsou zapojeni do různých gangů (př. Chicano gangs) v Los Angeles apod. (Fukuyama 1994: 159).

Propozice se rozhodli proti tomuto tvrzení bojovat. Podle jejich návrhu děti narozené v USA, které tak měly automaticky nárok na občanství, by ale neměly mít nárok na základní vzdělání. Guvernér Kalifornie Pete Wilson a další navíc volali po dodatku k federální ústavě, který by zrušil nárok na občanství i pro děti narozené v USA. Soud své rozhodnutí už nezměnil. (Freeman 2001: 85).

Všeobecně se dá soudit, že důvod, proč občané hlasovali pro Propozici 187, nebyl ten, že by za jejími myšlenkami stáli, ale byl to jediný způsob, jak vyjádřit nesouhlas s americkou imigrační politikou. Nehledě na to, že přijetí navrhaných bodů z Propozice 187, jako jsou udávání ilegálních cizinců, kteří potřebovali lékařské ošetření ve státních nemocnicích a tlak na státní školy, aby nepřijímaly studenty, jejichž rodiče jsou v USA ilegálně, by podle bývalého starosty New Yorku Rudolpha Gulianiho mělo katastrofický sociální dopad. Důsledkem by bylo, že děti ilegálních imigrantů zůstanou na ulicích, poroste kriminalita a také přenosné choroby. (Korytová – Magstadt 2007: 14).

Podle již zmíněných autorů publikace *Shifting Borders: Rhetoric, Immigration, and California's Proposition 187*, Kenta A. Ona a Johna M. Sloopa, je na imigranty nahlíženo jako na ekonomické jednotky, které jsou významné, pokud přispívají daněmi do hospodářství USA. Média přistěhovalce zase zobrazují jako kriminálníky, kteří nezískali občanství a nevdají jim se zaplést s násilnými gangy. Nikdo ale nevzal v potaz jejich lidská práva. Vezmeme-li v potaz americké vnímání světa na to „dobré“ a „špatné“, pak jsou ilegální migranti ti špatní a nahradily Sovětský svaz v roli potenciálního ideologického protivníka. (Ono, Sloop 2004: 35).

Propozice 187 byla vyvrcholením vášní a nespokojenosti občanů Kalifornie, kterou rozdmýchali politici, neboť se jim tyto vášně hodily do volební kampaně. Jak se ukázalo v roce 1994, tak také ve volbách v roce 2006, každé důležité skupině voličů byly učiněny sliby, aby pak kandidát mohl celkově zvítězit. (Freeman 2001: 83). Kultivovanost byla potřeba, neboť z mnoha bývalých ilegálních přistěhovalců se později stali voliči, většinou hispánského původu. Tedy i imigrační politiku států lze vidět především jako politiku, je jedno jestli jde o státní nebo federální úroveň. Je také zajímavé, že jakmile se státní či federální debata soustředí na problémy s ilegálním přistěhovalectvím,

tak zraky vůdců míří k jižní hranici USA, a přemýšlí, jak tuto hranici posílit. Jen málo z nich si uvědomí, že je nutné řešit důvody, proč tito lidé chtějí do USA, a že ilegální přistěhovalci do USA přicházejí i z jiných kontinentů.

3. 8. Veřejné mínění

Podpora veřejnosti ve prospěch nejrůznějších otázek a témat ve státě je významným ukazatelem pro politickou reprezentaci. Je důležité brát veřejné mínění v potaz a vyslyšet názor občanů. Ve Spojených státech je zřejmé, že podpora veřejnosti v oblasti imigrační politiky nekoresponduje s činy politické reprezentace. Podpora imigrace do Spojených států ze strany veřejnosti se snižuje od roku 1965, kdy země liberalizovala své imigrační zákony. Je to z důvodu stále narůstajícího počtu imigrantů a změny jejich národnostního složení, přičemž začali převládat přistěhovalci z Asie a Latinské Ameriky. V roce 2006 Spojené státy přijaly 1 266 264 legálních imigrantů, z toho 170 046 Mexičanů, kteří tvoří 21, 7 procent obyvatelstva USA narozeného v cizině. Vedle toho je to právě Mexiko, které vede tabulku největšího počtu nelegálních imigrantů. Podle údajů Imigrační a Naturalizační služby se počet ilegálních přistěhovalců pohybuje kolem 275 000 ročně (2006 Yearbook of Immigration Statistics).

V národních výzkumech veřejného mínění před rokem 1965 se vyjadřovalo pro omezení imigrace do USA zhruba 38 procent respondentů. Tento trend byl relativně stálý až do roku 1975, kdy se procento respondentů hlasujících pro omezení imigrace zvýšilo na 65 procent. V roce 1985 se snížilo na 52 procent, aby se v roce 1995 opět vyšplhalo na 62 procent. (Fetzer 2000: 82-83). V roce 1993 časopis Time a CNN uspořádaly výzkum, ve kterém se 73 procent dotázaných vyslovilo pro přísné omezení imigrace. Ve stejném roce časopis Newsweek rovněž uveřejnil výzkum veřejného mínění, ve kterém se 59 procent dotázaných vyjádřilo ve prospěch imigrace v minulosti, ale jen 29 procent souhlasilo se současnou imigrační politikou. Stejného roku dokonce i 65 procent Hispánců cítilo, že se imigrace vymkla kontrole. (Chavez 1994: 31). Výsledky dalších výzkumů vykazují podobný trend. V lednu 1996 národní výzkum registrovaných voličů ukázal, že dvě třetiny

respondentů se domnívá, že americká vláda dělá příliš málo pro omezení masové imigrace do USA. Zatímco se tedy federální imigrační politika postupně liberalizovala, veřejné mínění se stávalo restriktivnější.

Velmi zajímavé jsou závěry studie veřejného mínění na téma imigrace v USA Thomase J. Espenshada a Marryanna Belangera zveřejněné v roce 1997 (Espenshade, Belanger 1998: 368). Data pro výzkum byla sesbírána a analyzována z více než dvaceti organizací zabývajících se veřejným míněním v časovém rozmezí třiceti let (resp. 1960 –1997). Autoři uvádějí tři důležité charakteristiky amerického veřejného mínění.

Za prvé, postoj veřejnosti v USA k otázce imigrace je často rozporuplný a proměnlivý. Za druhé, názory veřejnosti nejsou až tak pevné a přesvědčivé, a to i v případě, že jsou negativní. Za třetí, pro-imigračním hnutím se podařilo na sebe upoutat pozornost federálních politiků. Autoři analyzovali okruh a způsob vytváření otázek v těchto výzkumech. Zaměřili se na tematické oblasti, jako jsou ekonomické důsledky imigrace, postoje respondentů k legální a ilegální imigraci a důležitost imigrační politiky ve vztahu k jiným vážným tématům diskutovaným ve Spojených státech. Výsledky se nelišily od ostatních studií v tom, že americká veřejnost nahlíží na imigraci jako na vážný problém a očekává od vlády řešení. V ekonomických otázkách více než polovina respondentů nevěří, že imigranti berou rodilým Američanům práci, naopak se domnívají, že přistěhovalci zastávají pozice, které by rodilí Američané nepřijali. Je-li veřejnost dotázána, jak hodnotí důležitost otázky imigrace ve vztahu k jiným problémům, pak imigrace figuruje velice nízko. Pokud slovo „*imigrace*“ nebo „*ilegální imigrace jako problém*“ nefiguruje v otázce a je-li otázka otevřená, postoj veřejnosti k imigraci není tak negativní a její důležitost se podstatně snižuje. Téměř u všech respondentů figuruje na prvních místech kriminalita, ekonomika USA, vysoké daně, vládní výdaje apod.

Podle téhož výzkumu Thomase J. Espenshada a Marryanna Belangera lze položením zdánlivě podobných otázek, pouze s malou obměnou slov, získat velmi odlišné odpovědi. Některá slova či fráze mají u Američanů symbolický význam a použití tohoto slova může učinit odpovědi respondentů předvídatelnými. Analýza autorů identifikovala čtyři osy, kde vždy první z těchto slov činí odpovědi respondentů pozitivnější a chápavější:

1) děti versus dospělí, 2) legální přistěhovalci versus ilegální, 3) příspěvky na zdravotní péči a vzdělání versus sociální dávky, 4) občané versus nelegální přistěhovalci. Veřejnost hodnotí shovívavěji imigrační záležitosti, pokud se omezení týkají vždy první z výše uvedených dvojic, tzn. dětí, příspěvků na vzdělání a zdravotní péče a občanů. Naopak odpovědi respondentů týkající se dospělých, sociálních dávek a nelegálních imigrantů jsou negativní. Negativně se k imigraci se staví také Afroameričané, kteří se domnívají, že je nově přichozí z Asie a Latinské Ameriky ohrožují na pracovním trhu (viz. Kapitola 8. Přílohy – graf č. 8). K této skupině lze také zmínit zejména státy, které jsou masovou imigrací nejvíce postiženy. (viz. Propozice 187).

Již několik let před přijetím Propozice 187 proběhl v Kalifornii telefonický výzkum *Field Research Corporation*, na jehož základě téměř 9 z 10 respondentů pokládalo imigraci za velmi vážný problém, který má pro Kalifornii neblahé účinky. (Fetzer 2000: 19–20).

Ve Spojených státech se veřejné mínění však nestaví ke všem imigrantům stejně. Obecně nejméně oblíbení jsou imigranti z Latinské Ameriky a Karibiku. Zejména přistěhovalci z Mexika leží na samém dni popularity. Nejoblíbenější jsou imigranti z Evropy. Asiaté figurují zhruba uprostřed. Je to proto, že ve srovnání s Latinoameričany podle respondentů nevyužívají sociální systém, nepáchají tolik trestných činů, pracují tvrdě, pilně studují a vyznávají silné rodinné hodnoty. Proč tedy lidé věří, že přistěhovalci z Latinské Ameriky využívají sociální dávky a často páchají trestné činy? Proč podle výzkumu veřejného mínění věří velké množství občanů USA, že je většina imigrantů v USA nelegálně, nebo že rodilí občané přicházejí o svá pracovní místa, když fakta ukazují, že tomu tak není. (Podíl ilegálních imigrantů k legálním činí jedna ku pěti). Podle Thomase J. Espenshada a Marryanna Belangera je to z důvodu špatných a zavádějících informací. Veřejné debaty probíhají na bázi pocitů a vnímání než na základě přesných faktů. (Espenshade, Belanger 1998: 408).

Teroristické útoky z 11. září 2001 postoj veřejnosti k imigraci ovlivnily zejména z hlediska bezpečnosti. Mezinárodní imigrace se stala potenciálním nositelem globálního terorismu. Podle výzkumu *Star-Ledger/Eagleton-Rutgers Poll* z července 2002, který se konal v New Jersey, si přálo šest z deseti

obyvatel tohoto státu menší míru imigrace, přičemž 52 procent respondentů uznalo, že jsou jednoznačně více protiimigračně naladěni z důvodu teroristického útoku na Světové obchodní centrum a Pentagon, než byli před ním. (McDermott, M. The Star - Ledger/Eagleton - Rutgers Poll). Podobně jako autoři předchozího výzkumu Espenshade a Belanger, autorka této studie Monika McDermott z Eagleton Institute tvrdí, že postoje respondentů jsou velice nestálé a proměnlivé. Obecně vzato se staví proti imigraci v současné míře, ale pokud se jich zeptáte, jak nahlíží například na imigranty ze svého sousedství, názory na přistěhovalce zní u 45 procent příznivě a 41 procent na ně nemá žádný názor. Celkově tedy dotázaní respondenti necítí v posledních letech velké změny v důsledku přítomnosti imigrantů v místní ekonomice, pracovních příležitostech či veřejném školství (viz. Kap. 8 Přílohy – graf č. 2). Pokud vezmeme v potaz oblasti, kde je koncentrace imigrantů nejvyšší, a residentů zde žijících, výsledek je nepříznivější.

Pouze 28 procent respondentů hodnotí situaci příznivě a 22 procent nepříznivě. Těchto 22 procent respondentů hodnotících situaci nepříznivě uvádí, že se zhoršila nabídka pracovních míst, veřejné školství, zvýšila se kriminalita apod. Důsledkem teroristického útoku z 11. září 2001 je méně vstřícný postoj k imigrantům ze středního východu. Ti z nich, kteří jsou pro určitou míru imigrace, nevidí potíže v imigrantech z Latinské Ameriky, Asie, Afriky a Ruska, ale právě v přistěhovalcích ze středního východu (56 procent), (viz. Kap. 8 Přílohy – Graf č. 3). Několik měsíců po 11. září 2001 však nebyly postoje veřejnosti k imigraci už tak negativní a v současné době se dokonce zdají být mnohem pozitivnější než zhruba před deseti lety: 41 procent občanů si přeje pokles příchozích do USA, 37 procent se vyslovuje pro udržení současného stavu a 18 procent dotázaných občanů je proti. Přestože je postoj veřejnosti k imigraci méně negativní, než býval, je stále nepříznivý.

Podle výzkumu *NPR, the Kaiser Family Foundation, and Harvard's Kennedy School of Government* z roku 2004 30 procent dotázaných věří, že je imigrace pro zemi dobrá, 39 procent, že má na Spojené státy špatný vliv a 28 procent lidí nevidí žádný rozdíl (Harvard University, John F. Kennedy School of Government).

Američané, kteří přicházejí do kontaktu s přistěhovalci, mají k imigraci pozitivnější postoj než ti, kteří s nimi v kontaktu nejsou.

Respondenti s negativním postojem k imigraci se obávají, že přistěhovalci mění podobu Spojených států a nejvíce negativní postoj zastávají směrem k nelegálním migrantům. Domnívají se, že by vláda USA měla zajistit více finančních prostředků na přísnější a účinnější hraniční kontroly. Na druhou stranu volební porážka několika čelných stoupenců radikální protipřistěhovalecké politiky však naznačila, že ani přes obecnou nespokojenost s rostoucím přílivem nelegálních přistěhovalců a souhlas se zpřísněním kontroly hranic není většina Američanů nakloněna realizaci skutečně radikálních opatření.

Je zajímavé se podívat, jak na imigrační politiku a postoj veřejnosti nahlíží sama největší menšina ve Spojených státech, Hispánci (47 milionů, 16 procent obyvatel USA). Od roku 2006 Pew Hispanic Center organizuje každoroční národní výzkum veřejného mínění mezi hispánskými přistěhovalci. V roce 2007 výzkum ukázal, že více jak polovina Latinos se obává přílišné pozornosti médií, veřejnosti a politiků směrem k imigrační politice. Tato pozornost přistěhovalce poškozuje (viz. Kap. 8 Přílohy – graf č. 4) a jejich rodiny a příbuzní se obávají deportace zpět do své původní země. Na rozdíl od rodilých bílých Američanů, Hispánci věří, že legální i ilegální imigrace má na Spojené státy příznivý dopad. Zároveň sedm z deseti Hispánců si pochvaluje kvalitu života ve Spojených státech (viz. Kap. 8 Přílohy – graf č. 5, 6). (Pew Hispanic Center).

3. 9. Politické postoje k otázce imigrace: Republikánská strana

Celá záležitost imigrace se v rámci poslední třetí imigrační vlny komplikuje i tím, že debata o imigraci dostala politické rysy. V Kongresu se předhání zákonodárci, právníci a politici, kdo navrhne lepší imigrační zákon. Ve Spojených státech existují dvě hlavní politické strany: Republikánská a Demokratická.²⁹ Ačkoliv si obě strany uvědomují důležitost řešení současné imigrační politiky spolu s jejími nedostatky, dosáhnout kompromisního způsobu řešení není jednoduché.

Republikánští politici jsou ve svých postojích mnohem radikálnější, neboť ideologie této strany je založena na respektu práv, vykonávání občanských povinností a patriotismu. Republikáni jsou vysoce hrdí na svou zemi a etnickou národní identitu. Věří, že žít v takové zemi není právo každého člověka planety, ale privilegium, které si každý musí zasloužit. Někteří členové Republikánské strany vášnivě bojují za ochranu amerických hranic a proti ilegálním přistěhovalcům. Domnívají se, že většina nově příchozích se ani nechce stát součástí Ameriky a shovívavost politiků a vlády Spojených států povede k masovému přílivu Latinoameričanů. V tomto postoji jsou republikáni obezřetnější a realističtější než demokraté (Republican Party Platform). Jak uvidíme dále v textu, situace není až tak jednoznačná z důvodu názorového štěpení uvnitř strany.

Není překvapením, že republikánští voliči jsou spíše nakloněni protiimigračně než voliči demokratů, kterých je ovšem početně mnohem více. Voličů žijících v oblastech, které volí stranu republikánskou, je 93 procent

²⁹ Obě strany nejsou ideologicky rigidní. Neideologičnost se odráží i v jazykovém úzu: slova pravicový (right-wing) a levicový (left-wing) se užívají jen o extrémních prouděch. Místo toho je politické spektrum orientováno podle osy konzervativní-liberální (conservative-liberal), přičemž „konzervativní“ se blíží pravému středu, „liberální“ středu levému. Mezi oběma stranami existuje určité překrývání. Dnešní Demokratickou stranu bychom mohli velmi obecně charakterizovat jako stranu liberální, tedy ochotnější zvyšovat státní výdaje („investicemi“), více přerozdělovat a usilovat o „rovnost výsledků“. Projevují větší ochotu podporovat různé „pokrokové kauzy“, jako je právo na přerušování těhotenství, kompenzační programy, jejichž cílem je rovnoprávnější postavení menšin. Republikánskou stranu bychom mohli naopak charakterizovat jako konzervativní, tj. kladoucí větší důraz na právo jednotlivce rozhodovat o výsledcích vlastní práce (tedy prosazující nižší zdanění), a také na tradiční morálku. Tyto charakteristiky jsou ovšem dosti přibližné a obecné. Mnozí konzervativní demokraté stojí „napravo“ od liberálních republikánů. (Calda. Centrum pro ekonomiku a politiku).

rodilých Američanů a pouze 7 procent narozených v cizině. Celých 59 procent residentů žije v oblastech, kde je méně než jeden z dvaceti obyvatel narozených v cizině.³⁰ Celkově tedy 57 procent obyvatel volících republikány se domnívá, že by měla být míra imigrace snížena a imigranti by se měli vrátit zpět do svých vlastí. Ten samý názor sdílí 44 procent voličů strany demokratické. Jedenáct procent republikánů zařadilo problém imigrace na šesté místo z celkových 16 témat, u demokratů to byla pouze 4 procenta (Doherty, C.: Pew Research Center).

V rámci Republikánské strany existuje tradičně pravicová frakce, která nesouhlasí s přistěhovaleckou politikou do USA nejen v ekonomické rovině, ale zejména v kulturních otázkách. Mezi ni se řadí Patrik J. Buchanan, který v roce 1992 kandidoval za Republikánskou stranu na úřad prezidenta. Jeho platforma byla založena na myšlence omezit legální a ilegální přistěhovalectví heslem „*Vezmeme si zpět svoji kulturu.*“ (Mills 1994: 25).

Dalším republikánským politikem, který se hlasitě zasazoval za omezení imigrace, byl guvernér Kalifornie Pete Wilson. Poté co byl znovu zvolen gubernérem Kalifornie a voliči byla přijata Propozice 187, kterou nazval emotivně „*Zachraňte náš stát*“, požadoval federální zákon, který by byl na ní založen. Podle něho by navrhovaný zákon měl zakázat všechny příspěvky ilegálním imigrantům, vyjma pohotovostní péče. (Freeman 2001: 74). Newt Gingrich, vůdce republikánů ve sněmovně, tento návrh podpořil a prohlásil, že dokud federální vláda nezabezpečí hranice, měla by dovolit státům neplatit služby ilegálním imigrantům, anebo tyto služby hradit sama. (Korytová – Magstadt 2007: 9; Fierman 1994: 71; Chavez 1994: 32). Wilson svou rétorikou na podporu Propozice chtěl zaujmout i méně sofistikované voliče. Zmiňoval se o financích, které ilegální imigrace stojí a které se tak berou z fondů, které by měly sloužit lidem, jež jsou v Kalifornii legálně, zvláště pak dětem a seniorům. Takticky se zaměřil na jasné rozdělení postoje: oni – ilegální přistěhovalci a my - ti, kteří se snaží zachránit Kalifornii. Guvernér rovněž požádal Washington o částku 1, 45 miliard dolarů, který by pokryla výdaje na přistěhovalce.

³⁰ Naproti tomu oblasti voličů strany demokratické mají více než dvakrát větší počet residentů narozených v cizině (17 procent); a jeden ze tří residentů (34 procent) žije v oblastech, kde obyvatelé narození v cizině tvoří více než pětinu celkové populace. (Doherty, C.:Pew Hispanic Center).

Wilson také požadoval dodatek v ústavě týkající se práva dítěte narozeného v USA na občanství. Wilsonovi se toto právo nelíbilo, protože dětem narozeným na půdě USA automaticky zaručovalo různé veřejné podpory. Je zajímavé, že se ve své rétorice nikdy nezmínil specificky o Hispáncích. Pravděpodobně se chtěl zalíbit i lidem s liberálním myšlením, kteří by v něm viděli rasistu nebo člověka předpojatého vůči jedné skupině. Razil ideu, že je třeba také zakročit proti ilegálním přistěhovalcům uvnitř státu. *„Nemůžeme dále odměňovat ty, kteří poruší americký zákon a vstoupí do USA ilegálně.“* (Rodriguez 1994: 144). Předpokladem pro Wilsonovy názory bylo, že ilegální imigranti do Spojených států přicházejí za vidinou přídavek a sociálních dávek.

Pokud by jim stát tyto příspěvky nevyplácel, odešli by zpět do Mexika. S takovým tvrzením nesouhlasí Richard Rodriguez, autor knih a článku o imigraci *„Closed Doors“* (1994: 144), která se nejprve objevila ve formě článku v Los Angeles Times: *„Pokud byste se zeptali většiny obyvatel Kalifornie, řekli by Vám, že problémem imigrantů z Mexika je, že pracují příliš tvrdě.“* Je samozřejmé, že v Kalifornii nepracují pouze Mexičané, ale i imigranti z Vietnamu, Koreje, Guatemaly, Salvadoru, Číny apod. Wilson své připomínky však soustředil přímo na Mexičany. Přitom obyvatelé Kalifornie jsou odměřenější k Asiatům, kteří přebírají kontrolu nad městem. Kalifornie nemá problém s imigranty, kteří stále přicházejí z Mexika, ale bude mít o mnoho větší komplikace už s třetí generací narozených Mexičanů v USA.

Ve volebním roce 2006 se politici snažili o hledání kompromisů k imigrační problematice, aby se zalíbili středovým voličům. Politici, kteří chtějí být zvoleni, se chovají tak, aby se zalíbili voličům, a nevytvářejí komplexní imigrační politiku. Například guvernér Arnold Schwarzenegger, republikán, který usiloval o znovuzvolení, podporoval občanské pohraniční hlídky, které se těší podpoře konzervativců. Zároveň se ale také distancoval od Propozice 187 z roku 1994, neboť viděl, že tato iniciativa způsobila odliv hispánských voličů k Demokratické straně. (Magstadt – Korytová 2007: 15).

Současný kandidát Republikánské strany na prezidentské volby senátor Arizony John McCain se řadí do liberálního křídla a podporuje reformu imigrační legislativy, kterou navrhl prezident George Bush (tzn. větší financování a lepší bezpečnostní technologie na hranicích, lepší prosazování

existujících zákonů a poskytnutí právní cesty k zisku občanství u některých ilegálních imigrantů). Hlasoval pro vybudování 700 kilometrového plotu podél americko-mexické hranice.

Republikánský guvernér Colorada Tom Tancredo, který založil svou kampaň na tématu imigrace a boje proti ní, se postavil proti jakékoliv formě imigrace do USA, přičemž za největší problém pokládá ztrátu pracovních příležitostí. Vzhledem k nízké podpoře však odstoupil ještě před samotným začátkem primárek. Také 30 procent republikánů, 39 procent demokratů a 33 procent nezávislých se nejvíce obává právě vlivu imigrace na pracovní trh.

Nejefektivnější způsob, jakým chce tento problém řešit většina republikánských i demokratických politiků je návrh finanční pokuty pro zaměstnance, kteří si najmou nelegální pracovní sílu. (Anýž 2006: Hospodářské noviny). Plných 71 procent konzervativních republikánů podporuje radikálnější řešení a to výstavbu zdi na hranicích s Mexikem, která byla Kongresem schválena v roce 2006.³¹ Na tomto případě je však patrné, že nejsou v otázce výstavby zdi republikánští politici za jedno, neboť výstavbu z řad liberálních a umírněných republikánů podporuje pouze 54 procent. Mezi příznivce vybudování hraniční zdi se řadí republikánský kongresman za volební obvod San Diego Duncan Hunter nebo bývalý starosta New York City Rudy Guiliani. (Auxier, R., Tyson, A: Pew Hispanic Research Center).

Republikánští voliči jsou v otázce legalizace současných nelegálních přistěhovalců rozděleni – 47 procent se domnívá, že pokud budou tito přistěhovalci úředně prověřeni, platí pokuty a pracují, pak by měli být legalizováni. Naproti tomu 48 procent republikánských voličů je proti uskutečnění tohoto plánu. Výsledek není ovšem tak jednoznačný po zhlédnutí výsledků výzkumu Pew Hispanic Center z června 2007. Pokud bylo v otázce

³¹ Bariéra dlouhá 1126 kilometrů vzniká podél částí hranice čtyř jihozápadních států – Kalifornie, Arizony, Nového Mexika a Texasu. Vzájemná hranice mezi oběma zeměmi měří celkem 3200 kilometrů. Zákon se nezabývá financováním bariéry, jen umožňuje její stavbu. Část financí, 1,2 miliardy dolarů, byla zahrnuta do zákona o vnitřní bezpečnosti, jež prezident podepsal začátkem října. Mexický prezident Felipe Claderon označil výstavbu plotu za „smrtelnou chybu“, která povede k tomu, že na hranici zemře více Mexičanů a zároveň ji přirovnal k Berlínské zdi. (BBC News).

vypuštěno slovo amnestie („*amnesty*“), uzákonění nelegálních imigrantů ve skutečnosti podporovalo o 15 procent více voličů (tzn. 62 procent). (About.com. Immigration issues).

V současné době je pro republikány problematika imigrace jedno z nejdůležitějších témat hned po terorismu, ekonomice USA a Iráku. Před několika lety byl postoj této strany ohledně imigračních záležitostí vcelku jednotný. Současnou názorovou roztržičnost uveďme na příkladu, zda jsou dnešní imigranti kulturní hrozbou pro Spojené státy. Před čtyřmi lety, konzervativní a liberální spolu s umírněným křídlem Republikánské strany obecně sdílelo společný postoj (54 ku 59 procentům). Dnes je rozdíl názorů mezi těmito křídly podstatně větší (68 ku 43 procentům).

3. 10. Politika demokratů k otázce imigrace

Demokraté vyznávají hodnoty jako stejná občanská práva pro všechny, osobní svoboda, rovné příležitosti a podnikání. Každý člověk by v ideálním případě měl mít v životě stejné šance. Demokratičtí politici chtějí dát ilegálním přistěhovalcům šanci dokázat, že stojí za to, aby se stali občany USA. Věří, že Spojené státy se stanou lepším místem na zemi, pokud se k cizincům neobráťí zády.

V současné době podobně jako v případě strany republikánské nejsou demokraté v otázce imigrační politiky jednotní, dokonce jsou ještě více názorově rozděleni než republikáni. Konzervativní a umírněné křídlo strany má názorově mnohem blíže ke konzervativním republikánům než k liberálním demokratům. Plných 85 procent příznivců konzervativního a umírněného křídla je pro větší kontroly na hranicích a omezení počtu přistěhovalců do USA a liberálních demokratů je pro tuto alternativu pouze 54 procent. Pokud to porovnáme s konzervativci strany republikánské, číslo je velmi podobné a to 89 procent. Na druhou stranu pouze 3 procenta demokratů považují imigraci za nejdůležitější téma současné politiky, jak tomu je u republikánů, a více je znepokojuje válka a terorismus. (The Democratic Party platform).

Postoj demokratů logicky vyplývá z trvající neschopnosti vyřešit problém masové imigrace. Nejlépe tuto problematiku vystihují slova Billa Clintona během prezidentské kampaně v Los Angeles. V průběhu veřejné debaty byl dotázán, jak navrhuje řešit problém ilegální imigrace. Clinton odpověděl, že neví, neboť otázka imigrace je velice komplikovaná. A pokračoval: „*Jestliže máte odpověď, můžete být můj politický poradce.*“ (Rothstein 1994: 8). Bylo to poprvé, co politik takového formátu nepřišel s připraveným řešením. Dalším příkladem je podpora *Propozice 187* ve státě Kalifornie. Byla vítána nejen republikány, ale také demokraty. Proti Propozici vlažně vystupovala senátorka Spojených států za Demokratickou stranu Dianne Feinstein. V červenci 1993 prohlásil jinak velmi liberální prezident Clinton: „*Postaráme se o to, aby bylo složitější se pro ilegální cizince dostat do naší země. Zvýšíme personální obsazení pohraniční stráže, lépe ji vybavíme a vycvičíme, aby z ní byl prvotřídní útvar.*“ (Andreas 2000: 89).

Na návrh prezidenta Bushe z roku 2004 (*guestworker program*, viz str. 29) demokraté reagovali svoji verzí plánu – nabídnout zelené karty a stálé občanství všem nelegálním přistěhovalcům, kteří žijí na území Spojených států nejméně 5 let a mohou dokázat, že pracují nejméně 24 měsíců, prošli prověrkou osobních spisů a také lékařskou prohlídkou. Ilegálním přistěhovalcům již přítomným na území USA by se situace ulehčila. Těm, kteří se chystají k imigraci do Spojených států, by se situace naopak ztížila, neboť pro ně by se zákony staly restriktivnější. (Zaldivar-Alonso, R. Pew Hispanic Center).

Není tedy divu, že hispánští voliči upřednostňují stranu demokratickou. Domnívají se, že demokraté mají o imigrační politiku a jejich problémy větší zájem než republikáni (nicméně podstatná část Hispánců mezi oběma stranami nevidí žádný rozdíl a od roku 2002 se počet příznivců strany Demokratické podle grafu č. 11. snižuje). Ale také podle výzkumu Pew Hispanic Center mnozí tzv. Latinos hlásají, že je politika Bushovy administrativy poškozující. To by mohl být pro demokraty příznivý signál, neboť v oblastech příznivců strany demokratické (tzv. modré státy) žije více jak dvakrát větší počet rezidentů narozených v cizině (17 procent); přičemž jeden ze tří rezidentů (34 procent) žije v oblastech, kde obyvatelé narození

v zahraničí tvoří více než pětinu celkové populace. (Doherty, C.: Pew Hispanic Center).

Jako nejrychleji rostoucí menšina čítající 46 milionů potenciálních voličů, tzn. kolem 15 procent americké populace, mají hispánští voliči obrovskou sílu. Podle Marka Lopeze z Pew Hispanic Center, nezávislé organizace pro výzkum veřejného mínění, Hispánci ještě nikdy předtím neměli tak silné zastoupení. V Kalifornii tvoří na 23 procent oprávněných voličů, v New Yorku a v Coloradu 12 a v New Jersey deset procent. Jejich vliv je však podkopáván neoprávněností volit, jelikož nejsou občany USA nebo nedosáhli plnoletosti. Profesor Eduardo Gamarra z Mezinárodní univerzity na Floridě soudí, že v nadcházejících volbách se sice očekává velká účast španělsky hovořících voličů, větší než kdykoli v minulosti, ale jejich chvíle přijde až za dvě volební období, tedy v roce 2016. (Wichs 2008: Český rozhlas).

Odhaduje se, že v roce 2008 čítají Latinos asi 9 procent oprávněných voličů. Přesto podle odborníků jsou Hispánci potenciálním jazýčkem na vahách v těchto i příštích prezidentských volbách z důvodu strategického umístění na volební mapě. Podle výzkumu volebních výsledků Pew Hispanic Center, Edison Media Research a Mitofsky International z tzv. „superúterý“ (Super Tuesday) a z texaských primárek, 57 procent hispánských voličů je registrováno nebo jsou nakloněni demokratům, zatímco 23 procent republikánům – to znamená, že rozdíl je zde 34 procent mezi náklonností k oběma stranám. V červnu 2006 byl tento rozdíl 21 procent, a v roce 1999 33 procent. (Minushkin, S., Polez H., M: Pew Hispanic Center).

Zajímavý souboj se v současné době odehrává v prezidentských primárkách Demokratické strany mezi senátory Hillary Clintonovou a Barackem Obamou.³²

³² Barack Obama i Hillary Clintonová jsou nakloněni imigraci a udělování občanství a dalších privilegií ilegálním i legálním imigrantům. Ač Obama i Clintonová v minulosti hlasovali pro Secure Fence Act of 2006, zákon umožňující výstavbu plotu v délce cca 700 mil na americko-mexické hranici, oba dva chtějí masově udělovat nelegálním imigrantům občanství, odmítají ústavní reformu udělování občanství jen na základě narození ve Spojených státech; oba hlasovali pro tzv. Dream Act, návrh zákona udělující další práva ilegálním imigrantům; do Spojených států chtějí lákat nové imigranty a senátorka za stát New York Clintonová navíc i výrazně podpořila aktivity newyorského guvernéra Eliot Spitzera ve prospěch

Hispanští voliči se ukázali být pomyslným jazýčkem na vahách, neboť senátorka Hillary Clintonová by jistě nezískala vítězství ve dvou největších státech USA – Kalifornii a Texasu, a dále v Novém Mexiku, bez takové volební účasti a podpory hispánských voličů. V těchto třech státech se Latinos v primárách strany demokratické podíleli nejméně 30 procent hlasů a podpořili Hillary Clintonovou dvakrát častěji než protikandidáta Baracka Obamu. V Texasu senátorka Clintonová získala třikrát více hlasů od hispánských voličů, než byl její celonárodní průměr. Přestože Barack Obama v Texasu získal 55 procent hlasů od všech nehispánských voličů a Hillary Clinton pouze 44 procent, Latinos se svými 32 procenty hlasů podpořili Hillary Clintonovou 66 procenty hlasů a Baracka Obamu pouze 32 procenty (viz. Kapitola 8. Přílohy – graf č. 9).

V dalších státech (Arizoně, Floridě, Illinois, New Jersey- viz. Kap. 8. Přílohy – graf č. 10) už hispanští voliči nepodpořili Hillary Clintonovou v takové míře, ale i zde tato největší menšina v USA volila v její prospěch. Hillary Clintonová by nejspíš bez jejich vysoké volební účasti a podpory v těchto státech (kromě Illinois) nezvítězila. Důvodem může být, že ji Hispánci znají mnohem lépe než Obamu, samozřejmě ještě z doby Clintonova prezidentství, který vyšel této komunitě vstříc. Senátorka Clintonová to dobře ví a sama teď mezi Hispánci vedla aktivní kampaň, především právě v Kalifornii, New Jersey a v New Yorku. (Lopez 2008: Hospodářské noviny).

S dalším průběhem primárek se už tak podstatná role hispánským voličům přičítat nebude, neboť ve zbývajících státech už netvoří tak početnou volební skupinu. (Minushkin, S., Poles H., M: Pew Hispanic Center).

4. Případová studie: Přistěhovalci z Mexika jako současný problém

4. 1. Odlišnosti mexického přistěhovalectví

V průběhu 19. století nebyla imigrace z Mexika do Spojených států amerických příliš významná. Přibližně 100 000 Mexičanů žilo na území, které v roce 1847 anektoval silnější severní soused. Teprve v prvních třech desetiletích 20. století vyvolaly demografický růst (z 15 na 90 milionů obyvatel) a ekonomická nestabilita v Mexiku rozsáhlejší imigraci, která dosáhla ve zmiňovaném období přibližně 750 000 legálních přistěhovalců. V řadě případů však šlo o sezónní pracovníky nebo osoby, jež se po určité době vrátily zpátky do vlasti. Během hospodářské krize třicátých let 20. století, kdy nezaměstnanost v USA dosahovala až 25 procent, vypověděla americká vláda ze země 200 000 přistěhovalců z Mexika a snížila tak jejich počet na přibližných 400 000. (Suaréz-Orozco 1998: 75).

Potřeby zbrojního průmyslu a válečného úsilí USA na počátku 40. let 20. století naopak vyžadovaly levnou pracovní sílu a v rámci programu *Bracero* byly sjednávány kontrakty s velkým množstvím Mexičanů, kteří rovněž ve značné míře překračovali ilegálně hranice.

Po skončení války americká administrativa obnovila restriktivní protiimigrační politiku a nařídila deportaci až čtyř milionů osob mexického původu. Navzdory výrazné hospodářské expanzi v Mexiku (1950–1980) se záhy po druhé světové válce vzedmula rozsáhlá přistěhovalecká vlna směřující z Mexika do USA, která výrazně změnila etnickou podobu americké společnosti. (Heer 1996: 90 – 91).

Imigrační zákon z roku 1965 zapříčinil nekontrolovatelné přistěhovalectví. V 70. letech 19. století přišlo do Spojených států legálně 640 000 Mexičanů, v 90. letech to už bylo 2 249 000 přistěhovalců z Mexika. (Budil 2005: 84). Do konce 20. století došlo k vývoji, v jehož důsledku se Amerika podle politologa Samuela Huntingtona může transformovat na kulturně rozdvojenou anglo-hispánskou společnost se dvěma národními jazyky. (Huntington 2005: 226).

Tento trend lze částečně připsat na konto velké popularity, již se v kruzích intelektuální a politické elity těší teorie multikulturalismu a etnické národnostní diverzity, jakož i na konto oficiální vládní podpory programům bilingvního vzdělání a afirmativní akce, které tyto doktríny podporují a legitimují. Společně s přistěhovalectvím z dalších latinskoamerických zemí vede příliv přistěhovalců z Mexika k hispanizaci amerického kontinentu a k transformaci sociálních, lingvistických a ekonomických návyků směrem k rozvoji anglo-hispánské společnosti. (Glazer 1994: 44).

Současně se díky Samuelu Huntingtonovi nebo Peterovi Brimelowi³³ přesunuly z ideologického okraje do středního proudu neonativistické a xenofobní názory, které místo Ameriky jako „národa přistěhovalců“ razí její vymezení jako národa angloprotestantských starousedlíků ze 17. a 18. století, jenž je smrtelně ohrožen přílivem neasimilovaných hispánských katolíků z Mexika.

Přistěhovalectví z Mexika se liší od ostatních přistěhovaleckých vln a od současného přistěhovalectví z jiných koutů světa díky kombinaci šesti faktorů. Jsou jimi blízkost, masovost, nelegálnost, regionální koncentrace, setrvalý charakter imigrace z Mexika a historická přítomnost obyvatelstva z Mexika na jihozápadě Spojených států. (Huntington 2005: 227).

Blízkost a masovost

Potenciálním přistěhovalcům z Mexika stačí překonat jednoduchou hraniční čáru bez významnější geografické bariéry a mělkou hraniční řeku, které tvoří dva tisíce mil dlouhou americko-mexickou hranici.³⁴

³³ Peter Brimelow-vydavatel Forbes a National Review magazine, zahájil jeden z nejviditelnějších útoků na rostoucí imigraci. Brimelow tvrdí, že dřívější imigrace byla úspěšná z důvodu asimilace do anglosaské kultury. Kultura je klíčovým determinantem ekonomické výkonnosti, a proto příslušníci některých kultur jsou už předurčení k tomu, že nebudou tak ekonomicky výkonní jako jiné kultury. Brimelow naznačuje, že někteří imigranti jsou rovněž více náchylní ke kriminalitě z důvodu jejich impulsivnosti a orientování se jen na přítomnost. Imigranti nejsou ani ekonomickou nutností, ale luxusem. (Brimelow 1995: 139).

³⁴ Žádná ze zemí bohatého západního světa nemá tak rozsáhlé hranice se státem náležejícím do třetího světa. Podle Davida Kennedyho, historika ze Stanfordovy univerzity, neexistují další dva sousední státy s tak vysokým rozdílem v příjmech na osobu. Mexický přistěhovalec si v Kalifornii vydělá za hodinu

Geografická blízkost znamená, že Mexičané mohou snadno putovat mezi Mexikem a Spojenými státy, a tak udržovat kontakt s rodinou a přáteli.³⁵ Pod vlivem těchto faktorů počty přistěhovalců z Mexika po roce 1965, kdy byl zaveden nový imigrační zákon, nepřetržitě stoupaly. V sedmdesátých letech se do USA legálně vystěhovalo kolem 640 000 Mexičanů, v 80. letech 1 656 000 a v 90. letech 2 249 000 přistěhovalců z Mexika. (Baršová 2005: 65).

K výše uvedeným číslům musíme ještě připočítat značné počty Mexičanů, kteří každý rok vstupují do Spojených států ilegálně. V průběhu čtyř desetiletí došlo ke značnému nárůstu počtu obyvatel narozených v cizině, přičemž místo Evropanů a Kanadčanů zaujali Asijci a Hispánci, a relativně vyrovnaný poměr mezi příslušníky různých komunit se změnil v převahu jedné: Mexičanů. Roku 2000 představovali přistěhovalci z Mexika 27, 6 procenta celkového počtu obyvatelstva narozeného v cizině. Další dvě nejpočetnější komunity, Číňané a Filipínci, představovaly pouze 4, 9 a 4, 3 procenta v cizině narozených obyvatel. Hispánská komunita, která v roce 2000 představovala 12 procent veškeré americké populace, se mezi lety 2000 a 2002 rozrostla téměř o 10 procent a stala se početnější než americká černošská komunita.

Odhaduje se, že do roku 2050 budou Hispánci tvořit zhruba 25 procent americké populace (viz. Kap. 8 Přílohy – graf č. 12). (Suaréz-Orozco 1998: 6). Tento vývoj má na svědomí nejen přistěhovalectví, ale rovněž vysoká porodnost Hispánců. Až během jedné až dvou generací dosáhnou silné ročníky Hispánců produktivního věku, dojde k prudkému nárůstu podílu hispánského obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel Spojených států.

stejnou částku jako v Mexiku za jeden den. (Budil 2005: 84).

³⁵ Dnešní přistěhovalci mají i další variantu-mohou se stát *nositeli dvojích identit*, mohou si zachovávat dvojí občanství. To je umožněno v první řadě pokrokem v dopravě a komunikaci a za druhé změnou samotné americké společnosti, jež od nových přistěhovalců nevyžaduje též zápal pro americké hodnoty jako od jejich předchůdců. (Huntington 2005: 197).

Illegalita

Illegalita je dalším faktorem přistěhovalectví z Mexika po roce 1965. Imigrační zákon z roku 1965 a usnadnění dopravy k ilegalitě přispívají. Počet zadržených na americko-mexické hranici se v 60. letech pohyboval kolem 1, 6 milionu a v 90. letech se zvýšil na 12, 9 milionu. Odhady počtu ilegálních přistěhovalců z Mexika, kteří v průběhu 90. let úspěšně překročili americko-mexickou hranici, se pohybovaly kolem 105 000 osob ročně uváděných Transnacionální mexicko-americkou komisí a 350 000 uváděných vládni Imigrační a naturalizační službou. (Huntington 2005: 230).

Zhruba dvě třetiny mexických přistěhovalců usazených ve Spojených státech po roce 1965 překročily hranice ilegálně. Proto zejména konzervativní křídlo Republikánské strany navrhuje výstavbu pohraniční zdi a rozmístění většího množství pohraničních jednotek, což spadalo do plánu prezidenta Bushe (konkrétně najmout 10 000 nových mužů – Border Patrol Agents a přidělit 500 milionů dolarů Imigrační a naturalizační službě pro nový personál).³⁶

I když se Spojené státy snaží zvyšovat počet pohraniční stráže (od r. 1993 se personál více než zdvojnásobil), není možné takto dlouhou hranic ohlídat. Zákon o reformě a kontrole přistěhovalectví z roku 1986 zahrnoval opatření pro legalizaci statutu existujících ilegálních přistěhovalců a omezení dalšího přistěhovalectví uvalením sankcí na zaměstnání a prostřednictvím dalších restriktivních opatření. Prvního cíle bylo dosaženo; kolem 3, 1 milionu ilegálních přistěhovalců, z nichž 90 procent pocházelo z Mexika, obdrželo zelenou kartu. Druhého cíle dosaženo nebylo. Celkové náklady na počet veškerých ilegálních přistěhovalců ve Spojených státech vzrostly ze čtyř milionů v roce 1995 na osm milionů v roce 2003.

³⁶ V 70. a 80. letech 20. století, tedy v době začínající masové imigrace, personál Border Patrol neměl politickou podporu a rozpočet menší mnohá městská policejní oddělení, např. méně než polovinu rozpočtu policejního oddělení ve Filadelfii. (Hing 2004: 138; Andreas 2000: 11, 35).

Regionální koncentrace

Na rozdíl od předchozí imigrace se přistěhovalectví hispánského původu vyznačuje značnou regionální koncentrací: Mexičané přichází do jižní Kalifornie, Kubánci do Miami, Dominikánci a Portoričané do New York City. Státy s nejvyšším přírůstkem hispánského obyvatelstva mezi lety 1990 a 2000 jsou zde uvedeny v sestupném pořadí: Severní Karolína, Arkansas, Georgie, Tennessee, Jižní Karolína, Nevada, Alabama. Hispánci rovněž zakládali koncentrované enklávy v rozličných městech a metropolích po celé zemi. Největší koncentraci hispánského obyvatelstva však najdeme na jihozápadě, a to zejména v Kalifornii (viz. Kap. 8 Přílohy – mapa č. 1, 2, 3). (Martin 2004: 71).³⁷

V Los Angeles jsou Hispánci mnohem početnější než ostatní komunity.³⁸ Navíc je ve většině přistěhovaleckých komunit vyšší porodnost než mezi starousedlíky, tak jsou dopady přistěhovalectví zejména cítit ve školách. Hispánské děti zde tvoří většinu žáků škol. Politolog Samuel Huntington se ve své knize *Kam kráčíš, Ameriko* obává, že souvislé usazování mexických přistěhovalců v Kalifornii, Novém Mexiku, Arizoně, Utahu, Nevadě a Texasu představuje svébytnou *reconquistu*, jež má odčinit ztrátu zmíněných oblastí po texaské válce za nezávislost v letech 1835 a 1836 a konfliktu mezi Spojenými státy a Mexikem v letech 1846 až 1848.

Charles Truxillo z Univerzity v Novém Mexiku předpovídá, že do roku 2080 vznikne z jihozápadních států Unie a severních států Mexika nový samostatný státní útvar, který nazval „*La República del Norte*.“ (Budil 2005: 86). Samuel Huntington (2005: 234) označil za první území Spojených států, které bylo etnicky a politicky „ovládnuto“ Hispánci, aglomeraci Miami.

³⁷ Více než polovina mexických přistěhovalců žije v Kalifornii. Census Brief: Coming From the Americas: A Profile of the Nation's Latin American Foreign Born: Census.gov).

³⁸ V roce 2000 bylo 46,5 procent obyvatel Los Angeles hispánského původu, z nichž 64 procent pocházelo z Mexika. Bělochů nehispánského původu bylo jen 29,7 procent. Do roku 2002 bylo 71,9 procent žáků v Los Angeles hispánského, a to převážně mexického původu, pouze 9,4 procenta žáků tvořili běloši hispánského původu (Huntington 2005: 232).

Kolem roku 2000 bylo toto největší floridské město obýváno ze dvou třetin Hispánci, z nichž polovinu tvořily osoby kubánského původu. Kubánská emigrace, která zahrnovala ve značné míře vzdělané a podnikavé jedince, přeměnila od 60. let 20. století Miami v důležité mezinárodní centrum obchodu a průmyslu. Ve srovnání s Miami náleží hispánští přistěhovalci na americkém Jihozápadě k nižším, nekvalifikovaným a nedostatečně vzdělaným vrstvám.

Trvalý charakter

Všechny předchozí přistěhovalecké vlny nakonec opadly a počty přistěhovalců z různých zemí v různých dobách značně kolísaly. V současném okamžiku však nynější přistěhovalecká vlna nejeví známky ústupu. V dlouhodobé perspektivě by mohlo přistěhovalectví z Mexika opadnout v momentě, kdy Mexiko dosáhne ekonomické úrovně Spojených států. K roku 2000 byl však hrubý domácí produkt Spojených států devětkrát až desetkrát vyšší než průměrný domácí produkt Mexika. Kdyby byl tento rozdíl zredukován, klesla by rovněž ekonomická atraktivita migrace. V roce 2001 Národní populační rada sponzorovaná mexickou vládou došla k závěru, že do roku 2030 se celkové počty imigrantů budou pohybovat kolem 400 000 až 515 000 osob ročně. (Simcox, D. Center for Immigration Studies).

Trvale vysoká úroveň přistěhovalectví má tři významné důsledky. Přistěhovalectví stimuluje další přistěhovalectví. Výsledkem je řetězová migrace, přičemž pro každou následující vlnu přistěhovalců je emigrace o něco snazší než pro její předchůdce. Za druhé, čím je přistěhovalectví delší, tím těžší je ho zastavit. S tím, jak se početní stav dané přistěhovalecké komunity zvyšuje, stává se pro politické představitele stále obtížnější vzdorovat požadavkům jejich politických vůdců. Zástupci různých přistěhovaleckých komunit vytvářejí koalice s cílem získat podporu těch, kteří z ekonomických, ideologických nebo humanitárních důvodů straní imigraci. Případný zisk jakéhokoliv legislativního úspěchu dosaženého těmito koalicemi hraje přirozeně ve prospěch Mexičanů jakožto nejpočetnější přistěhovalecké komunity. Za třetí, trvale vysoký příliv přistěhovalců zpomaluje a někdy dokonce brání asimilaci. Příslušníků hispánské komunity přibývá rychlejším

tempem, než může dojít k jejich asimilaci.

Blížkost, masovost, nelegálnost, regionální koncentrace a setrvalý charakter imigrace z Mexika, stejně jako historická přítomnost obyvatelstva z Mexika na jihozápadě Spojených států tedy představují faktory, jejichž zásluhou se mexické přistěhovalectví odlišuje od ostatních přistěhovaleckých vln a které komplikují asimilaci jedinců hispánského původu do americké společnosti. Pokud neproběhne u větší skupiny alespoň částečně úspěšný proces asimilace, je samozřejmé, že tím ovlivňuje nejen své okolí, ale i imigrační politiku daného státu. Vzdávající počet imigrantů jedné skupiny, která si nepřeje se přizpůsobit většinové společnosti, pak logicky vede k negativistickému postoji k této skupině a restriktivní imigrační politice.

4. 2. Asimilace mexických přistěhovalců dle jednotlivých kritérií

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, trvale vysoký příliv přistěhovalců zpomaluje nebo brání asimilaci a příslušníků hispánské komunity stále přibývá. V této kapitole bych se chtěla zkoumat, zda je toto tvrzení platné a jaká konkrétní kritéria u mexických přistěhovalců brzdí asimilační proces.

Obvykle bývá první kritickou fází asimilačního procesu přijetí kultury a hodnot dané společnosti přistěhovalci a jejich potomky. Přistěhovalci se integrují do subnacionální sítě skupin a institucí. Přistěhovalci druhé generace až na několik uzavřených enkláv, zakouší téměř dokonalou akulturaci³⁹ (ač nikoliv nezbytně strukturální asimilaci) ve vztahu k americkým hodnotám na vybraných úrovních sociálního žebříčku. Použijeme-li již dříve zmiňované přirovnání k tomatové polévce, cizí kultury byly vmíchány do tomatové polévky, jejíž chuť zpestřily, aniž nějak zásadně změnily její charakter. Z historické perspektivy jsou tedy pro Ameriku typické přistěhovalectví a asimilace, přičemž pod pojmem asimilace se fakticky skrývá amerikanizace.

³⁹ Akulturace je proces sociálních a kulturních změn, ke kterým dochází v důsledku kontaktu různých kultur. Akulturace souvisí s difúzí kulturních prvků a s migrací etnik v prostoru. Na úrovni jednotlivce pak akulturace vystupuje jako proces sociálního učení. Pojem poprvé užíli v roce 1935 R. Redfield, R. Linton a M. J. Herskovits.

V minulosti napomáhala úspěšné asimilaci přistěhovalců do americké společnosti řada faktorů:

1. Většina přistěhovalců pocházela z evropského kontinentu a jejich kultura byla podobná nebo kompatibilní s americkou
2. Přistěhovalci museli být ochotni podstoupit náklady, rizika a nejistoty spojené s přistěhovalectvím
3. Přistěhovalci se vesměs chtěli stát Američany
4. Přistěhovalci, kteří nekonvertovali k americkým hodnotám, kultuře a způsobu života, se vrátili do svých původních vlastí.
5. Přistěhovalci pocházeli z mnoha zemí, přičemž nikdy nepřevažovaly skupiny pocházející z jedné země nebo hovořící jedním jazykem
6. Přistěhovalci se rozptýlili do mnoha etnických enkláv po celém území Spojených států, přičemž žádná specifická skupina přistěhovalců nedosáhla v žádném regionu ani městě většinového postavení.
7. Přistěhovalectví bylo diskontinuální, bylo provázeno přestávkami a výkyvy. (Huntington 2005: 190).

Kritéria, jimiž lze poměřovat asimilaci jednotlivce, skupiny nebo celé generace, představují jazyk, vzdělání, povolání, příjmy, občanství, poměr smíšených manželství a identita. Z pohledu na téměř všechna tato kritéria asimilace mexických přistěhovalců zaostává za asimilací ostatních komunit.

Jazyk

Předcházející velké imigrační vlny se vyznačovaly značnou lingvistickou rozmanitostí. Nyní však poprvé v dějinách imigrace do Spojených států více jak polovina příchozích hovoří jedním jazykem, jímž je španělština.

Jazyková asimilace tradičně kopíruje stále stejný model. Drtivá většina první generace přistěhovalců se nikdy, nepocházejí-li z anglofonní země, nenaučí mluvit anglicky. Příslušníci druhé generace, kteří do nové země dorazili jako děti spolu se svými rodiči nebo se narodili již v Americe, jsou relativně zběhlí jak v angličtině, tak v jazyku svých rodičů. Třetí generace

dokonale ovládá angličtinu a disponuje pouze částečně nebo vůbec žádnou znalostí jazyka svých prarodičů. Na začátku 21. století není jisté, zda se bude i jazyková asimilace mexických přistěhovalců ubírat touto cestou. V důsledku relativně nedávného průzkumu charakteru této vlny je třetí generace potomků mexických přistěhovalců v angličtině poměrně slabá.

Znalost a užívání angličtiny mezi příslušníky první a druhé generace mexických přistěhovalců patrně odpovídá obvyklému vzorci. Dalo by se ale předpokládat, že s rychlou expanzí mexické přistěhovalecké komunity v roce 2000 mají její příslušníci menší motivaci ovládnout a užívat angličtinu, než jejich předchůdci v roce 1970. Nenutí je k tomu ani politická reprezentace, neboť i bývalý prezident Bill Clinton v červnu 2000 vyjádřil naději, že je posledním americkým prezidentem, který nehovoří španělsky. A v květnu 2001 zavedl prezident Bush pravidelné týdenní rozhlasové projevy v anglickém a španělském jazyce. (Budil 2005: 88 – 89).

Program bilingvní výchovy na amerických školách podpořil ve svém projevu „*Excellence for all*“ v březnu 2000 americký ministr školství Richard Riley. V souvislosti se vzestupem početnosti a politického významu hispánské populace se Spojené státy stávají ve stále větší míře bilingvní společností. V roce 2000 více než 28 milionu obyvatel používalo doma španělštinu a kolem čtrnácti milionů mělo omezenou znalost angličtiny.

Hispanští aktivisté a politici prosazují dvojjazyčné vzdělávání za pomoci tvrzení, že se tímto způsobem usnadní a uspíší integrace dětí hispánských imigrantů do americké společnosti. Arthur Schlesinger, Jr., naopak varoval, že bilingvní výuka brzdí integraci hispánských dětí do anglofonní kultury a podporuje segregaci nikoli integraci. (Schlesinger 1992: 61). Stejného názoru je profesor George Borjas z Harvardské univerzity, který poukazuje na to, že děti imigrantů absolvující bilingvní vzdělání na kalifornských veřejných školách neměli téměř šanci si osvojit angličtinu během třiceti minut, které výuce tohoto jazyka denně byly věnovány. (Borjas 1999: 58).

Otázkou tedy zůstává, zda bude třetí generace následovat klasický model, pro který je charakteristické ovládnutí angličtiny a pouze částečná nebo vůbec žádná znalost původního jazyka, anebo si zachová znalost obou jazyků,

příznačnou pro předcházející generaci přistěhovalců. Pokud druhá generace neodmítne španělštinu dosti kategoricky, bude třetí generace patrně bilingvní a v rámci americko-mexické komunity se znalost obou jazyků stane normou, přičemž tento trend bude ještě posilován přílivem nových přistěhovalců ovládajících pouze španělštinu.

Podle odborníků z *Chicano Studies Research Center* na kalifornské univerzitě se prostřednictvím španělského jazyka hodnotová orientace hispánské kultury předává napříč generacemi, jež tak vzdorují asimilaci. Také Samuel Huntington (2005: 238) tvrdí, že drtivá většina mexických přistěhovalců a ostatních Hispánců si přeje, aby jejich děti ovládaly španělštinu. Naopak podle Francise Fukuyamy (1994: 163) ne všichni imigranti posílají své děti do bilingvních škol a spousta z nich si přeje, aby jejich děti ovládaly především angličtinu. Podle výzkumu Hispanic Center z června 2006 (Pew Research Center 2006) padesát sedm procent hispánských přistěhovalců všech věkových kategorií, bez ohledu na příjem, politické vyznání, znalost anglického jazyka nebo délky pobytu ve Spojených státech, se domnívá, že by přistěhovalci měli mluvit anglicky a děti přistěhovalců by rozhodně měly být vyučovány v anglickém jazyce.

Na závěr této kapitoly je nutné dodat, že snad není důležitější aspekt současné imigrace než právě integrace a asimilace dětí hispánských přistěhovalců, kterých stále rapidně přibývá. Budou klíčovými hráči v budoucím společenském, kulturním a ekonomickém vývoji. Proto je i otázka bilingvního vzdělávání na amerických školách velmi důležitá a naléhavá. (Suréz-Orozco 1998: 19).

Vzdělanost

Vzdělanost příslušníků mexické komunity se značně odlišuje od amerického standardu. Není divu, vždyť už od 19. století přicházejí mexičtí dělníci za prací do Spojených států. Znepokojivé však je, že ani třetí nebo čtvrtá generace na tom není o mnoho lépe.

V roce 2003 87, 5 procenta rodilých Američanů dokončilo středoškolské vzdělání. Poměr příslušníků přistěhovaleckých komunit s ukončeným

středoškolským vzděláním činil 84, 9 mezi Evropany, 87, 4 procent mezi Asijsi, ale jen 49, 1 procent mezi přistěhovalci z Latinské Ameriky (viz. Kap. 8 Přílohy - graf č. 13, 14). (Suréz-Orozco 1998: 19). Občané USA narození v cizině jsou úspěšnější v dokončení středoškolského vzdělání nežli jejich kolegové, kteří jsou v zemi ilegálně (77, 3 procent ku 59, 5 procentům). Více než jedna pětina občanů narozených v cizině má méně než 9 tříd základní školy (21, 5 procent), kdežto u rodilých občanů USA jsou to pouze 4 procenta.

Úroveň vzdělanosti Mexikoameričanů a ostatních Američanů

	Mexikoameričané podle generací 1989–1990				Ostatní Američané
	první	druhá	třetí	čtvrtá	
Nedokončené středoškolské	69,9%	51,5%	33,0%	41,0%	23,5%
Dokončené středoškolské	24,7%	39,2%	58,5%	49,4%	30,4 %
Vyšší než středoškolské	5,4%	9,3%	8,5%	9,6%	45,1 %
vysokoškolské				3,5%	19,9%

Profesor Rudolfo de la Garza a jeho tým zabývající se problematikou imigrace do Spojených států také porovnávali výsledky různých generací v časovém rozmezí 1989 a 1990. Tabulka ilustruje značný rozdíl v úrovni vzdělanosti první a druhé generace, avšak jen nepatrné zlepšení či dokonce mírnou regresi u příslušníků třetí a čtvrté generace. Z dalších studií je známo, že příslušníci druhé i třetí generace Američanů mexického původu dosahují průměrně nižší úrovně vzdělanosti než příslušníci bílé rasy nehispánského původu a tři z deseti hispánských studentů odcházejí ze školy předčasně (Larsen: Census.gov).

Stejného výsledku dosáhl i ředitel washingtonského Centra pro studium imigrace Steven A. Camarota (Camarota: Center for Immigration Studies). Při

studiu vlivu mexické imigrace na Spojené státy zjistil, že mezi druhou a třetí generací Mexikoameričanů nedochází k předpokládanému vývoji kupředu, ale spíše naopak. Okolo jedné čtvrtiny příslušníků druhé a třetí generace nedokončí střední školu. V grafu č. 15 (viz. Kap. 8. Přílohy) je vidět určitý vývoj napříč generacemi, ale přesto třetí generace, tedy generace, která už má oba rodiče narozené v USA, častěji opouští předčasně školu.⁴⁰ To může mít řadu důvodů, které jsou s imigrací spojeny. Jelikož hispánští přistěhovalci obvykle dělají méně kvalifikované práce, je jasné, že svým dětem nemohou poskytnout kvalitní vzdělání. Existuje i silná vazba mezi adaptací celé rodiny do nového prostředí a adaptací dětí ve škole. Pokud se rodina odmítá přizpůsobit nové společnosti, neumí jazyk, pak jejich děti mohou napodobovat tento model, nebo na druhou stranu naopak příliš rychle dospět, neboť musí spoustu věcí vyřizovat za rodiče apod.

Zaměstnání a výdělek

Ekonomické postavení mexických přistěhovalců do značné míry kopíruje jejich situaci na poli vzdělávání. Pokud nedosáhnou vysokého vzdělání, obvykle dělají nízko kvalifikované práce. (Borjas 1999: 11). Podíl živnostníků a samostatných podnikatelů byl mezi přistěhovalci mexického původu obecně nízký. V roce 1990 vykonávalo více než 20 procent přistěhovalců arménského, řeckého, izraelského, ruského a korejského původu mužského pohlaví samostatnou výdělečnou činnost. Přistěhovalci mexického původu mají daleko větší tendenci žít v chudobě a ze sociálních dávek než příslušníci jiných komunit. Na tomto se většinou shodnou příznivci i s odpůrci ekonomické imigrace do Spojených států.

V průzkumu čerpání sociální podpory přistěhovalců z desítky regionů a zemí uskutečněném roku 2001 se na prvním místě umístila mexická přistěhovalecká komunita s 30, 9 procenty svých příslušníků, (u rodilých Američanů to bylo údaj 14, 1 procent). (viz. Kap. 8. Přílohy – graf č. 15). Jako

⁴⁰ Podle výzkumu Enrigua T. Trueba z University of Houston existuje výjimka u velmi malých dětí hispánských imigrantů. Ti obvykle dosáhnou stejných akademických úspěchů jako rodilí Američané. Pokud už jsou starší, takových úspěchů nedosáhnou (Suaréz-Orozco 1998: 260–262).

na poli vzdělání i zde druhá generace je mnohem úspěšnější než první příchozí z Mexika, ale třetí generace se opět začíná propadat a využívat více sociálních dávek. Závěrem tedy zůstává, že Mexikoameričané nejsou schopni dosáhnout stejného nebo podobného socioekonomického statusu jako rodilí Američané nehispánského původu ani za tři generace.

Socioekonomické postavení Mexikoameričanů a ostatních Američanů

	Mexikoameričané podle generací 1989–1990				Ostatní Američané
	první	druhá	třetí	čtvrtá	
Vlastnictví domu	30,6%	58,6%	55,1%	40,3%	64,1%
Manažerská nebo profesionální pozice	4,7%	7,0%	8,7%	11,6%	27,1%
Příjmy domácností nad 50 000 dolarů ročně	7,1%	10,5%	11,2%	10,7%	24,8%

Obyvatelé mexického původu obecně zaujmají spodní příčky sociálního žebříčku a vše nasvědčuje tomu, že to platí i pro jejich potomky. Regionální koncentrace Američanů mexického původu, která může zpomalovat jiné formy asimilace, může urychlovat jejich ekonomický rozvoj podněcováním ekonomické aktivity v rámci mexické národnostní enklávy, pro jejíž příslušníky vytváří bezpočet pracovních míst a podnikatelských příležitostí. Podobně jako v případě úrovně vzdělanosti je na tom i druhá generace o něco lépe než generace předcházející, pak ale dochází ke stagnaci. S využitím dat získaných z Latinskoamerického národního politického průzkumu veřejného mínění z let 1989 – 1990 dospěl profesor Garza a tým jeho spolupracovníků k závěru, že ve většině socioekonomických ukazatelů se potomkům mexických přistěhovalců narozeným v Americe dařilo lépe než mexickým přistěhovalcům narozeným v Mexiku. Zároveň si ale povšimli, že potomci mexických

přistěhovalců čtvrté generace v mnoha ohledech nepostoupili o mnoho dále než jejich předci z druhé generace a stále značně zaostávali za americkým standardem. Kromě toho procento poživatelů sociální pomoci sice do jisté míry klesá u druhé generace Američanů mexického původu, pak ale u následující generace opět prudce stoupá na 31 procent. Profesor Garza a kolektiv tedy dospívají k závěru, že příslušníci mexicko-americké komunity narození ve své nové vlasti nejsou schopni zlepšovat své socioekonomické postavení z generace na generaci.

K podobnému závěru dospěl i ředitel Centra imigračních studií Steven A. Camarota (Center for Immigration Studies) nebo David Lopez a Andres Jimenez, autoři publikace *Latinos and Public Policy in California* (Lopez, Jimenes 2003: 1 – 5, 15 – 27). Posledně zmiňovaní autoři uvádějí příklad Kalifornie, kde je příhodná situace k výzkumu, neboť třetina obyvatel v tomto státě jsou Latinos a žije zde nadpoloviční počet imigrantů z Mexika.

Občanství

Naturalizace je nejdůležitějším politickým výrazem asimilace. V posledních desetiletích 20. století byla naturalizace přistěhovalců mexického původu nejnižší nebo jedna z nejnižších ze všech amerických komunit (viz. Kap. 8. Přílohy – graf č. 16). Průzkum veřejného mínění provedený na objednávku New York Times/CBS obdobně ukázal, že pouze 23 procent hispánských přistěhovalců oproti 69 procentům přistěhovalců z jiných komunit bylo americkými občany. Významnou příčinou v pozadí tohoto problému je, že odhadem 35 až 45 procent hispánských přistěhovalců je ve Spojených státech ilegálně. (Huntington 2005: 245). Nedávná studie *Immigration and Intergenerational Mobility in Metropolitan Los Angeles* (IIMMLA) však zjistila, že více než polovina příchozích rodičů, respektive otců, přišla do USA ilegálně. Pouze však 1 z 8 dotázaných zůstal nelegálním přistěhovalcem o dvacet let později. (Bean D., F., Brown K., S., Rumbaut G., R.: APSA).

Smíšená manželství

Procento smíšených manželství mezi přistěhovalci hispánské komunity a příslušníky dalších komunit se obecně neliší od čísel vykazovaných předchozími přistěhovaleckými vlnami, ačkoliv je poněkud nižší než procento smíšených manželství uzavíraných mezi příslušníky asijské komunity. Je pravdou, že příslušníci ne tak početné skupiny nemají jinou volbu, než se oženit nebo vdát mimo rámec své komunity. Členové početné a geograficky koncentrované skupiny s nízkým společenským statusem si spíše budou hledat životního partnera v rámci příslušné skupiny. S tím, jak mexických přistěhovalců přibývá, a jak se jim v důsledku vysoké porodnosti rodí více dětí, lze očekávat, že příležitostí a důvodů k sňatkům v rámci mexické komunity bude spíše přibývat. (Huntington 2005: 245).

Struktura rodiny tzv. Latinos

Jak už bylo zmíněno výše, jednotlivé skupiny přistěhovalců se od sebe navzájem velmi liší. Toto tvrzení rovněž platí i v rámci imigrantů z Latinské Ameriky. Struktura rodiny Latinoameričanů se nachází zhruba mezi strukturou bílých Američanů a Afroameričanů. Domácnosti, kde je živitelkou žena, tvoří u bílých Američanů 13, 5 procent, u Afroameričanů 46, 6 procent a 24, 4 procent u Hispánců. Pokud porovnáme rodiny pod hranicí chudoby, potom rodin Hispánců, kde je živitelkou žena, je velmi podobně jako rodin bílých Američanů také se ženou samoživitelkou (45, 7 versus 43, 6), zatímco černošských rodin je o mnoho víc (78, 3 procent). Pokud vezmeme v úvahu vysoké procento manželských selhání u Portorikánců, pak je procento rodin, kde je pouze jeden rodič u kubánských a mexických komunit ještě nižší.

Další studie ukazují, že Američané mexického původu mají lepší demografické výsledky než bílí Američané, tzn. porodní váha dětí matek s nízkým příjmem je vyšší než u bílých Američanek. (Fukuyama 1994: 159 – 160).

Identita

Identita je absolutním měřítkem asimilace, to znamená, do jaké míry jsou přistěhovalci schopni se identifikovat se Spojenými státy jako se svou vlastí, ztotožnit se s jejími hodnotami, obhajovat její kulturu. Bezpochyby nejvyšším projevem asimilace mezi hispánskými přistěhovalci je jejich konverze k evangelické víře. Hromadná změna konfese k evangelické protestantské víře vyvolala reakci ze strany americké katolické církve, která apeluje na hispánské přistěhovalce, aby se stali americkými katolíky. (Huntington 2005: 246).

Detailnější rozbor svědčí o nepoměrně slabší identifikaci se Spojenými státy ze strany mexických přistěhovalců. Průzkum prováděný mezi dětmi přistěhovalců v jižní Kalifornii a na jižní Floridě v roce 1992 položil svým respondentům tuto otázku: „*S čím se identifikujete, nebo jinými slovy, za co se pokládáte?*“ Žádné z dětí narozených v Mexiku oproti 1, 9 až 9, 3 procent u dětí narozených v jiné latinskoamerické zemi nebo v Karibiku se za „Američany“ nepovažovalo. Největší procento dětí narozených v Mexiku, 41, 2 procenta, se pokládalo za Mexičany. Z dětí mexického původu narozených v Americe se pouze 3, 9 procent považovalo za Američany, zatímco mezi dětmi rodičů pocházejících z jiných latinskoamerických zemí se toto číslo pohybovalo mezi 28, 5 až 50 procenty.

Pozitivní výsledky přinesl poslední výzkum v září 2002, v němž se 91 procent Američanů označilo za „hrdé“ nebo dokonce „velmi hrdé“ na to, že jsou Američané. Je zajímavé, že když jsou občané Spojených států dotázáni na svou zemi, tak i velké procento Hispánců se nechalo slyšet, že jsou na ni velmi nebo docela hrdí. (Huntington 2006: 247).

V případě, že jsou ale dotázáni na relativní prestiž národní identity vůči jiným identitám, začnou se mezi příslušníky různých amerických komunit objevovat rozdíly. Rozvoj početné, hospodářsky diverzifikované přistěhovalecké komunity skýtá jejím členům příležitost k ekonomickému vzestupu mezi příslušníky americké střední třídy.

Na druhé straně však vyšší úroveň vzdělanosti a socioekonomický vzestup často podněcuje rozvoj kolektivního vědomí a odmítání dominantní

kultury. Pokud tento vzorec platí i v případě americko-mexické komunity, budou-li vzdělanější, neidentifikují se s Amerikou už vůbec. Naopak polští, irští a jiní evropští přistěhovalci dosáhli jak vysoké vzdělanosti, tak i vysoké míry identifikace s americkými hodnotami. Černošští příslušníci nižších tříd stále ještě věří v americký sen, zatímco černošští příslušníci středních vrstev se s ním tak často neztotožňují. Pokud příslušníci americko-mexické komunity dosáhnou v rámci této komunity postavení středních vrstev, jejich odpor vůči americké kultuře a tendence vyznávat a prosazovat mexickou kulturu mohou být ještě posíleny.

Okolnosti jejich narození nebo naturalizace ve Spojených státech navíc přistěhovalcům usnadňují cestování přes hranice a udržování kontaktů s jejich původní vlastí a posilují pocit národní příslušnosti k ní. Americko-mexické komunitě se otevírají možnosti, o kterých by se ostatním přistěhovaleckým komunitám mohlo jenom zdát. Budou v daném regionu disponovat takovou soudržností a početní silou, že pokud si to budou přát, mohou si svou kulturu zachovat navěky. Mohou si rovněž dovolit co, co nemohla žádná jiná skupina před nimi: zpochybnit existující kulturní, politický, právní, obchodní a vzdělávací systém a změnit tak nejen jazyk, ale i instituce, v nichž se pohybují.

4. 3. Důvody mexické imigrace do USA

Je známo, že nelegální přistěhovalectví Latinoameričanů do USA přes Mexiko je jedním z nejpálčivějších problémů ve vzájemných mexicko-amerických vztazích. Podle odhadů mexické vlády každoročně, především z ekonomických důvodů, asi 600 tisíc Mexičanů emigruje hlavně do USA.

Krise v řešení této problematiky ne jednou negativně ovlivnila politickou spolupráci i v jiných nesouvisejících oblastech: nelegální zaměstnávání imigrantů na jihu USA a kriminalita všeho druhu – od podplácení pohraniční stráže v oblasti řeky Rio Grande až po pašování drog či praní špinavých peněz s centrem v Mexiku. Navzdory existenci přistěhovaleckého zákona a zřízení Komise pro kontrolu mezinárodní migrace a kooperativního ekonomického

rozvoje se zákony příliš nedodržují.⁴¹

V roce 2000 po nástupu Vincenta Foxe Queseday ze Strany národní frakce – PAN do funkce prezidenta se zdálo, že se problematika imigrace z Mexika vyřeší. Nikdy v historii nebyl vztah Mexika a USA tak vřelý, neboť Fox se stal prvním opozičním prezidentem po 71 letech, během kterých byla nepřetržitě u moci Institucionální revoluční strana-PRI. Prezident Bush již během své volební kampaně deklaroval: „*Mám vizi obou našich zemí. Spojené státy jsou předurčeny k tomu, aby ve vztahu k Mexiku uplatňovaly „zvláštní vztahy“, stejně samozřejmé a pevné, jako máme s Kanadou a Velkou Británií.*“ (Hunčová 2002: 22). K oživení liberálních vztahů přispěly též osobnosti obou prezidentů. Vincente Fox, technokrat, ředitel národní pobočky koncernu Coca Cola mluvící plyně anglicky, byl vnímán jako rovnocenný partner prezidenta Bushe.

Bohužel chudoba, nízké mzdy, nezaměstnanost a blízkost vyspělé, tradičně prosperující ekonomiky USA s množstvím pracovních příležitostí a poptávkou po levné pracovní síle lákají obyvatele Mexika k ilegální imigraci do Spojených států a dlouho tomu tak ještě zřejmě bude. Součástí nelegálního přistěhovalectví mexického obyvatelstva do USA je i dobře zorganizované převádění osob. *Espaldas mojadas* – v českém překladu „mokrý záda“ je označení pro imigranty, kteří při své cestě přes hranice překonávají řeku Rio Grande. Skutečnost nijak neovlivňuje suma, kterou *coyotes*, jak se říká mexickým převaděčům, inkasují za své služby.

⁴¹ Spojené státy podnikly řadu pohraničních iniciativ a operací známých pod jmény Operation Gatekeeper, Operation Hold -the -Line a Operation Hard Line. Tyto aktivity ostře kontrastují s úsilím na ekonomickém poli (NAFTA), kde se oba státy zavázaly spíše sblížovat (Andreas 2000: 4). Delší dobu se uvažuje o výstavbě pohraniční zdi podél řeky Rio Grande, která ovšem vyvolává smíšené reakce i mezi protiimigračně naladěnými Republikány. Celkově má plot měřit 1070 km, i když se ve skutečnosti jedná o několik od sebe oddělených sektorů. Vláda již stihla postavit k 8. březnu 2008 více než 480 km tohoto plotu a snaží se usilovně ho do konce roku dokončit celý. Řada pozemků v příhraniční oblasti je v soukromých rukou, přičemž více než polovina plotu by měla stát právě na nich. Majitelé těchto nemovitostí a pozemků brání svůj majetek a nechtějí na ně vpustit vládní zaměstnance. Výsledkem je nekonečná řada soudních procesů. Vláda argumentuje tím, že plot staví na základě přání americké veřejnosti. Rančeři a majitelé pozemků v údolí řeky Rio Grande zase hájí svá vlastnická práva a podávají na vládu hromadné žaloby. Stěžují si, že vláda vůči nim používá nevybíravé nátlakové metody, jaké patří do 30. let minulého století. (Taylor, S. Reuters).

Často celé rodiny seskládají, aby získaly požadovaných více než 4000 amerických dolarů za osobu.⁴²

V současné době žije téměř 50 milionů Mexičanů v chudobě, z toho okolo 20 milionů v extrémní. Sociální rozdíly jsou obrovské; podle OSN je Mexiko v pořadí třináctou zemí s největšími sociálními rozdíly. Národní Sdružení ekonomů Mexika uvádí, že polovina mexického národa žijící v chudobě stěží vyprodukuje pětinu HDP a zároveň na ni připadá asi čtvrtina veškerých výdajů. Produktivita práce je nízká zejména v zemědělství, kde chybí moderní technika. Pro tyto chudé výdaje na potraviny a léky představují polovinu jejich disponibilních prostředků, zatímco ti nejbohatší za potraviny a léky utratí jen o něco více než čtvrtinu svých peněžních prostředků. Čísla vypovídají sama za sebe: v současnosti desetina mexické nejbohatší populace soustřeďuje 41 procento národního bohatství, a na druhé straně, desetina nejchudších Mexičanů disponuje pouze 1,6 procenta státních příjmů. Navíc počet lidí žijících v extrémní chudobě – tedy těch, kteří musí přežít s 18,66 mexických pesos, což odpovídá necelým 2 USD denně (počítáno ve stálých cenách roku 1994) – se zvýšil ze 17 na 25 milionů. Polovina z nich musí přežít dokonce s méně než jedním americkým dolarem denně. (Central Intelligence agency: World Factbook).

Dvě třetiny z 25 milionů nejchudších Mexičanů žijí na venkově. Podle jiných kritérií lze považovat rodinu za ekonomicky slabou, pokud má příjmy na hlavu nižší než 26,7 mexických pesos na den (cca 3 USD), což odpovídá situaci 72 procenta Mexičanů. Jinými slovy, dvě třetiny všech Mexičanů mají prostředky pouze na základní životní potřeby. (Borská: 19–20).

Tyto faktory nutí Mexičany hledat lepší podmínky k životu. Je zajímavé, že do Spojených států neodchází nejen ti, kteří v Mexiku nemají práci. Naopak jsou více než průměrně vzdělaní a aspirují na práci o stupeň výše, než mohou získat v Mexiku, kde už obvykle dosáhly svého možného vrcholu a dalším stupněm je emigrace.⁴³ Někteří ekonomové tvrdí, že až bude rozdíl v životním

⁴² Mnozí imigranti zůstávají zadlužení a splácejí tuto částku ze mzdy za práci v USA. (Hunčová: 22).

⁴³ V sedmdesátých letech 20. stol. byla imigrace z Jižní Koreje do Spojených států nejvyšší ze všech, přestože ekonomika Jižní Koreje byla v té době také nejrychleji rostoucí na světě. Autor také uvádí

standardu malý, potom se emigrace z Mexika sníží. Mexičané nebudou ochotni se vzdát své země a kultury výměnou za malé zvýšení platu. Kdy ovšem tento okamžik přijde, se nikdo neodvažuje odhadnout.

Řešení problémů spojených s migrací musí hledat oba státy společně. Ačkoliv prezident Spojených států mexických Vicente Fox usiloval při jednáních se svým americkým protějškem, Georgem W. Busem o legalizaci pobytu mexických emigrantů co nejdříve, dnes se zdá být výsledek nejasný. Mexiko v posledních letech protestuje proti stavbě zdi na 1125 kilometrech hranic s USA. Zákon o výstavbě, který podepsal v říjnu 2006 americký prezident George Bush, mexický prezident Felipe Calderon označil za „smrtelnou chybu“, která povede k tomu, že na hranici zemře více Mexičanů.⁴⁴ Zároveň pohraniční plot připodobnil k Berlínské zdi. Calderonův předchůdce Vicente Fox označil plány na výstavbu plotu za „ostudné“ a Mexiko zvažovalo, že otázku plotu předloží OSN, přičemž ho již dalo Organizaci amerických států. Prezident George Bush plot obhajoval slovy: *„Jsme národem imigrantů, ale také jsme národem práva. Naneštěstí Spojené státy neměly po desetiletí úplnou kontrolu nad svými hranicemi, takže nelegální imigrace narůstala.“* Plot s dálkově ovládanými kamerami a sledované bezpilotními letadly i podle něj představuje „hranici 21. století.“ (BBC News).

srovnání Německa a Itálie. Německá vláda se obávala italských pracovníků, kteří by zahltili jejich pracovní trh. Poměr platů byl čtyři ku jedné, což nebylo dost na to, aby Italové opustili svou zemi (Rothstein, 1994: 53).

⁴⁴ V reakci na výstavbu zdi Mexická vládní Národní komise pro lidská práva vytiskne 70 000 map pro lidi, kteří chtějí ilegálně přejít hranici do Spojených států. Jsou na nich vyznačené hlavní cesty a zdroje vody. Plán zaštila americká organizace Humánní hranice, která provozuje asi 70 nouzových vodních zdrojů na hranici dlouhé 3200 kilometrů. Cílem je snížit počet úmrtí mezi uprchlíky, kteří hynou v sonorské poušti na hranici, protože zabloudili a došla jim voda. (BBC News).

5. Možná východiska imigrační politiky pro Spojené státy

S problémem rostoucí imigrace se nepotýkají pouze Spojené státy, ale všechny industrializované země, pokud není dostatek pracovní síly nebo pokud chtějí, aby zemědělství a služby nebyly drahé. Potom země imigranty vítá bez omezení, někdy přes tzv. „*guest workers*“ programy (př. Německo). Je však mnohem jednodušší takové pracovníky do země přilákat než je zase donutit zemi opustit.

Dříve to bylo jednodušší, neboť tito pracovníci měli doma ženy a děti. Dnes už mnoho žen nezůstává doma, zatímco jejich manžel cestuje a vydělává peníze. Od roku 1987 se dvakrát zvýšil počet žen, které překročily americko-mexickou hranici ilegálně, zatímco počet mužů zůstal stejný. Výsledkem je pokles pracujících imigrantů mužů, kteří se vracejí zpět domů.

Pokud se jednou utvoří síť skupin pracujících imigrantů s jejich domovinou, a připočítáme-li zákon podporující sjednocování rodin, bude obtížné ji rozbít. (Rothstein 1994: 52). Dnes jen pár imigrantů opouští domov, aniž by věděli, co budou ve Spojených státech dělat a jakou si najdou práci. Přistěhovalci, kteří už ve Spojených státech pracují, snadno u svého zaměstnavatele seženou práci pro své další příbuzné a přátele.⁴⁵

Možných řešení se naskýtá spousta, ale ta, které by uspokojila jak odpůrce a kritiky imigrace, zájmové skupiny, Hispánce samotné, či mexickou vládu však není mnoho. Migrace mezi Mexikem a Spojenými státy je stálá a nevyhnutelná, jelikož je založena na geografické blízkosti, ekonomické nerovnosti a vztahy mezi oběma státy. Podle ředitele washingtonského Institutu pro migrační politiku Demetriose Papademetriouse to však není problém tak závažný a je to prostě další kapitola imigrace do Spojených států: *„Před osmdesáti lety se zde vedla obdobná velká debata o změně Ameriky vzhledem k tehdejší imigraci ze zemí východní a jižní Evropy, z Ruska*

⁴⁵ V textilním průmyslu v Los Angeles, New Yorku nebo Miami jsou zaměstnání přistěhovalci pocházející ze stejných vesnic v Mexiku, Salvadoru nebo Číně. (Rothstein 1994: 52).

a Balkánu. Veřejné mínění bylo vzhůru nohama, že tihle nově příchozí jsou trochu jiní a přicházejí z jiných míst než předchozí imigrační vlny. Tedy imigranti z nordických zemí či z Německa. Říkalo se, že lidé z východní Evropy mají menší intelektuální schopnosti, dokonce se tvrdilo, že mají menší mozky, že sníží úroveň americké společnosti a také, že se nikdy nedokáží asimilovat. A tvrdilo se, že imigrační proud se kvalitativně zhoršuje, a tak dále. Jenže i o té předchozí vlně, tedy o Němcích a Švédech či Norech, kteří přicházeli od poloviny 19. století, se pochybovalo také. Osadníci, co zde byli před nimi, tedy většinou Britové, zase říkali, že to je nařazení, znehodnocování původní imigrace.“ (Anýž 2006: Hospodářské noviny).

I když jsou tato slova přesvědčivá, nic nemění na tom, že koncepce imigrační politiky Spojených států je v současné době neefektivní a nevyvíjí se tak, jak by si mnozí představovali. Proti sobě stojí nejen dvě hlavní politické strany republikáni a demokraté, ale také jednotlivé frakce těchto stran. Kompromisní řešení se nedaří nalézt ani obou komorám Kongresu Sněmovně reprezentantů a Senátu. Aby toho nebylo málo, konflikt lze uvést i mezi federální vládou a jednotlivými státy, které s ní ztratily trpělivost a rozhodly se problém s imigrací řešit samy.

Mnozí politici, sociologové, politologové, ekonomové či myslitelé navrhnou různá řešení, přičemž některá se zdají být realizovatelná jiné nikoliv. Liberální publicista Robert Kuttner navrhl národní identifikační průkazy, které existují v Evropě. Zaměstnavatel by si mohl zkontrolovat, kdo pracuje ilegálně a kdo ne. Porušil-li by zákon tím, že by zaměstnal ilegálního přistěhovalce, dostal by vysokou finanční pokutu. (Kuttner 1994: 83).

Neschopnost vyřešit problém imigrace zřejmě přiměla bývalého prezidenta Billa Clintona k podpoře myšlenky držitele Nobelovy ceny za ekonomii Garyho Beckera, který navrhl tzv. aukční systém, kde by se víza prodávala. Gary Becker navrhl například částku 50.000 dolarů, která by zajistila opravdové zájemce o práci v USA a ne jen ty, kteří se chtějí podle něho tzv. „vézt“. *„Pokud by byli chudí nebo nekvalifikovaní, tak nejsou hodni stát se součástí americké společnosti. Pokud opravdu o tuto příležitost stojí a nemají dostatečné finanční prostředky, mohou si vzít od americké vlády půjčku, kterou budou postupně splácet.“* (Fierman 1994: 75).

Většina expertů na imigraci se na počátku 90. let 20. století domnívala, že se ještě dlouho neuskuteční změna v oblasti imigrační politiky Spojených států a měli pravdu. Bylo by politicky nepřijatelné omezit imigraci jako ve dvacátých letech 20. stol. Opravdový proces omezení imigrace by totiž znamenal pohraniční armádu u mexicko-amerických hranic, což se určitým způsobem stalo (navíc se staví pohraniční zeď), zhotovení identifikačních karet s otisky prstů, a přísnější legislativu pro žadatele o azyl atd. Na druhou stranu Spojené státy už dnes nejsou neosídlenou zemí ještě s nerozvinutým průmyslem, proto je třeba otázku přistěhovalců řešit. (Mills 1994: 27).

Zlegalizovat ilegální přistěhovalce je jedno z možných řešení pro Gordona H. Hanson, profesora ekonomie na Kalifornské univerzitě. Domnívá, že tento proces přinese zisk nejen samotným přistěhovalcům, ale i společnosti a státu. Přistěhovalci budou motivováni, aby si zlepšili své schopnosti a dovednosti, budou moci zahájit například podnikatelskou činnost a investovat. Čím vzdělanější a kvalifikovanější budou, tím budou státu platit vyšší daně, a budou méně závislí na sociálních příspěvcích. Lidé se nemusí obávat, že vzrostou výdaje veřejných zařízení, neboť i dnes mají ilegální přistěhovalci přístup k základní zdravotní péči a právo posílat své děti do amerických škol (kromě určitých služeb, který byly striktně omezeny zákonem z roku 1996). Také zaměstnavatelé budou méně riskovat finanční pokutu tím, že si nebudou najímat nelegální pracovní sílu.

Druhým řešením je zavést efektivní monitoring zaměstnavatelů, kteří ilegální pracovníky najímají, než neustále zavádět přísnější hraniční kontroly a zvyšovat rozpočet a personál pohraniční stráže (*Border Patrol*). I když byl rozpočet Imigrační a naturalizační služby (INS) od roku 1985 zvýšen čtyřikrát, čísla ilegálních imigrantů jsou stále vysoká. Kontrola zaměstnavatelů je velice laxní, i když je uzákoněna. Za daný rok je úředník INS schopen zkontrolovat několik firem, které mohou zaměstnávat desítky či tisíce ilegálních pracovníků, ale tento jediný agent těžko může zachytit stejný počet „ilegálů“ na americko – mexických hranicích (a to nelze počítat ty, kteří zůstávají na víza prošlá). Zavedením náhodných prohlídek firem a podniků v USA, by se snížila poptávka po ilegálních pracovnících, a tedy i počet potenciálních žadatelů o práci, neboť při důsledném dodržování práva by se obávali vyhoštění

a vysokých finančních pokut.

Příliš by ani nepomohlo snížení počtu imigrantů, neboť v současném globalizovaném světě jsou ekonomiky jednotlivých států propojené, což profesor Hanson uvádí na příkladu Kalifornie. V 90. letech se hrnul proud imigrantů z Mexika, Mezoameriky a jihovýchodní Asie do amerického zemědělství, textilního průmyslu, potravinářství apod. Co by se stalo, pokud by tomu tak nebylo? Spojené státy by musely toto zboží dovážet z jiných zemí, například z Mexika, Asie, Vietnamu, Guatemaly apod. Bez nízkokvalifikované síly by Kalifornie čelila konkurenci z Mexika, Střední Ameriky nebo jihovýchodní Asie, jen by čelila importu zboží a nikoliv pracovní síly. (Hanson 2004: 88–90).

Jistým řešením se lze inspirovat v kanadské, australské či novozélandské imigrační politice, která je založena na tzv. bodovém systému. Osoba žádající o vízum je ohodnocena body dle věku, vzdělání, jazykových schopností, pracovních zkušeností atd. Tento systém je užitečný v tom, že do země vpustí pro ni žádoucí osoby a vláda má přehled o imigrantech do ní proudících. Zmíněný proces má evidentně spoustu nevýhod, mezi něž patří byrokracie, jelikož je nutné určit, jaké charakteristiky by měl přistěhovalec mít, aby splnil tuto bodovou formuli, jaká povolání jsou upřednostňována apod. Aplikováním tohoto přístupu by se i ve Spojených státech mohl zvýšit příliv kvalifikovaných pracovníků z řad přistěhovalců. Zároveň by se zajistilo i to, že by hlavním kritériem přijetí byly nejen rodinné svazky.

Aplikací podobného systému v USA by se podle George Borjase, profesora Harvardské univerzity, změnila struktura i počet přistěhovalců proudících do země. Borjasova analýza ukazuje, že 41 procent imigrantů, kteří vstoupili na území Spojených států na konci 80. let 20. století by tímto testem (kritérium věku, jazyka a vzdělání) neprošlo. Přičemž přistěhovalců mexického původu by neprošly celé tři čtvrtiny, to znamená, že by se do země dostalo méně než 8 procent mexických imigrantů. Tento odhad samozřejmě není přesný, neboť by o vízum bývali požádali ve větší míře například kvalifikovaní pracovníci. Je snadné namítnout, jak by dále fungoval průmysl, ve kterém imigranti tvoří téměř veškerou pracovní sílu - zemědělství.

George Borjas navrhuje speciální bodové ohodnocení v odvětvích, které urgentně hledají personál. Navíc podle ekonomické teorie o komparativní výhodě⁴⁶ neznamená, že by Spojené státy měly pěstovat vše, co konzumenti žádají. Neznamená to rovněž, že vše co je dobré pro zaměstnavatele, je prospěšné pro zemi. Skončí-li zemědělská sezóna, ilegální pracovníci se přesunou do jiné lokality, kde budou hledat práci či pobírat sociální příspěvky. Spuštění výrobních metod, které do té doby podniky a farmy nepoužívaly z důvodu nedostatku levné pracovní síly, není rovněž zanedbatelným řešením. (Borjas 2001: 192 – 198).

Aktivisté Roger Bybee and Carolyn Winterová vidí problém v Dohodě o severoamerické zóně volného obchodu (NAFTA).⁴⁷ Integrace v Severní Americe rozhodně nebyla špatnou volbou, tou byla pouze její forma. Obavy z toho, že mexický trh ovládnou firmy pocházející ze Spojených států, se z velké části splnily. Mexiko pro ně tvoří ideální podnikatelské prostředí, neboť ve známých továrnách (maquiladoras) jsou Mexičané ochotni pracovat zhruba za osminu platu, který by firmy musely vydat ve Spojených státech (přesněji se jedná o zhruba 55 dolarů týdně při pětáctyhodinové pracovní době). S maquiladoras se pojí také sociální a ekologické problémy. Jejich koncentrace na severu země nijak neřeší problémy mezi relativně bohatým a rozvinutým severem a chudým a zaostalým jihem Mexika. Co se týče zemědělské sféry, ta se nedokáže bránit levnému dotovanému americkému vývozu. (Hrabálek 2003: Global Politics). Dovoz kukuřice se mezi lety 1994 až 2000 zvýšil osmnáctkrát a má za následek další zhoršování již tak katastrofické situace mexických zemědělců, kteří se ve valné většině pohybují

⁴⁶ Tato teorie vysvětluje výhodnost mezinárodního obchodu i v situaci, kdy jedna země je schopná vyrábět všechny druhy zboží s nižšími náklady než země druhá. Myšlenku komparativní výhody poprvé popsal Robert Torrens ve stati *Essay on the External Corn Trade* (1815), ale o obecné rozšíření a rozpracování se postaral David Ricardo v knize *Principy politické ekonomie a zdanění* (1817, *The Principles of Political Economy and Taxation*). Nahrazuje koncept absolutní výhody, kterým se zabýval Adam Smith. (Wikipedia).

⁴⁷ Dohoda byla ratifikována Mexikem, Kanadou a USA v listopadu 1993 (s platností od 1. 1. 1994). (Hrabálek 2003: Global Politics).

na či za hranicí chudoby (odhaduje se, že 2 miliony drobných mexických farmářů zkrachovaly a desetitisíce odešly do USA).

Celkově si mexická ekonomika ve srovnání s předchozím obdobím příliš nepolepšila, za což z velké části může právě struktura vývozu, ve kterém tvoří pouze malý díl skutečně mexické výroby.⁴⁸ Funkce zdroje levné pracovní síly nemůže být v dlouhodobé perspektivě motorem mexické ekonomiky, která v roce 2002 nedosáhla ani jednoprocenního růstu.

Roger Bybee and Carolyn Wintrová jsou toho názoru, že před vstupem Mexika do NAFTA bylo ve Spojených státech 2 miliony nelegálních přistěhovalců z Mexika, po vstupu do NAFTA se jich do USA přesunulo 8 milionů. Vzor vidí v Evropské unii a jejím sociálním charakteru: *„V okamžiku, kdy do Evropské unie vstoupily země, které měly nižší životní úroveň, bylo požadováno určité nastavení minimální mzdy, zdravotní péče a investic v dané zemi. Předtím než byly země jako Španělsko, Řecko a Portugalsko do EU přijaty, získaly vysoké finanční prostředky na infrastrukturu, zdravotnictví, životní prostředí, vzdělání apod.“* (Bybee, Winter 2007: CommonDreams.org).

Názorů a myšlenek, jak řešit nefunkční a nepřehlednou koncepci americké imigrační politiky by bylo jistě mnohem více, uvedla jsem však ty nejdiskutovanější. Kritici současné imigrační politiky by nejraději deportovali ilegální přistěhovalce, odebrali jim veškeré finanční příspěvky, apod., tím by se jistě současné situaci moc nepomohlo. Imigraci do země je zapotřebí nějakým způsobem řídit, stát by měl mít představu, kolik a jaké imigranty do své země přijímá a zda je vůbec potřebuje. Domnívám se, že bodový systém by problémem mohl pomoci řešit samozřejmě s přihlédnutím k aktuálnímu makroekonomickému stavu, míry nezaměstnanosti atd. S tím souvisí přijetí kvalifikovaných a vzdělaných lidí, kterých by jistě nebylo takové množství, rychleji by se asimilovali a nevyužívali v takové míře sociálního systému. Přísnější kontroly v podnicích a firmách, zdali nezaměstnávají ilegální

⁴⁸ NAFTA vpustila do Mexika síť levných obchodů Wal-Mart, které poškodily většinu mexických výrobců obuvi, hraček a sladkostí. Podle Roger Bybee and Carolyn Winterové bylo eliminováno 28 000 malých a středních podniků a platy se snížily o 25 procent. (Bybee, Winter 2007: CommonDreams.org).

pracovníky, jsou v zákonech úspěšně nastavené, ale neprovádějí se efektivně. Firmy se necítí být ohroženy a takový personál bez problému zaměstnávají.

Co se týče americko-mexických hranic, v místě, kde vysoké procento imigrantů nelegálně vstoupí na území Spojených států, je situace řešena výstavbou pohraniční zdi, která pravděpodobně zmenší příliv imigrantů do země. Ilegální přistěhovalci již přítomní ve Spojených státech by si polepšili přijetím aktuálního návrhu zákona (návrh z roku 2007 o legalizaci zhruba 12 milionu nelegálních přistěhovalců) o reformě imigrační politiky, jelikož ze země nejspíš nikdy neodejdou. Spojené státy by měly omezit systém bilingvního vzdělání a vrátit se k původní integrační politice – tzn. k opětné asimilaci, chceme-li integraci, přistěhovalců do většinové společnosti zaváděním nerůznějších programů a jazykových kurzů.

Všemi těmito kroky by se příliv imigrantů snížil, přičemž dle doporučení George Borjase by byla přijatelná úroveň 500. 000 imigrantů ročně. Možná je současná imigrační vlna do USA další kapitolou imigrační politiky v amerických dějinách a dnes nejpočetnější skupina mexických přistěhovalců se přizpůsobí většinové společnosti, i když spousta faktorů tomu zatím nenasvědčuje. K snížení dnešní imigrace zejména z Mexika by značně přispělo ekonomické zotavení Mexika, ke kterému mělo dojít pomocí uzavření Dohody o severoamerické zóně volného obchodu (NAFTA).

Podle publicisty Nathana Glazera Spojené státy musí v oblasti imigrační politiky definovat svá očekávání. Není důvod, proč by Amerika měla být například po vzoru Evropy homogenní společností, když taková téměř nikdy nebyla a je „zvyklá“ na rozdílné tradice i kultury. (Glazer 1994: 42). Není také důvod, proč by se do země měl hrnout vysoký počet přistěhovalců, když se s takovým pojetím politická reprezentace ani veřejnost neztotožňuje. Z postojů současných politiků vyplývá, že nastal čas imigrační politiku opět začít řídit efektivními způsoby, které ovšem bude politicky obtížné přijmout. Pravděpodobně to nějakou dobu potrvá, neboť americký Kongres je stále každým rokem méně a méně schopný, dohodnout se na řešení složitých témat, na něž mají zájmové a lobbistické skupiny obrovský vliv.

6. Závěr

Spojené státy, „národ/země přistěhovalců – osadníků“ (nation of immigrants – settlers), mají dlouhou přistěhovaleckou tradici. Jak jsem již v diplomové práci zdůraznila, imigrační koncepce Spojených států v minulých stoletích střídala benevolentní politiku s restriktivnějším přístupem vůči imigrantům přicházejícím nejprve z Evropy, v druhé polovině 60. let 20. století především z Asie a Latinské Ameriky. První imigrační tendence zařazujeme do 18. století, které je charakteristické bílými, anglicky mluvícími protestanty z Evropy. Naproti tomu příchozí v období před druhou světovou válkou byli už více etnicky rozdílní. Do Spojených států přicházelo více neanglicky mluvících přistěhovalců z jižní, střední a východní Evropy.

Přijetí imigračního zákona v roce 1965 se systémem upřednostňujícím slučování rodin zapříčinilo příliv imigrantů z třetího světa. V 70. a 80. letech 20. století se proto veřejné mínění v USA začalo v otázkách imigrace odklánět od liberálního ducha 60. let a byl vyvíjen tlak na změnu v dosavadním přístupu k imigrační politice. Výsledkem byly zákony o imigrační reformě a kontrole přistěhovalců (IRCA 1986) a o reformě nelegální migrace a odpovědnosti přistěhovalců (IIRIRA 1996). Události z 11. září 2001 přinesly posun v dosavadním chápání migrace: přistěhovalců již nebylo jen ekonomickým či politickým problémem, ale stalo se problémem bezpečnostním. V roce 2006 a 2007 otevřel Senát debatu o návrhu zákona, který by upravil postavení více než 12 milionů lidí ilegálně pobývajících v USA. Zároveň by nově nastavil pravidla, podle nichž by byla usměrňována budoucí imigrace do země (posílení hranic s Mexikem – výstavba pohraniční zdi).

Ve výše analyzovaných zákonech je evidentní, že imigrační legislativa je efektivní ve vztahu k legálním přistěhovalcům, ale zastavit příliv těch ilegálních se prozatím nedaří. Domnívám se, že možné naděje lze vkládat do posledního návrhu. Zda se ho však podaří prosadit, to není jednoznačné, neboť jak je již v práci několikrát zdůrazněno, protiimigračně smýšlející dolní a vstřícnější horní komora Kongresu se často neshodnou na reformě imigrační politiky a zároveň existuje řada vlivných zájmových a lobbistických skupin,

kteří chtějí nechat věci ve stávající podobě.

Nesoulad však nepanuje nejen mezi oběma komorami Kongresu a mezi politickými stranami, ale i mezi federální vládou a jednotlivými státy, především pak těmi, které jsou vystaveny největšímu přílivu přistěhovalců. Státy jako Kalifornie, Texas nebo Florida argumentují tím, že dokud je federální vláda zodpovědná za ochranu hranic, pak by měla nést také následky svých pochybení a kompenzovat státům výdaje spojené s ilegálními přistěhovalci. Tento konflikt velice dobře ilustrují události v Kalifornii v roce 1994 a případ restriktivního referenda Propozice 187.

Na předchozím případě je patrné, že podpora imigrace do Spojených států ze strany veřejnosti není nejvyšší, respektive se snižuje od roku 1965, kdy země liberalizovala své imigrační zákony. Tento trend dokazují především výsledky výzkumů veřejného mínění. Názory americké veřejnosti jsou však velice proměnlivé a rozporuplné, na čemž se shoduje několik nezávislých studií jako například Thomase J. Espenshada a Marryanna Belangera, nebo Moniky McDermott z Eagleton Institute. Veřejné mínění se však nestaví ke všem imigrantům stejně, jedním z důsledků teroristického útoku z 11. září 2001 je i méně vstřícný postoj k imigrantům ze Středního východu.

Debata o imigrační politice v USA má stále výraznější politické rysy. Republikáni bojují za ochranu amerických hranic a proti ilegálním přistěhovalcům. Domnívají se, že většina nově příchozích se ani nechce stát součástí Ameriky a shovívavost politiků a vlády Spojených států povede k masovému přílivu Latinoameričanů. Navíc v rámci této strany existuje tradičně pravicová frakce bojující proti jakémukoli přistěhovalectví. Demokratičtí politici naopak chtějí dát ilegálním přistěhovalcům šanci dokázat, že stojí za to, aby se stali občany USA. Je ale třeba zdůraznit, že konzervativní a umírněné křídlo strany má názorově mnohem blíže ke konzervativním republikánům než k liberálním demokratům.

Z hlediska voličské základny začínají být pro Demokratickou stranu významní hispánští voliči, kteří jsou jí nakloněni zhruba z 60 procent. Jako nejrychleji rostoucí menšina čítají 46 milionů potenciálních voličů, tzn. kolem 15 procent americké populace, přičemž podle odhadů se jejich největší vliv

projeví za dvě volební období, tedy v roce 2016. Aktuálním důkazem jejich stoupajícího vlivu je především senátorka Hillary Clintonová v probíhajících primárkách Demokratické strany, neboť právě hlasy hispánských voličů ji posílají do boje o Bílý dům.

Jak vyznívá z celé diplomové práce, současně nejtypičtějším problémem imigrační politiky Spojených států je přistěhovalectví z Mexika, jež se liší od ostatních přistěhovaleckých vln a od současného přistěhovalectví z jiných koutů světa. Dle mnohých studií nejsou Mexikoameričané ani za tři generace schopni se přiblížit socioekonomickým ukazatelům rodilých Američanů. Je to veliká škoda, neboť podle mého názoru je migrace mezi Mexikem a Spojenými státy stálá a nevyhnutelná, jelikož je založena na geografické blízkosti, ekonomické nerovnosti a vzájemných vztazích mezi oběma státy. Americko-mexické komunity se otevírají možnosti, o kterých by se ostatním přistěhovaleckým komunitám mohlo jenom zdát. Budou v daném regionu disponovat takovou soudržností a početní silou, že pokud si to budou přát, mohou si svou kulturu zachovat navěky. Mohou si rovněž dovolit to, co nemohla žádná jiná skupina před nimi: zpochybnit existující kulturní, politický, právní, obchodní a vzdělávací systém a změnit tak nejen jazyk, ale i instituce, v nichž se pohybují. To vše za podpory teorie multikulturalismu a etnické národnostní diverzity, jež se v kruzích intelektuální a politické elity těší popularitě, jakož i za oficiální vládní podpory programům bilingvního vzdělání a afirmativní akce, které tyto doktríny podporují a legitimují.

Možných řešení se naskýtá spousta, ale těch, která by uspokojila odpůrce i kritiky imigrace, zájmové skupiny, Hispánce samotné či mexickou vládu však není mnoho. Nízké mzdy, nezaměstnanost, blízkost vyspělé ekonomiky USA s poptávkou po levné pracovní síle a síť hispánských komunit lákají obyvatele Mexika k imigraci. Pro již přítomné ilegální pracovníky v USA by bylo nejpříjemnější jejich pobyt zlegalizovat. Dalším z řešení je zavést efektivní monitoring zaměstnavatelů, kteří ilegální pracovníky najímají, než neustále zavádět přísnější hraniční kontroly a zvyšovat rozpočet a personál pohraniční stráže. Profesor George Borjas z Harvardské univerzity se zase přiklání k aplikaci bodového systému, na jehož bázi funguje imigrační politika v Kanadě. Je zřejmé, že imigrace je nevyhnutelná, dokud budou existovat

velké rozdíly mezi bohatými a chudými zeměmi. Pokud Spojené státy chtějí omezit imigraci, musí s Mexikem spolupracovat, což se zatím v rámci Dohody o severoamerické zóně volného obchodu (NAFTA) příliš nedaří.

Nástrojem budoucí podoby americké společnosti je imigrační politika. Přes veškeré zákony, regulace a nařízení není jasné, kolik přistěhovalců žije na území Spojených států a kolik by jich vláda USA vlastně měla akceptovat. Podle mého názoru by Spojené státy v první řadě měly v oblasti imigrační politiky definovat svá očekávání. Není důvod, proč by Amerika měla být například po vzoru Evropy homogenní společností, když taková téměř nikdy nebyla a je „zvyklá“ na rozdílné tradice i kultury. Není také důvod, proč by se do země měl hrnout vysoký počet přistěhovalců, když se s takovým pojetím politická reprezentace ani veřejnost v současné době neztotožňují a obávají se ekonomického a kulturního ohrožení z důvodu masového přílivu přistěhovalců hispánského původu, kteří se vyznačují značnou regionální koncentrací, především na jihovýchodě USA. Pravdou je, že americká společnost není také to, co bývala, neboť je také ovlivněna existujícím společenským zřízením, technologickými změnami, ekonomickým tlakem a životem, který se tomu všemu musí přizpůsobit. Stejně tak ideologická stránka a tradiční hodnoty se změnilы vlivem feminismu, sexuální revoluce, oslavou alternativních životních stylů apod.

Ve své diplomové práci jsem se pokusila nastínit příčiny současného stavu imigrační politiky Spojených států a měnící se struktury americké společnosti. S problémem rostoucí imigrace se nepotýkají pouze Spojené státy, ale všechny industrializované země. Toto téma mě oslovilo zejména z důvodu mého zájmu o geografické, politické a kulturní realie jedné z nejvlivnějších a nejrozmanitějších zemí světa. Význam své práce spatřuji zejména v pochopení vývojové linie americké imigrační politiky a měnící se struktury americké společnosti, čili v tématech, která jsou dnes velmi aktuální a plní články novin a televizních debat nejen v Americe, ale i v Evropě, jež stále více čelí obdobným problémům. Domnívám se, že jsem svou prací připravila prostor pro brzkou diskusi nad průběhem očekávaných i neočekávaných změn. V tématu by se dalo pokračovat v mnoha perspektivách.

Samostatné téma vhodné pro další rozpracování představuje transformace Imigrační a naturalizační služby a pohraniční stráže v 90. letech 20. století a problematika americko-mexických hranic. Dalším zajímavým tématem je zcela jistě význam bilingvního vzdělání ve Spojených státech a jeho dopady na vzdělávací systém a na asimilaci dětí imigrantů do většinové společnosti. Do takové práce by mohl být zahrnut rozbor americko – mexických vztahů či rostoucí úloha diaspor a jejich vztahy nejen se zahraničními vládami, ale také s americkou administrativou.

7. Použitá literatura

Andreas, P. (2000). *Border Games. Policing the U. S. – Mexico Divide*. New York: Cornell University Press.

Barša, P. (2003). *Politická teorie multikulturalismu*. Praha: Dokořán.

Baršová, A., Barša, P. (2005). *Přistěhovalectví a liberální stát*: Brno: Masarykova univerzita.

Borjas J., B. (1994). Tired, Poor, on Welfare. In Morrison, T. *Arguing immigration : the debate over the changing face of America/Edited by Nicolaus Mills, with essays by Toni Morrison et a*. New York: Touchstone, s. 76 – 80.

Borjas J., B. (1999). *Heaven's door: immigration policy and the American economy*. Princeton: Princeton University Press.

Brimelow, P. (1995). *Alien Nation. Common Sense About America's Immigration Disaster*. New York: Harper Collins Publishers.

Budil T., I. (2005). Mexifornia a soudobá kritika multikulturalismu. In Hirt, T., Jakoubek, M. *Soudobé spory o multikulturalismus a politiku identit*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk, s. 77 – 130.

Daniels, Roger. (1991). *Coming to America : a history of immigration and ethnicity in American life*. New York: HarperPerennial.

DeSipio, L. (1998). *Making Americans, remaking America : immigration and immigrant policy*. Boulder: Westview Press.

Dvořáková, V. (2002). *Spojené státy americké: společnost a politika*. Praha: Libri.

Edmonston, B., Passel S., J. (1994). *Immigration and Ethnicity. The Integration of America's Newest Arrivals*. Washington, D. C.: The Urban Institute Press.

Espenshade J., T., Belanger, M. (1998). Immigration and Public Opinion. In Suárez-Orozco, M. M.. *Crossings: Mexican immigration in interdisciplinary perspectives*. Cambridge: Harvard University, s. 365 – 403.

Fetzer J., S. (2000). *Public attitudes toward immigration in the United States, France, and Germany*. Cambridge : Cambridge University Press.

Fierman, J. (1994). Is immigration Hurting the U. S.? In Morrison, T. *Arguing immigration : the debate over the changing face of America/Edited by Nicolaus Mills, with essays by Toni Morrison et a*. New York: Touchstone, s. 67 – 75.

Fleras, A., Elliott J., L. (1992). *Multiculturalism in Canada: the challenge of diversity*. Scarborough: Nelson.

Freeman P., G. (2001). Client Politics or Populism? The USA. In Guiraudon, V., Joppke, Ch. *Controlling a New Migration World*. London: Routledge, s. 65 – 95.

Fukuyama, F. (1994). Immigrants and Family Values. In Morrison, T. *Arguing Immigration: the debate over the changing face of America/Edited by Nicolaus Mills, with essays by Toni Morrison et a*. New York: Touchstone, s. 151 – 168.

Gutmannová, A. (2001). Multikulturalismus. Zkoumání politiky uznání. In Taylor, Ch. *Multikulturalismus. Zkoumání politiky uznání*. Praha: Filosofia, s. 17 – 41.

Glazer, N. (1994). The Closing Door. In Morrison, T. *Arguing immigration : the debate over the changing face of America/Edited by Nicolaus Mills, with essays by Toni Morrison et a*. New York: Touchstone, s. 37 – 47.

Hanson H., G. (2004). Comentary to United States: The Continuing Immigration Debate. In Cornelius A., W. [et al.]. *Controlling immigration : a global perspective*. Stanford, Calif.: Stanford University Press, s. 86 – 90.

Heer, D. (1996). *Immigration in America`s Future. Social science findings and the policy debate*. Boulder: Westview.

- Higham, J. (1994). *Strangers in the Land: Patterns of American Nativism, 1860–1925*. New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press.
- Hing B., O. (2004). *Defining America through immigration policy*. Philadelphia: Temple University Press.
- Hirt, T. (2005). Svět podle multikulturalismu. In Hirt, T., Jakoubek, M. *Soudobé spory o multikulturalismus a politiku identit*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk, s. 9 – 76.
- Huntington P., S. (2005). *Kam kráčíš, Ameriko: krize americké identity*. Praha: Rybka Publishers.
- Chavez, L. (1994). Immigration Politics. In Morrison, T. *Arguing immigration : the debate over the changing face of America/Edited by Nicolaus Mills, with essays by Toni Morrison et a*. New York: Touchstone, s. 31 – 36.
- Joppke, CH. (1999): *Immigration and the nation-state: the United States, Germany, and Great Britain*. Oxford: Oxford University Press.
- Joppke, Ch., Morawska, E. (2003). *Toward Assimilation and Citizenship : Immigrants in Liberal Nation-States*. New York: Palgrave.
- Korytová-Magstadt, Š. (2007). *Konflikt států s federální vládou v imigračních záležitostech: případ Kalifornie a návrhu číslo 187*. Praha: Fakulta sociálních věd UK.
- Král, D. (2007). *Vízová politika Evropské unie a Spojených států-Výzvy pro transatlantické partnery*. Praha: Europeum.
- Kuttner, R. (1994). Illegal Immigration: Would a National ID Card Help? *Arguing immigration : the debate over the changing face of America /Edited by Nicolaus Mills, with essays by Toni Morrison et a*. New York: Touchstone, s. 81 – 84.
- Kymlicka, W. (1995). *Multicultural Citizenship*. Oxford: Oxford University Press.

Lopez, D., Jimenez, A., EDS. (2003). *Latinos and Public Policy in California*. California: University of California.

Martin L., P. (2004). The United States: The Continuing Immigration Debate. In Cornelius A., W. [et al.]. *Controlling immigration: a global perspective*. Stanford, Calif.: Stanford University Press, s. 51 – 85.

Mills, N. (1994). The Era of the Golden Venture. In Morrison, T. *Arguing immigration : the debate over the changing face of America/Edited by Nicolaus Mills, with essays by Toni Morrison et a*. New York: Touchstone, s. 11 – 31.

Ono A. K., Sloop M., J. (2004). *Shifting Borders-Rhetoric, Immigration, and California`s Proposition 187*.

Rothstein, R. (1994). Immigration Dilemmas. In Morrison, T. *Arguing immigration : the debate over the changing face of America/Edited by Nicolaus Mills, with essays by Toni Morrison et a*. New York: Touchstone, s. 48 – 63.

Schlesinger M., A., jr. (1992). *The Disuniting of America. Reflections on a Multicultural Society*. New York: W. W. Norton& Company.

Suárez-Orozco, M. M.. *Crossings: Mexican immigration in interdisciplinary perspectives*. Cambridge: Harvard University, s. 5 – 45.

Wernick, A. (2002). *U. S. Immigration and Citizenship : Your Complete Guide*. New York: Prima.

Zakaria, F. (2005). *Budoucnost svobody*. Praha: Academia.

Časopisy:

Borská, J. (2003). Chudoba nutí Mexičany emigrovat, *Mezinárodní politika*, no. 10, s. 19 – 21.

Calda, M. (2003). Migrace a americká společnost, *Mezinárodní politika*, no. 10, s. 9 – 11.

Hunčová, D. (2002). Co si počít s „mokřými zády“? Problém nelegální migrace mexického obyvatelstva do USA, *Mezinárodní politika*, no. 12, s. 22 – 24.

Internetové zdroje:

About.com. Immigration issues: *Immigration Agenda: Republicans vs. Democrats*:

<http://immigration.about.com/od/ussocialeconomicissues/a/GOPvLiberalView.htm>, staženo dne 6. 4. 2008.

Anýž, D. (2007). *Na nový zákon čekají miliony lidí v USA*. iHNed:

http://ihned.cz/c4-10041240-21208070-000000_d-na-novy-zakon-cekaji-miliony-lidi-v-usa, staženo dne 25. 4. 2008.

Anýž, D. (2006). *Demetrios Papademetrious: Kongres USA neumí řešit problém imigrace*. iHNed.cz: http://ihned.cz/109-19441970-on-imigrace+z+mexika-000000_d-80, staženo dne 25. 4. 2008.

Anýž, D. (2007). *Mexickému prezidentovi se nelíbí plot*. iHNed: http://ihned.cz/109-22180180-on-mexiko+a+usa-000000_d-e5, staženo dne 25. 4. 2008.

Auxier, R., Tyson, A. (2007). Pew Research Center: *Immigration Takes Center Stage at GOP*: <http://pewresearch.org/pubs/645/youtube-debate-republican>, staženo dne 4. 4. 2008.

Baker C., B. (2007). *Trends in Naturalization Rates*. Department of Homeland Security:

http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/ntz_rates508.pdf, staženo dne 3. 4. 2008.

Barša, P. (2006). *Nová Xenofobie*. Ústav mezinárodních vztahů:

<http://www.iir.cz/upload/ConferencePapers/2006/Xenofobie.pdf>, staženo dne 29. 4. 2008.

- BBC News. (2006). *Mexico anger over US border fence*:
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/6090060.stm>, staženo dne 28. 4. 2008.
- BBC News (2006). *Mexican migrants to get US maps*:
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/4645782.stm>, staženo dne 28. 4. 2008.
- Bybee, R., Winter, C. (2006). *Immigration Flood Unelashed by NAFTA's Disastrous Impact on Mexican Economy*. CommonDreams.org. News Center:
<http://www.commondreams.org/views06/0425-30.htm>, staženo dne 2. 5. 2008.
- Calda, M. (2001). Několik poznámek o politické tradici Spojených států.
Centrum pro ekonomiku a politiku:
<http://cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=197&PHPSESSID=81606d0c094934716161342a0a7a3f5a>, staženo dne 1. 5. 2008.
- Camarota A., S. (2001). Center for Immigration Studies: *Immigration From Mexico, Assessing the Impact on the United States*:
<http://www.cis.org/articles/2001/mexico/mexico.pdf>, staženo dne 11. 4. 2008.
- Castañeda, J. (2007). *Zvolí příštího amerického prezidenta bývalí Mexičané?*
Project Syndicate – Association of Newspaper around the World:
<http://www.project-syndicate.org/commentary/castaneda17/Czech>, staženo dne 27. 4. 2008.
- Central Intelligence agency: World Factbook/ Mexico:
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mx.html>,
staženo dne 20. 4. 2008
- Doherty, C. (2006). *Attitudes Toward Immigration in Red and Blue*: Pew Hispanic Center: <http://pewresearch.org/pubs/24/attitudes-toward-immigration-in-red-and-blue>, staženo dne 16. 4. 2008.
- Fox, V., Allyn, R. (2007). *Přistěhovalectví, volný obchod a zdi*. Euroskop.cz:
<http://www.euroskop.cz/22669360/clanek-zpravodajstvi/vincente-fox-rob-allyn-pristehovalectvi-volny-obchod-a-zdi/>, staženo dne 26. 4. 2008.

Harvard University, John F. Kennedy School of Government: Immigration Survey: <http://www.kff.org/kaiserpolls/upload/Immigration-in-America-Summary.pdf>, staženo dne 4. 4. 2008.

Hrabálek, M. (2003). *Komu slouží NAFTA?* Global Politics: <http://www.globalpolitics.cz/clanek/komu-slouzi-nafta.html>, staženo dne 4. 5. 2008.

Institute for Latino Studies at the University of Notre Dame: *Attitudes toward Immigration: Findings from the Chicago – Area Survey*: http://latinostudies.nd.edu/pubs/pubs/LRatND_V4N5_web.pdf, staženo dne 4. 4. 2008.

Jefferys, K., Monger, R. (2007). *U. S. Legal Permanent Residents 2007*. U. S. Department of Homeland Security: http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/LPR_FR_2007.pdf, staženo dne 3. 4. 2008.

Larsen J., L. (2003). Census Brief . U. S. Census Bureau: *The Foreign-Born Population in the United States 2003*: <http://www.census.gov/prod/2004pubs/p20-551.pdf>, staženo dne 16. 4. 2008.

Lopez, M. (2008). Mark Lopez: *Hispanci znají Hillary mnohem lépe než Obamu*. HN. IHNED. CZ: <http://hn.ihned.cz/c1-22881450-hispanci-znaji-hillary-mnohem-lepe-nez-obamu>, staženo dne 25. 4. 2008.

McDermott, M. (2002). The Star-Ledger/Eagleton-Rutgers Poll: *Attitudes towards immigration take a hit from 9/11*: <http://slerp.rutgers.edu/retrieve.php?id=137-7>, staženo 3. 4. 2008.

Minushkin, S., Polez H., M. (2008). Pew Hispanic Center: *The Hispanic Vote in the 2008 Democratic Presidential Primaries*: <http://pewhispanic.org/reports/report.php?ReportID=86>, staženo dne 9. 3. 2008.

Minushkin, S., Polez H., M. (2008). Pew Hispanic Center projekt: *Hispanics Key to Clinton Victories in Nation's Two Biggest States*:

<http://pewhispanic.org/files/factsheets/vote2008/HispanicsKey.pdf>, staženo dne 9. 3. 2008.

Pew Hispanic Center. (2006). *Pew research reveals Latino attitudes toward English*: <http://vivirlatino.com/2006/06/08/pew-research-reveals-latino-attitudes-toward-english.php>, staženo dne 12. 4. 2008.

Pew Hispanic Center. (2004). *Assimilation and language*:: <http://pewhispanic.org/files/factsheets/11.pdf>, staženo dne 2. 4. 2008.

Pew Hispanic Center. (2008). *Hispanics and the 2008 Election: A Swing Vote?* <http://pewhispanic.org/reports/report.php?ReportID=83>, staženo dne 2. 4. 2008.

Simanski, J. *Mapping Trends in U. S. Legal Immigration: 1980 to 2003*: Department of Homeland Security: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/NatzTrendsRpt1980-2003.pdf>, staženo dne 3. 4. 2008.

Simcox, D. (2006). *Another 50 Years of Mass Mexican Immigration Mexican Government Report Projects Continued Flow Regardless of Economics or Birth Rates*. Center of Immigration Studies: <http://www.cis.org/articles/2002/back202.html>, staženo dne 20. 4. 2008.

Suro, R., Escobar, G. (2006). *2006 National Survey of Latinos: The Immigration Debate*. Pew Hispanic Center: <http://pewhispanic.org/files/reports/68.pdf>, staženo dne 2. 4. 2008.

Taylor, S. (2008). *U. S. to raise Texas levees in lieu of border wall*. Reuters: <http://www.reuters.com/article/domesticNews/idUSN0851616320080208>, staženo dne 7. 3. 2008.

The Democratic Party Platform. *Border Security & Comprehensive Immigration Reform*:

http://www.democrats.org/a/national/real_security/strength_overseas/immigration/, staženo dne 2. 4. 2008

U. S. Census Bureau: *Coming from the Americas: A Profile of the Nation's Latin American Foreign Born*:

<http://www.census.gov/prod/2000pubs/cenbr002.pdf>, staženo dne 2. 4. 2008.

Zaldivar – Alonso, R. (2004). *Democrats urge immigration changes*. Los Angeles Times:

http://www.boston.com/news/nation/articles/2004/05/02/democrats_urge_immigration_changes/, staženo dne 5. 4. 2008.

2007 National Survey of Latinos: *As Illegal Immigration Issue Heats Up, Hispanics Feel a Chill*: <http://pewhispanic.org/reports/report.php?ReportID=84>, staženo dne 5. 4. 2008

2006 Yearbook of Immigration Statistics:

<http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/yearbook/2006/Yearbook2006.pdf>, staženo dne 3. 4. 2008.

2004 Republican Party Platform, str. 14:

<http://www.gop.com/media/2004platform.pdf>, staženo dne 17. 4. 2008.

Wichs, K. (2008). Volby v USA a Hispánci. Český rozhlas:

<http://www.rozhlas.cz/komentare/portal/zprava/412236>, staženo dne 30. 4. 2008.

Wikipedia. org. Teorie komparativní výhody:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Komparativn%C3%AD_v%C3%BDhoda, staženo dne 4. 5. 2008.

Wikipedia. org. J. Hector St. John de Crevecoeur:

http://en.wikipedia.org/wiki/Melting_pot, staženo dne 30. 4. 2008.

8. Resumé: Imigrační politika USA

RICHTEROVÁ, T. Imigrační politika USA. Praha: Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, 2008. 139 s. Diplomová práce.

Práce se snaží postihnout vývoj a podstatu imigrační politiky Spojených států. Zvláštní důraz je kladen na období od roku 1965, kdy se koncepce americké imigrační politiky značně liberalizovala a tím došlo k nezamýšlené masové imigraci ze zemí třetího světa, především z Asie a Latinské Ameriky. Dalším bodem práce je zachycení fenoménu současně dominujícího přistěhovalectví z Mexika do USA z hlediska historického, politického a kulturního a nastínění možných východisek pro americkou imigrační politiku.

Příspěvky jsou rozčleněny do 5 hlavních částí. První kapitola se zabývá teoretickými přístupy k imigrační politice, mezi něž patří teorie melting pot a multikulturalismu. Následující část je věnována stručné historii imigrace do USA od druhé poloviny 19. století, vývoji a proměnám americké identity a integraci přistěhovalců do většinové společnosti pomocí amerikanizačních a integračních programů.

Nejobsáhlejší třetí blok se zabývá významnými přistěhovaleckými zákony s důrazem na vývoj od roku 1965 i aktuální podobě legislativních návrhů. Nechybí jak analýza postojů dvou hlavních politických stran republikánů a demokratů, tak i veřejného mínění.

Ve čtvrté části je pozornost věnována případové studii specifického přistěhovalectví z Mexika. Poslední pátá kapitola představuje a navrhuje jiné možné modely či řešení imigrační politiky pro Spojené státy. Mezi nejdiskutovanější patří bodový systém, na jehož bázi funguje imigrační politika v Kanadě nebo důsledný monitoring firem a společností najímajících si ilegální pracovníky.

Klíčová slova: Spojené státy americké, imigrační politika, Latinská Amerika, Mexiko, multikulturalismus, asimilace.

Resume: U. S. Immigration Policy

RICHTEROVÁ, T. U. S. Immigration Policy. Prague: Faculty of Social Sciences. Charles University in Prague, 2008. 139 p. Master Degree Thesis.

The study characterizes developments and fundamental principles of U. S. Immigration Policy. The era since 1965, when the legislation was liberalized, to current times is specially emphasized. Since the adoption of this law the structure of new immigrants to the USA had changed from mainly European newcomers to immigrants originating from Asia and Latin America. The other point and contributions of the thesis are devoted to the contemporary dominance of the flow of Mexican immigrants which is unique in historical, political and cultural terms.

Constituent sections are thematically divided into five main parts. The first chapter deals with theoretical approaches to immigration where the theories of the melting pot and multi-culturalism are described. The second chapter concerns a brief history of immigration to the USA since the second part of 19th century; as well as the development of American identity and integration of newcomers into the existing American society with help of various integration projects.

The highest attention is given to the third part of the thesis where the most significant immigration acts and their implications are presented. There is also reference to actual legislative reform proposals. The Republican and Democratic parties' attitudes towards immigration are also included as well as the analysis of public opinion. The part that follows is a case study of immigration from Mexico which has become dominant in last decades. Lastly, the issue of possible solutions to broken American immigration policy are analyzed. In addition, the point system established in Canada and the consistent monitoring of companies hiring illegal workers are covered.

Key words: United States, immigration policy, Latin America, Mexico, multiculturalism, assimilation.

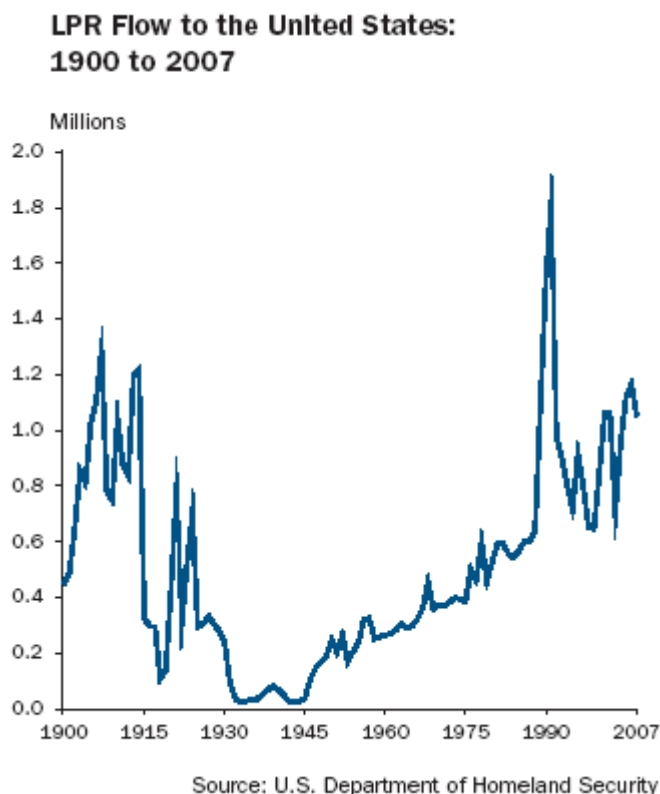
9. Přílohy

Tabulka 1: Počet přistěhovalců do USA podle dekád 1881 – 2000.

Desetiletí	Počet přistěhovalců
1881–1890	5 246 613
1891–1900	3 687 564
1901–1910	8 795 386
1911–1920	5 735 811
1921–1930	4 107 209
1931–1940	528 431
1941–1950	1 035 039
1951–1960	2 515 479
1961–1970	3 321 677
1971–1980	4 493 314
1981–1990	7 338 062
1991–2000	9 095 417
Celkem	55 900 002

Zdroj: BARŠOVÁ, A., BARŠA, P. (2005). *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. s. 56.

Graf č. 1: Příliv legálních imigrantů do Spojených států v letech 1900 – 2007.

Zdroj: Jefferys, K., Monger, R. U. S. Legal Permanent Residents 2007. U. S. Department of Homeland Security:
http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/LPR_FR_2007.pdf

Tabulka 2: Imigrace do USA dle národností v období 1820 – 1980.

Desetiletí a země	Počet imigrantů	Procento z imigrace v daném desetiletí
1820	143, 439	-
Irsko	50,424	35,2
Spojené království	25,079	17,5
Francie	8,497	5,9
Německo	6,761	4,7

1830	599,125	-
Irsko	207,381	34,6
Německo	152,484	25,5
Spojené království	75,810	12,7
Francie	45,575	7,6
1840	1,713,251	-
Irsko	780,219	45,5
Německo	434,626	24,4
Spojené království	267,044	15,6
Francie	77,262	4,5
1850	2,598,214	-
Německo	951,667	36,6
Irsko	914,119	35,2
Spojené království	423,974	16,3
Francie	76,358	2,9
1860	2,314,824	-
Německo	787,468	34,0
Spojené království	606,896	26,2
Irsko	435,778	18,8
Kanada a Newfoundland	153,878	6,6
1870	2,812,191	-
Německo	718,182	25,8
Spojené království	548,043	19,5
Irsko	436,871	15,5
Kanada a Newfoundland	383,640	13,6
1880	5,246,613	-
Německo	1,452,970	27,7
Spojené království	807,357	15,4
Irsko	655,482	12,5
Norsko-Švédsko	568,362	10,8
1890	3,687,564	-
Itálie	651,893	17,7
Rakousko-Uhersko	592,707	16,1
Sovětský svaz	505,290	13,7
Německo	505,152	13,7

1900	8,765,386	-
Rakousko-Uhersko	2,145,266	24,5
Itálie	2,045,877	23,3
Sovětský svaz	1,597,306	18,2
Spojené království	525,950	6,0
1910	5,735,811	-
Itálie	1,109,524	19,3
Sovětský svaz	921,201	16,1
Rakousko-Uhersko	896,342	15,6
Kanada a Newfoundland	742,185	12,9
1920	4,107,209	-
Kanada a Newfoundland	924,515	22,5
Mexiko	459,287	11,2
Itálie	455,315	11,1
Německo	412,202	10,0
1930	528,431	-
Německo	114,058	21,6
Kanada a Newfoundland	108,527	20,5
Itálie	68,028	12,9
Spojené království	31,572	6,0
1940	1,035,039	-
Německo	226,578	21,9
Kanada a Newfoundland	171,718	16,6
Spojené království	139,306	13,5
Mexiko	60,569	5,9
1950	2,515,479	-
Německo	477,765	19,0
Kanada a Newfoundland	377,952	15,0
Mexiko	299,811	11,9
Spojené království	202,824	8,1
1960	3,321,677	-
Mexiko	453,937	13,7
Kanada a Newfoundland	413,310	12,4
Itálie	214,111	6,4
Spojené království	213,822	6,4

1970	4,493,314	-
Mexiko	640,294	14,2
Filipíny	354,987	7,9
Korea	267,638	6,0
Kuba	264,863	5,9
1980	7,328,062	-
Mexiko	1,655,843	14,0
Filipíny	548,746	4,6
Čína	346,747	2,9
Korea	333,746	2,8

Zdroj: DeSipio, L., De la Garza, Rudolfo (1998). *Making Americans, remaking America : immigration and immigrant policy*, s. 19 – 21.

Tabulka 3: Počet přistěhovalců do USA v letech 2000 – 2006.

Rok	Počet imigrantů
2000	849 807
2001	1 064 318
2002	1 063 732
2003	705 827
2004	957 883
2005	1 122 373
2006	1 266 264
Celkem	4 629 826

Zdroj: U. S. Department of Homeland Security. Yearbook of Immigration Statistics 2006:

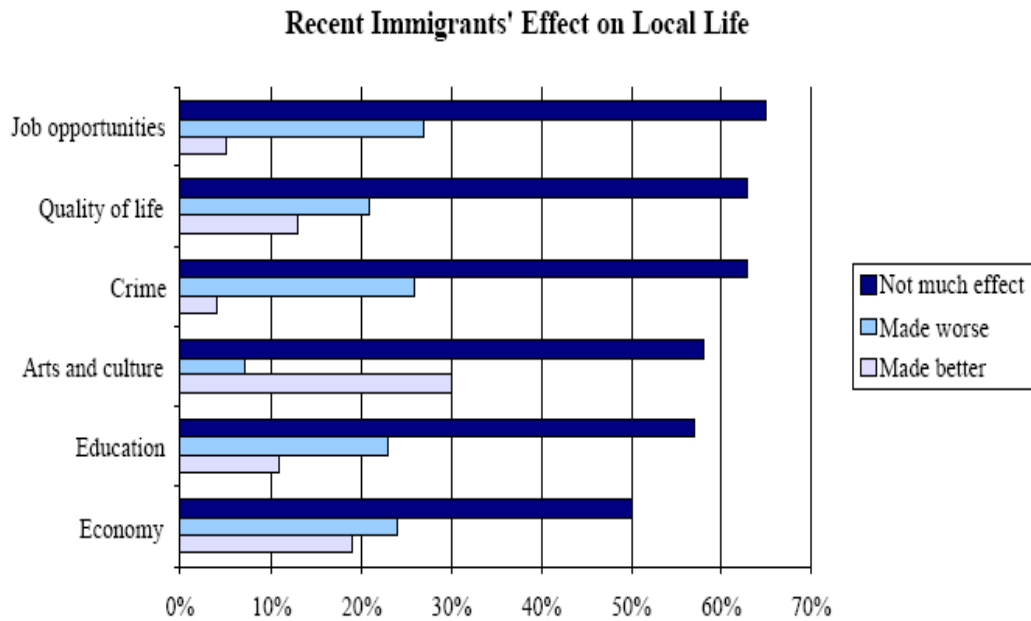
http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/yearbook/2006/OIS_2006_Yearbook.pdf

Tabulka 4 : Počet přistěhovalců do USA v roce 2004 a počet jednotlivých druhů vydaných víz

Typ	Celkem	Rodinné preference	Pracovní preference	Bezprostřední příbuzní občanů USA	Loterie rozmanitosti	Uprchlíci a azylanti	Jiní
	946 142	214 355	155 330	406 074	50 084	71 230	49 069

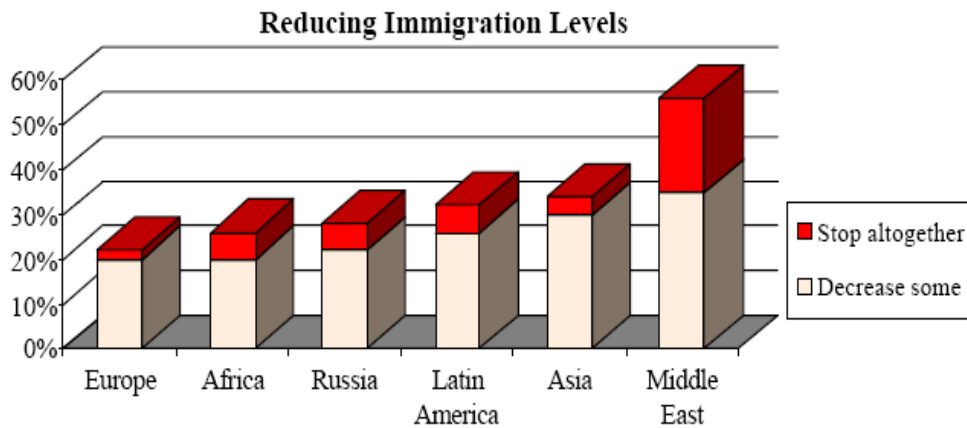
Zdroj: BARŠOVÁ, A., BARŠA, P. (2005). *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. s. 72.

Graf č. 2. Vliv současných imigrantů na lokální život občanů USA: vliv na pracovní trh, kvalitu života, kriminalitu, umění a kulturu, vzdělání a ekonomiku.

Zdroj: McDermott, M. The Star-Ledger/Eagleton-Rutgers Poll: Attitudes towards immigration take a hit from 9/11: <http://slerp.rutgers.edu/retrieve.php?id=137-7>

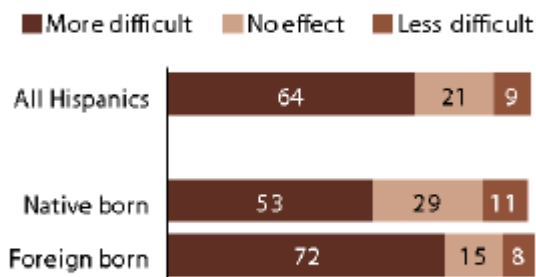
Graf č. 3. Popularita imigrantů dle jejich zemí původu: Evropa, Afrika, Rusko, Latinská Amerika, Asie, Střední východ.

Zdroj: McDermott, M. The Star-Ledger/Eagleton-Rutgers Poll: Attitudes towards immigration take a hit from 9/11: <http://slerp.rutgers.edu/retrieve.php?id=137-7>

Graf č. 4: Podle tohoto grafu se většina Latinos se obává, že je veřejná debata na téma imigrace poškozuje a činí jejich život složitější.

Majority of Latinos Believe the Immigration Debate Has Made Life More Difficult for Them (%)

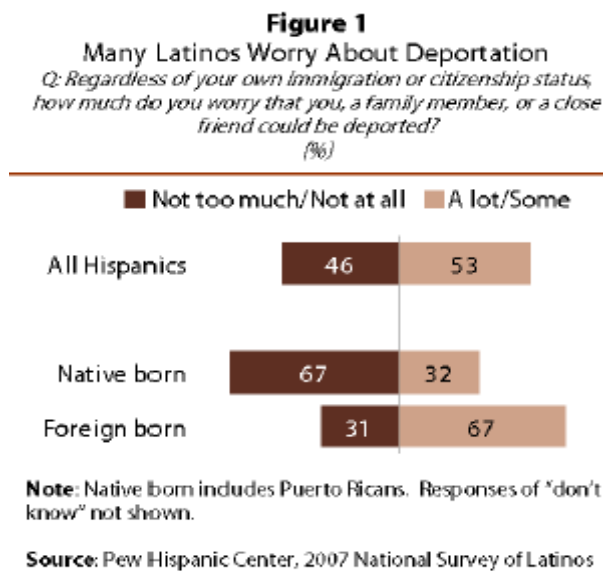

Note: Native born includes Puerto Ricans. Responses of "don't know" not shown.

Source: Pew Hispanic Center, 2007 National Survey of Latinos

Zdroj: 2007 National Survey of Latinos: As Illegal Immigration Issue Heats Up, Hispanics Feel a Chill: <http://pewhispanic.org/reports/report.php?ReportID=84>

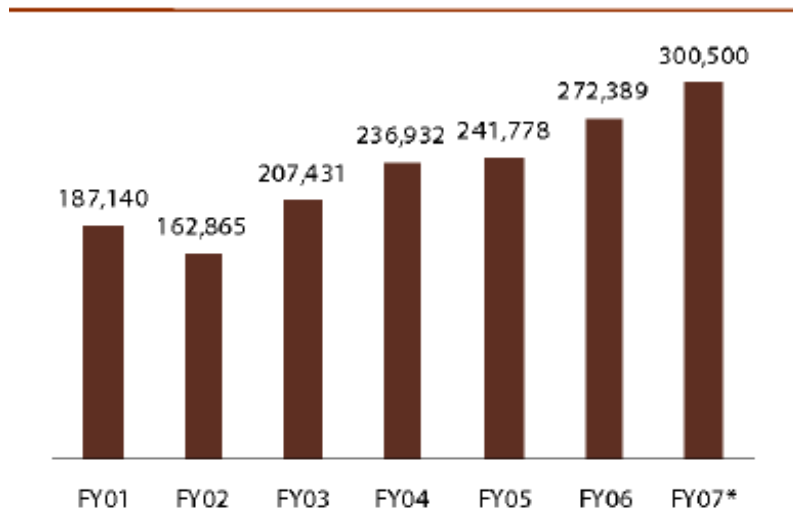
Graf č. 5. Procento Hispánců obávající se deportace.

Zdroj: 2007 National Survey of Latinos: As Illegal Immigration Issue Heats Up, Hispanics Feel a Chill: <http://pewhispanic.org/reports/report.php?ReportID=84>

Graf č. 6: Procento ilegálních imigrantů deportovaných mezi lety 2001-2007 v důsledku přijetí nové přísnější legislativy.

Removals from the United States, 2001-2007

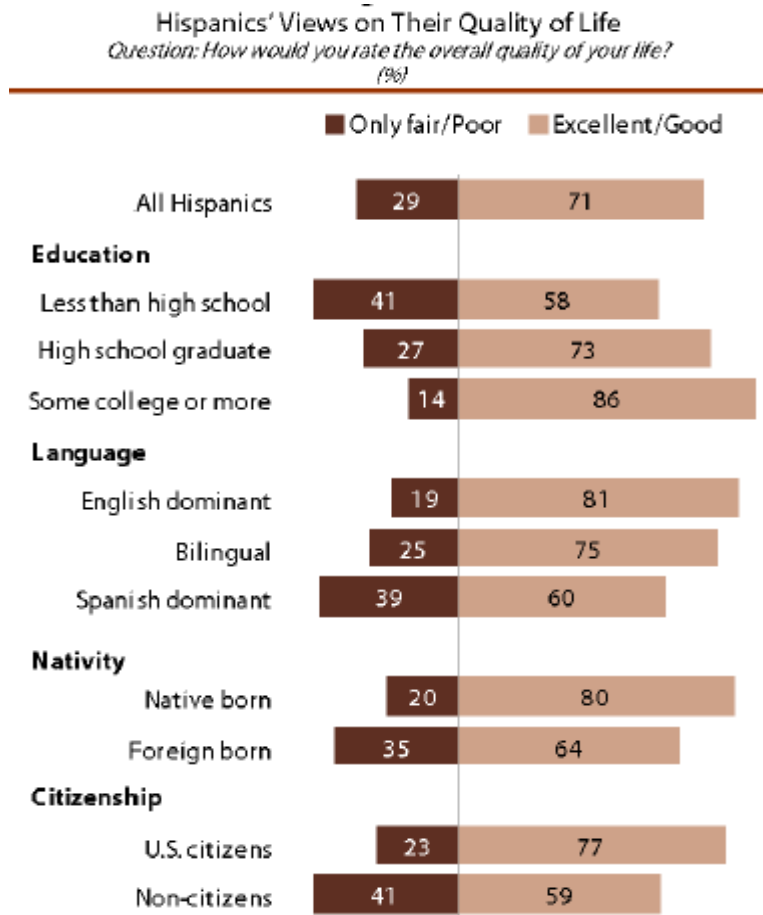

*Data compiled through August 31, 2007 show 275,490 removals. Figure shown is extrapolated for an additional month.

Note: A removal is "the compulsory and confirmed movement of an inadmissible or deportable alien out of the United States based on an order of removal. Ineligibility to remain in the United States is based on grounds of inadmissibility under INA § 212 or deportability under INA § 237. An alien who is removed has administrative or criminal consequences placed on subsequent reentry owing to the fact of the removal."

Zdroj: 2007 National Survey of Latinos: As Illegal Immigration Issue Heats Up, Hispanics Feel a Chill: <http://pewhispanic.org/reports/report.php?ReportID=84>

Graf č. 7. Hodnocení kvality života v USA ze strany hispánské menšiny dle jejich vzdělání, jazykových schopností, místa narození či zda mají nebo nemají občanství.

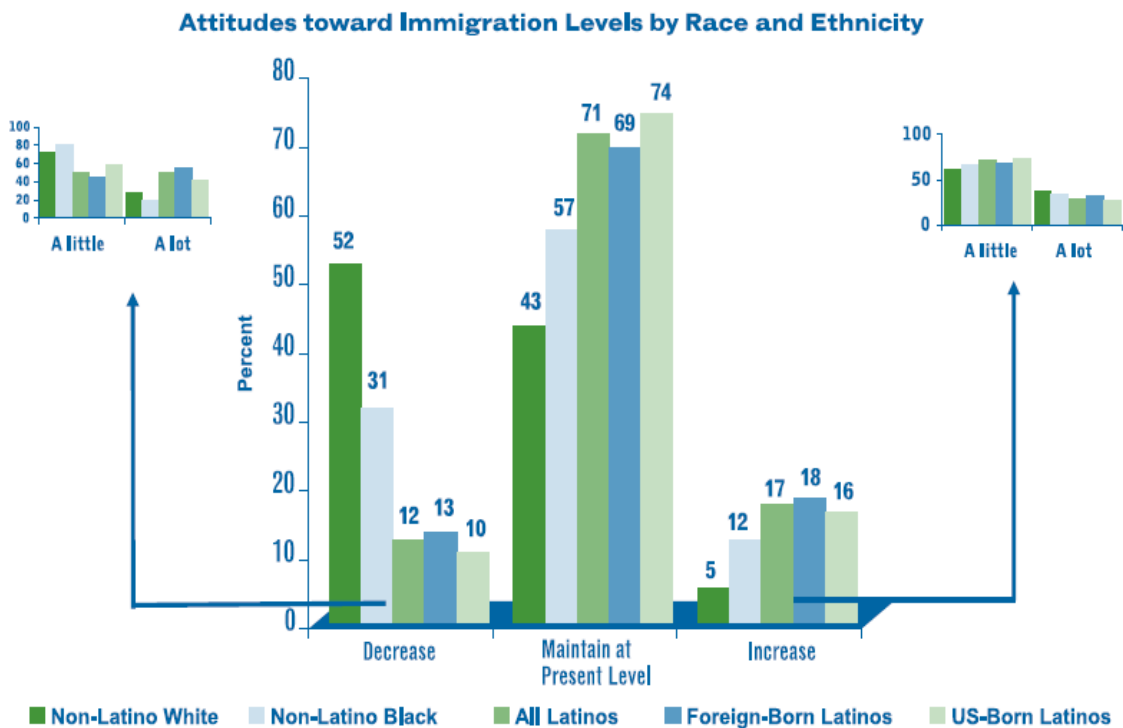

Note: Native born includes Puerto Ricans. Responses of "don't know" not shown.

Source: Pew Hispanic Center, 2007 National Survey of Latinos

Zdroj: 2007 National Survey of Latinos: As Illegal Immigration Issue Heats Up, Hispanics Feel a Chill: <http://pewhispanic.org/reports/report.php?ReportID=84>

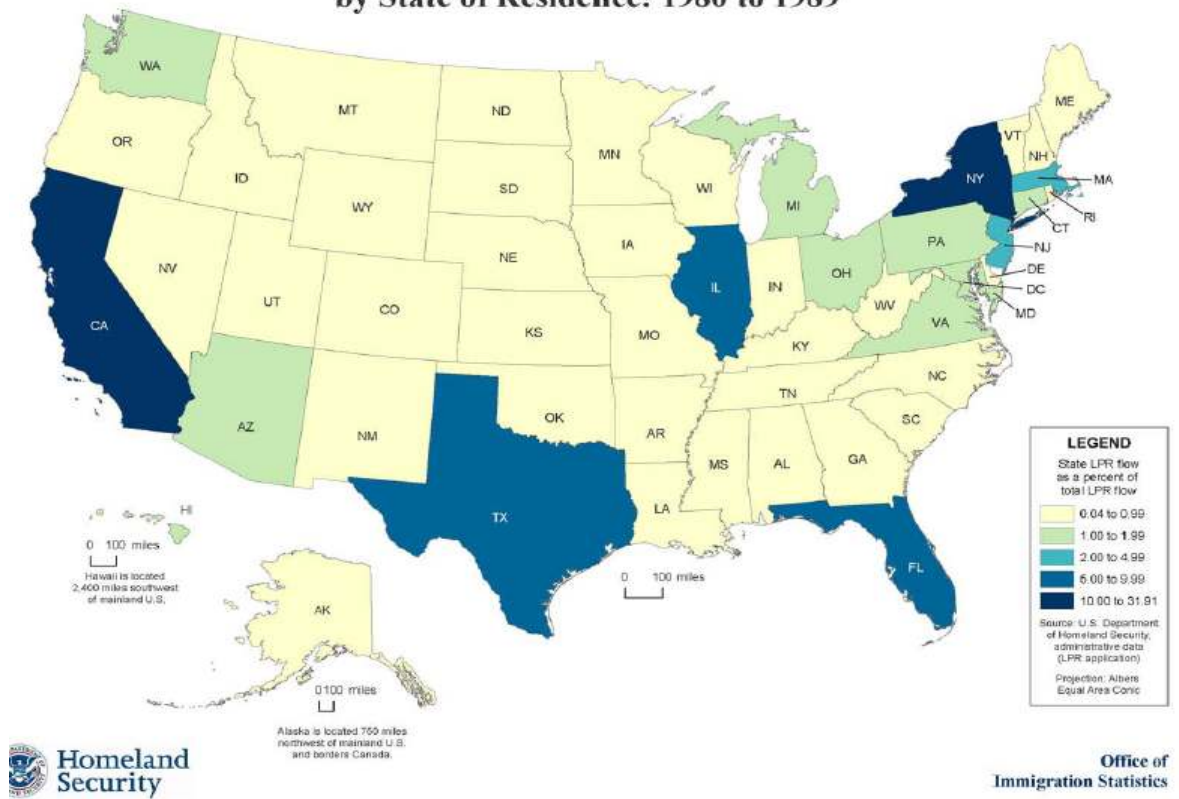
Graf č. 8. Podpora imigrace ze strany jednotlivých menšin v USA.

Zdroj: Attitudes toward Immigration: Findings from the Chicago – Area Survey:
 Institute for Latino Studies at the University of Notre Dame:
http://latinostudies.nd.edu/pubs/pubs/LRatND_V4N5_web.pdf

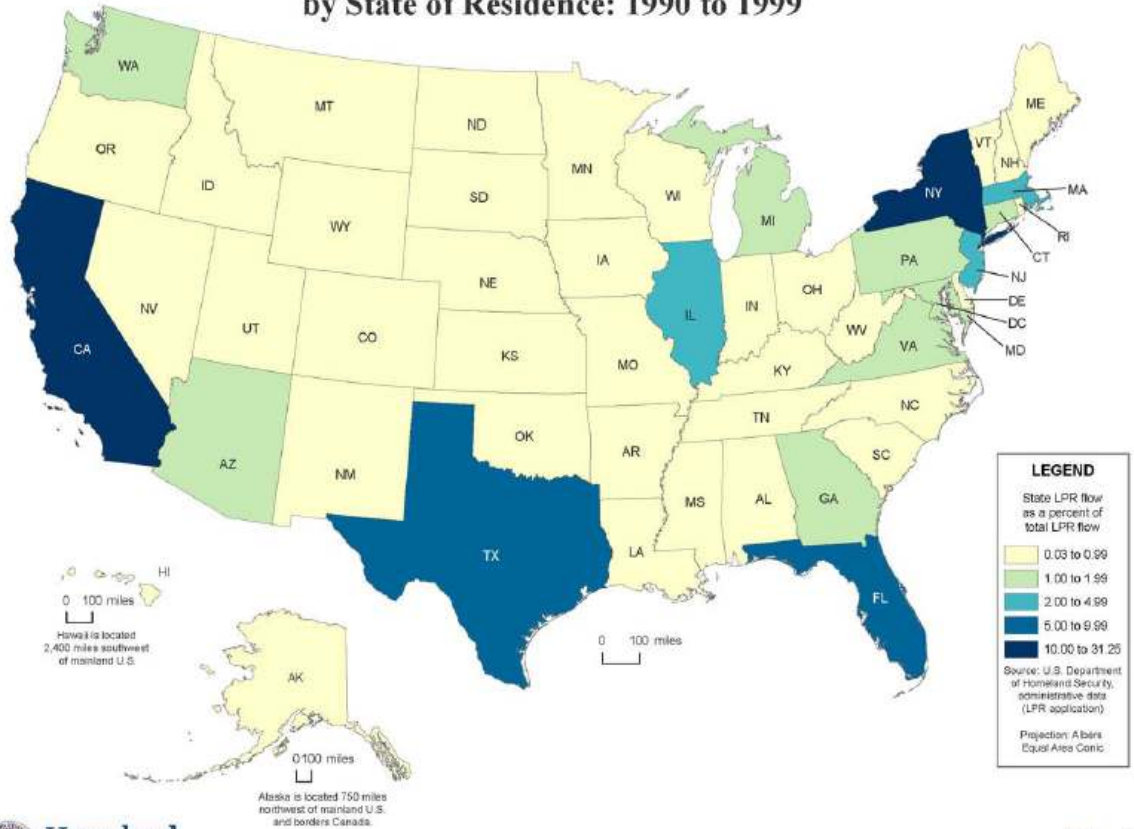
Mapa č. 1. Státy USA s největším počtem imigrantů 1980 – 1990.

Figure 1: Persons Becoming Legal Permanent Residents (LPRs) by State of Residence: 1980 to 1989

Mapa č. 2. Státy USA s největším počtem imigrantů v letech 1990 – 1999.

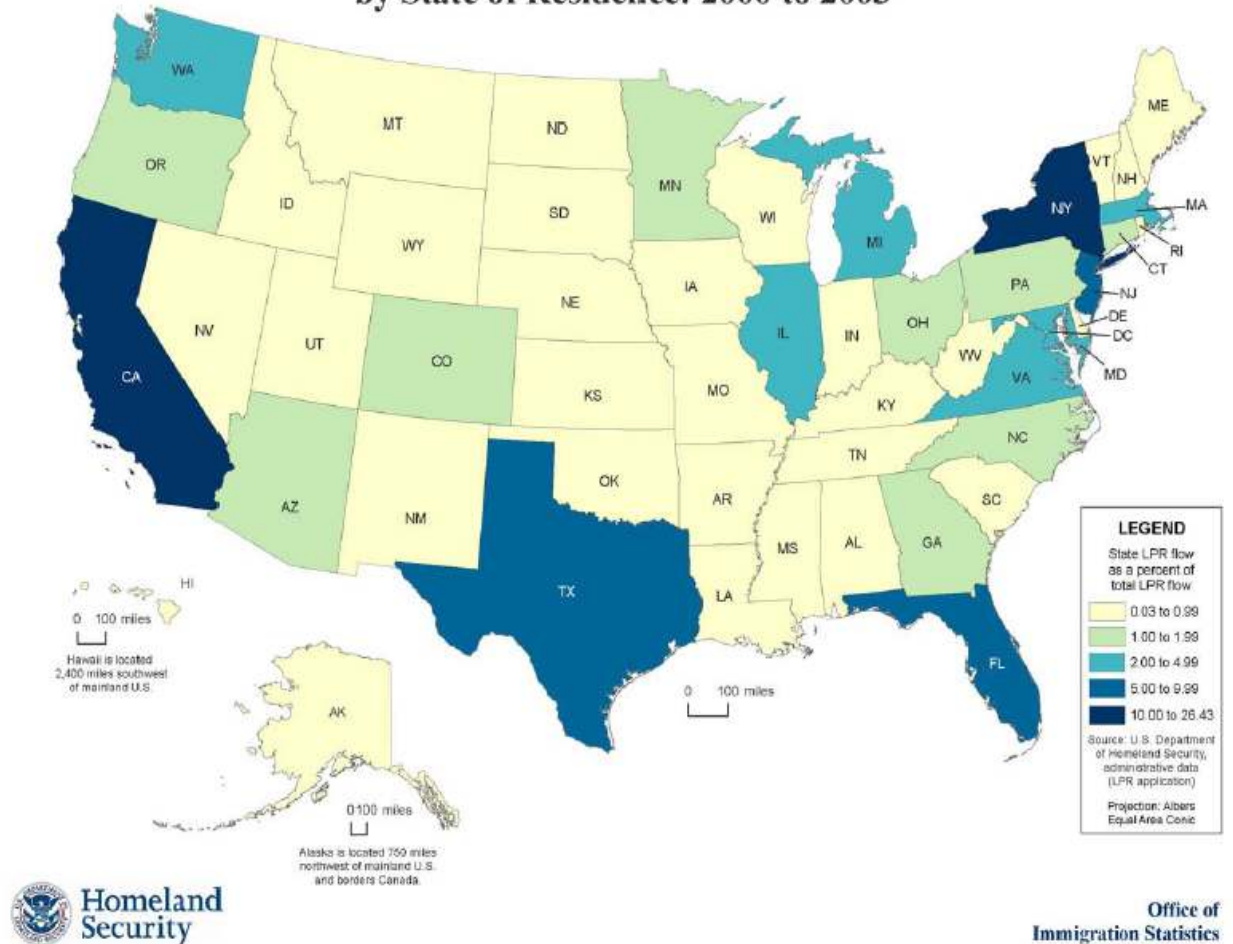
Figure 2: Persons Becoming Legal Permanent Residents (LPRs) by State of Residence: 1990 to 1999

Office of Immigration Statistics

Mapa č. 3. Státy USA s největším počtem imigrantů v letech 2000 – 2003.

Figure 3: Persons Becoming Legal Permanent Residents (LPRs) by State of Residence: 2000 to 2003

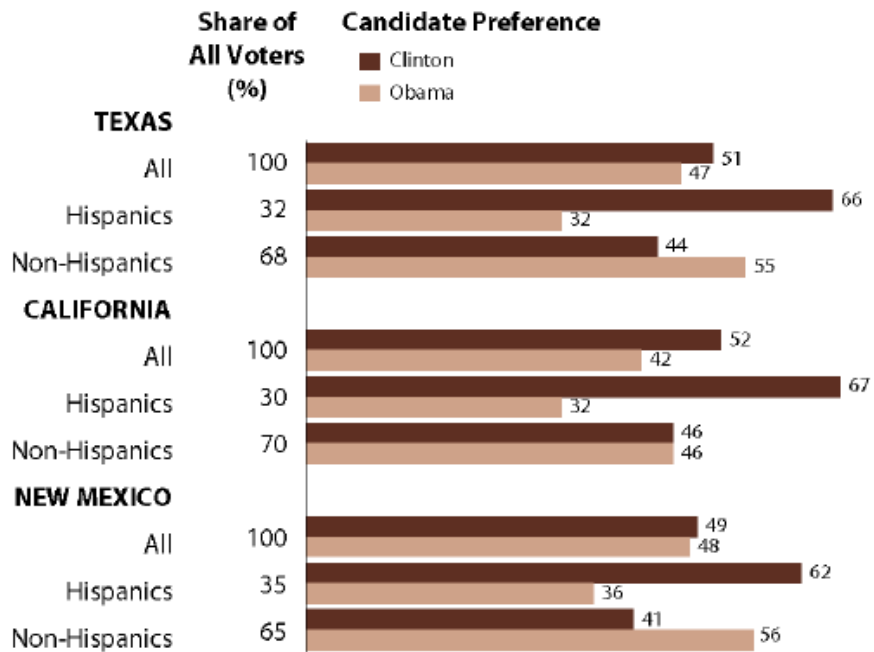

Zdroj mapy č. 1, 2, 3: Simanski, J. Mapping Trends in U. S. Legal Immigration: 1980 to 2003: Department of Homeland Security:

<http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/NatzTrendsRpt1980-2003.pdf>

Graf č. 9: Primárky Demokratické strany - H. Clintonová vs. B. Obama: Preference hispánských a nehispánských voličů v Texasu, Kalifornii a Novém Mexiku.

Hispanic and Non-Hispanic Candidate Preferences in States Where Hispanics Changed the Outcome

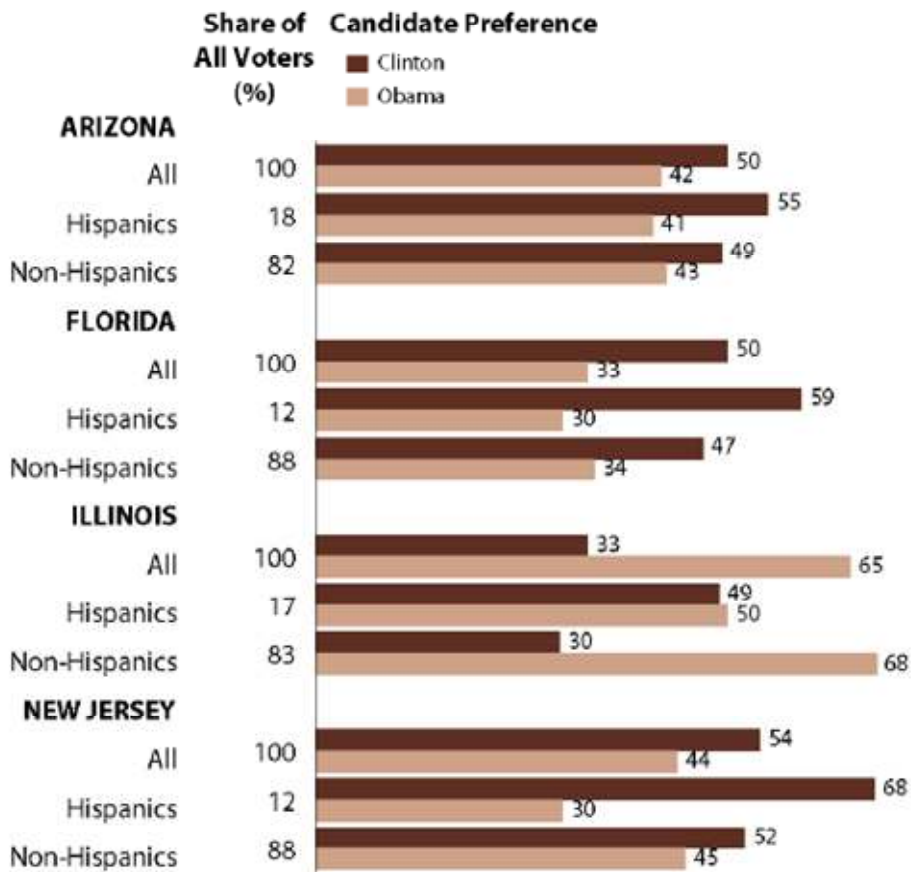
Source: 2008 National Election Pool state exit polls

Zdroj: Minushkin, S., Polez H., M. Pew Hispanic Center projekt: Hispanics Key to Clinton Victories in Nation's Two Biggest States, 7/3/2008:

<http://pewhispanic.org/files/factsheets/vote2008/HispanicsKey.pdf>

Graf č. 10: Preference hispánských a nehispánských voličů v Arizoně, Floridě, Illinois a New Jersey.

Hispanic and Non-Hispanic Candidate Preferences in Other States

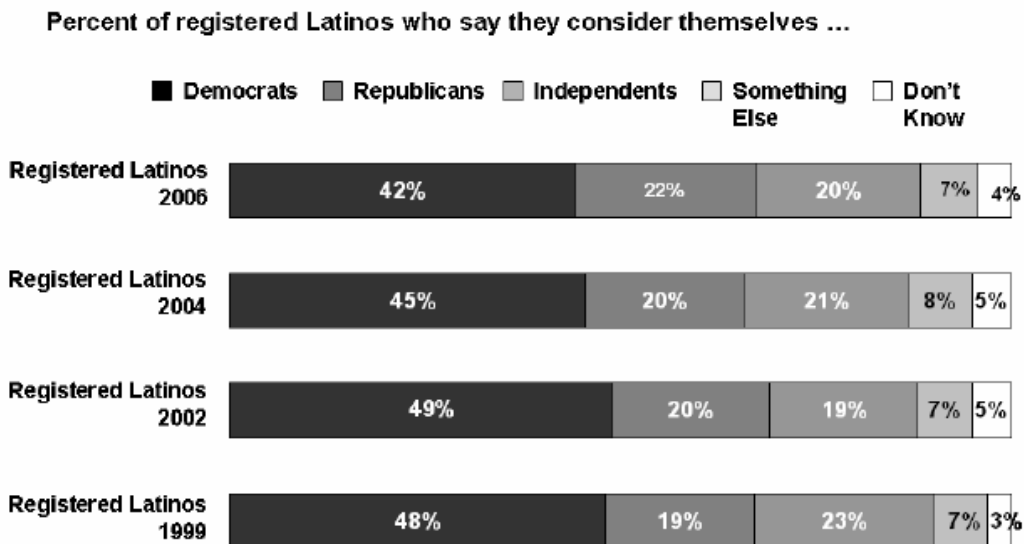
Source: 2008 National Election Pool state exit polls

Zdroj: Minushkin, S., Polez H., M. Pew Hispanic Center projekt: Hispanics Key to Clinton Victories in Nation's Two Biggest States, 7/3/2008:

<http://pewhispanic.org/files/factsheets/vote2008/HispanicsKey.pdf>

Graf č. 11: Stranická náklonnost hispánských voličů: vývoj v letech 2002-2006.

Party Affiliation of Registered Latino Voters

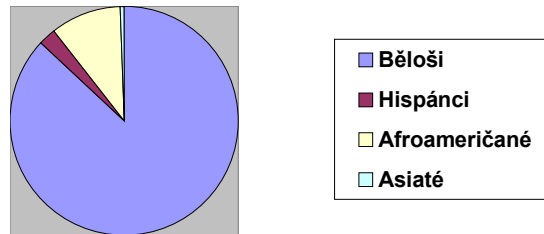

Sources: Pew Hispanic Center *2006 National Survey of Latinos*, conducted June 5- July 3, 2006; Pew Hispanic Center/Kaiser Family Foundation *National Survey of Latinos: Politics and Civic Engagement*, July 2004 (conducted April – June 2004); Pew Hispanic Center/Kaiser Family Foundation *National Survey of Latinos: The Latino Electorate*, October 2002 (conducted April- June 2002); Washington Post/Kaiser Family Foundation/ Harvard *National Survey on Latinos in America*, January 2000 (conducted July – August 1999)

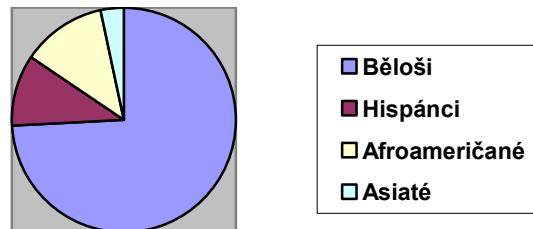
Zdroj: Suro, R., Escobar, G. 2006 National Survey of Latinos: The Immigration Debate. Pew Hispanic Center. 13/06/2006. <http://pewhispanic.org/files/reports/68.pdf>.

Graf č. 12: Demografie Spojených států: 1945, 1995, a předpoklad: rok 2050.

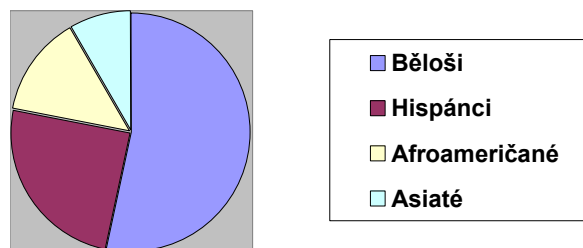
1945

1995

2050

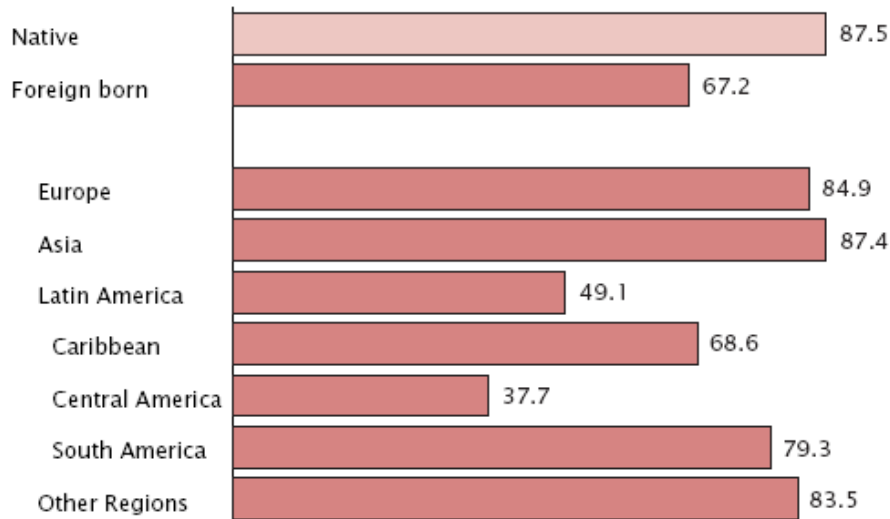

Zdroj: SUÁREZ-OROZCO, M. M. (1998). *Crossings: Mexican immigration in interdisciplinary perspectives*. Cambridge: Harvard University, s. 6.

Graf č. 13. Procento obyvatel USA a obyvatel narozených v cizině, kteří mají středoškolské a vyšší vzdělání (údaje k roku 2003).

Population with High School Education or More by Nativity and by World Region of Birth: 2003

(In percent)¹

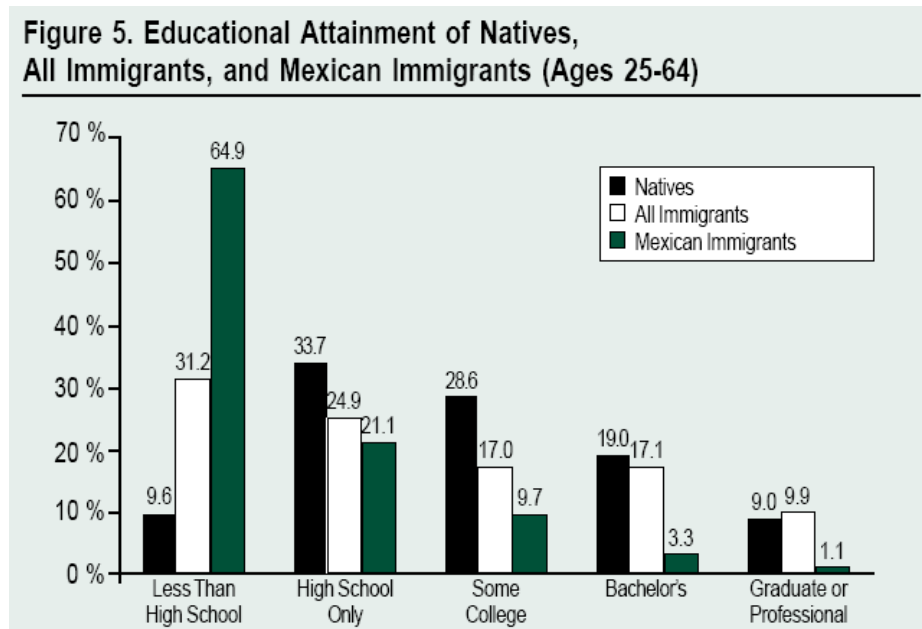

¹Each bar represents the percent of individuals aged 25 and over, who were born in the specified area, who have at least a high school education.

Source: U.S. Census Bureau, Current Population Survey, 2003 Annual Social and Economic Supplement.

Zdroj: Larsen J., L. Census Brief . U. S. Census Bureau: The Foreign- Born Population in the United States: 2003: <http://www.census.gov/prod/2004pubs/p20-551.pdf>

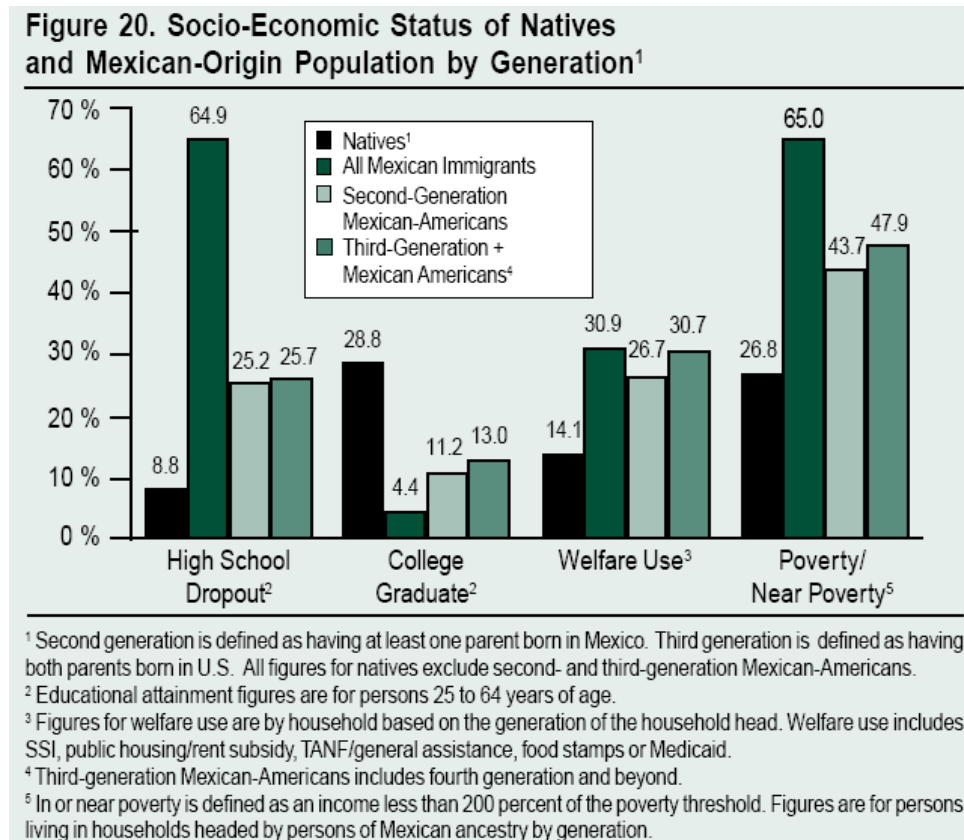
Graf č. 14: Srovnání dosaženého vzdělání rodilých Američanů, všech imigrantů a mexických přistěhovalců.

Zdroj: Camarota A., S. Center for Immigration Studies: Immigration From Mexico, Assessing the Impact on the United States, 6/ 2001, s. 17.

<http://www.cis.org/articles/2001/mexico/mexico.pdf>

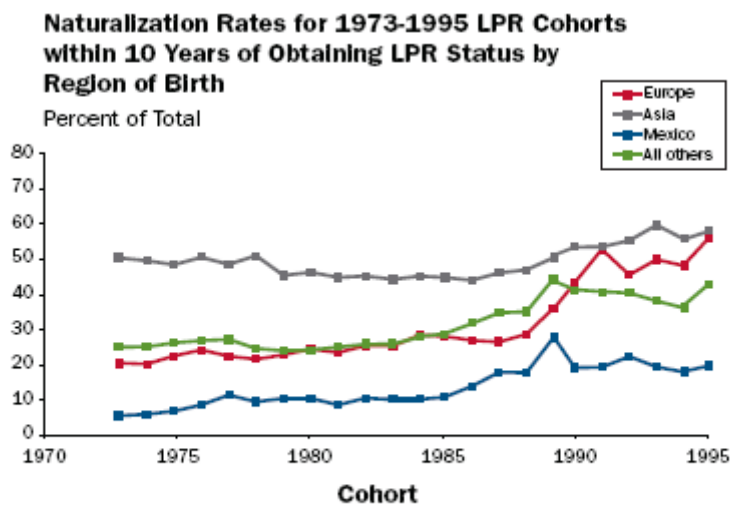
Graf č. 15: Srovnání socioekonomického statusu rodilých Američanů a Mexikoameričanů dle jednotlivých generací.

Zdroj: Camarota A., S. Center for Immigration Studies: Immigration From Mexico, Assessing the Impact on the United States, 6/ 2001, s. 17.

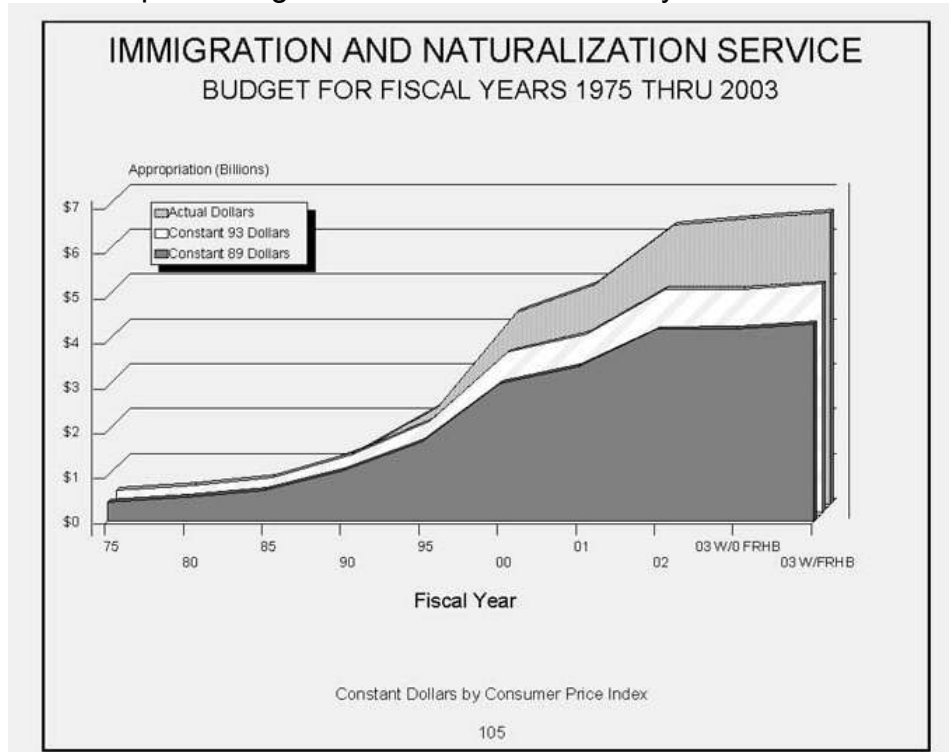
<http://www.cis.org/articles/2001/mexico/mexico.pdf>

Graf č. 16: Procento naturalizovaných přistěhovalců ve Spojených státech v letech 1973 – 1995.

Zdroj: Baker C., B. Trends in Naturalization Rates. Department of Homeland Security.
http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/ntz_rates508.pdf

Graf č. 17: Rozpočet Imigrační a naturalizační služby v letech 1973 – 2005.

Zdroj: Department of Justice: INS:
www.justice.gov/jmd/budgetsummary/btd/1975_2002/2002/html/page104

10. Projekt diplomové práce

Úvodní představení tématu

V současné době nenajdeme na světě žádný stát, ve kterém by žilo ve všech ohledech stoprocentně homogenní obyvatelstvo. Existují pouze státy, které se tomuto modelu mohou více či méně přibližovat. Harmonii soužití většinového obyvatelstva s menšinou nebo menšinami ovlivňuje mnoho faktorů. Velice důležitou roli v tomto vztahu hrají všechny zúčastněné strany, které se mohou chovat různě. Rozhodla jsem se zkoumat tyto proměnné na případu Spojených států amerických, jednoho z nejvýznamnějších hráčů na mezinárodním politickém i ekonomickém poli.

Spojené státy, "národ/země přistěhovalců" (nation of immigrants), mají dlouhou přistěhovaleckou tradici a imigrace neustále redefinuje jejich tvářnost již od jejich vzniku. Až do 70. let 20. století převládala imigrace z Evropy. Kromě evropských přistěhovalců se do USA ve větší míře přesouvali také imigranti z Japonska, Číny (do roku 1907) a Kuby (1950, 1980). V té době se hovořilo o tzv. žlutém nebezpečí a odpor proti přistěhovalectví Asiatů vedl k teoriím o ohrožení a k zavedení národnostních kvót, které regulovaly imigraci.

V současné době představují hlavní skupinu přistěhovalci z Latinské Ameriky, kteří početně předstihli Afroameričany; podle sčítání lidu z roku 2000 jich je přes 35 milionů. Podle demografických projekcí má počet „Latinos“, jak se tato skupina nazývá, v Kalifornii do roku 2025 předstihnout počet bělochů. Migrace se zkrátka tedy stala významným tématem politiky, a to jak vnitřní, tak zahraniční, neboť po roce 1965 se počet přistěhovalců začal dramaticky zvyšovat. Tato vlna vyvrcholila v letech 1990 a 1991. V posledních dvou letech se jejich počet pohybuje kolem 1, 1 milionu ročně. Navíc podle různých odhadů žije v USA zhruba 11 milionů nelegálních přistěhovalců.

Příliv španělsky hovořících přistěhovalců (cca 70 procent všech imigrantů) poznamenává nejen státy sousedící s Mexikem a Floridu, ale také i další oblasti v USA. Přistěhovalci a jejich potomci, pokud získali občanství této země, požívají stejných práv jako původní obyvatelé. V mnoha případech

se ale odmítají vzdát svých zvyklostí a tradic (a to dokonce i takových, které se neslučují s právním řádem nové domovské země) nebo je alespoň do určité míry omezit.

Formulace problematiky a cíle

Cílem mé práce bude tedy rovněž zachytit postavení menšin v USA, zejména španělsky mluvící menšiny, a podmínky, ve kterých zde její příslušníci žijí, do jaké míry jsou ochotni se začlenit do většinové společnosti a také respektovat zdejší zákony. Nabídnou pohled i na druhou stranu, na většinové obyvatelstvo. Je zřejmé, že postoje americké veřejnosti k imigraci poznamenaly i teroristické útoky z 11. září 2001.

Nesporně rozdílný názor na tuto problematiku mají dvě hlavní politické strany ve Spojených státech: republikáni a demokraté. Je důležité se podívat, jakou imigrační politiku a zákonodárství tyto dvě strany prosazují, jakož i na výsledky voleb a preference jednotlivých skupin imigrantů. S tím souvisí i veřejné mínění obyvatel a názory odborníků, například uznávaného harvardského profesora politologie Samuela Huntingtona.

Ani v ekonomické rovině nepanuje shoda. Někteří imigraci vítají a vzhledem ke stárnutí amerického obyvatelstva ji považují za podmínku dalšího rozvoje americké společnosti. Ti, kdo argumentují proti imigraci, často tvrdí, že přistěhovalci berou rodilým Američanům pracovní místa, neboť jsou ochotni vykonávat práci za méně peněz. Vzniká napětí mezi přistěhovalci a Afroameričany, dvěma skupinami soupeřícími o hůře placená místa.

Ve své práci bych ráda začala historií a stručným popisem imigračních vln do Spojených států a dále pokračovala popisem současného stavu. V práci využiji statistické údaje a data, zejména z posledních let. Opřela bych se o právní řád země a rozebrala jednotlivé zákony a procedury týkající se imigrační politiky, zejména podmínky, za jakých se imigrant stane občanem USA. Také bych se zaměřila na zvyklosti menšin, které mohou být s nimi v rozporu.

Zmínila bych také podmínky, ve kterých žijí a za jakých mají možnosti se

prosadit ve většinové společnosti, jejich přístup ke vzdělání a pracovním příležitostem. Součástí této problematiky je i vliv přistěhovalectví na hospodářskou situaci USA.

Ve třetí části bych stručně nastínila, jakým směrem by se mohla imigrační politika USA a její vliv na vnitřní a zahraniční politiku pravděpodobně ubírat. USA dnes procházejí obdobím intenzivní imigrace, nejvyšší od prvních dvou desetiletí 20. století. Zvládnou USA tento nápor a posílí své postavení v globální epoše světové velmoci a umožní jejich elitám lepší pochopení různých teorií a mentalit? A opravdu může být angličtina v ohrožení v důsledku dalších španělsky mluvících příchozích. Imigranti mohou Spojené státy posílit v ekonomické rovině, politické, jako například posílit soudržnost USA, toleranci, spolupráci nebo naopak. Jaké tato situace přináší tedy výhody a nevýhody. V závěru bych ve stručnosti zhodnotila zjištěné údaje a předložím svůj vlastní názor, který by se o tyto informace opíral.

Literatura a metodologie

Literatura, zabývající se imigrační politikou USA a širokou škálou problémů s ní spojených, je velmi početná. Existuje velké množství světové literatury, především americké. Lze nalézt publikace od politologů Huntingtona, Sartoriho, dále Edmonstona, Fetzera, Gabaccia, Gimpela, Grahama, Hayese, Karsta, Kortisona, Rose, Rumbauta, Wernicka a dalších, zabývajících se tímto tématem. V českém prostředí se imigrací zabývají autoři - Barša, Baršová, Dvořáková, Lehmannová, Pribáň. Kromě výše uvedených publikací (+seznam předpokládané literatury) je možné čerpat z časopisu Mezinárodní politika; a amerických periodik The New York Times, The Washington Post a Los Angeles Times, které mohou poskytnout nejnovější informace o aktuálním dění, odborné analýzy i regionální pohled. Významným zdrojem informací a statistik jsou internetové stránky amerických institucí, vládních i nevládních organizací jako jsou U. S. Immigration and Naturalization Service, American Immigration Center, The Center for Immigration Studies; a Institute for

Research in Social Science Public Opinion Questionnaire Database, zabývající se výzkumy veřejného mínění.

Přístupy ke studiu migrace jsou čtyři: demografický, ekonomický, sociologický a antropologický. Je nutné doplnit, že mimo několik výjimek specifických studií, představují dosud publikované práce teorii melting pot, v němž se metodologické nástroje a myšlenková schémata překrývají a mísí. Ve své práci budu především vycházet z posledního ze vyjmenovaných přístupů - tzn. z teorie melting pot a multikulturalismu.

Cílem však není pouze podat novou teoretickou bázi pro daný problém, ale spíše odkrýt souvislosti, vztahy a příčiny, které ovlivňují a někdy též určují život určité sociální skupiny a zejména imigrační politiku USA jako takovou. V diplomové práci použiji historickou a politologickou analýzu k problematice legislativy, postojů Republikánské a Demokratické strany k imigraci a k popisu politického klimatu v USA. Zkoumaný materiál získám na základě níže uvedené literatury a pramenů a analýzami statistických dat, která budou získána z organizací provádějících výzkum veřejného mínění. Pokusím se o konzultace a spolupráci s odborníky z České republiky i Spojených států - například s profesorem de la Garzou (*The Institute for Social and Economic Research and Policy (ISERP)*), jež je ředitelem projektu Imigrace, etnicita a rasa, na Kolumbijské univerzitě.

Osnova diplomové práce

1. Úvod
2. Historické a teoretické souvislosti
 2. 1. Příchod přistěhovalců
 2. 1. 1. USA – „země přistěhovalců“
 2. 1. 2. Příchod přistěhovalců, časové vymezení, důvody a okolnosti příchodu
 2. 2. Teorie melting pot (tavícího tyglíku) a multikulturalismu

3. Současná situace

3. 1. Demografie Spojených států v současnosti
 3. 1. 1. Složení obyvatelstva
 3. 1. 2. Statistické údaje o původu, věku, pohlaví a vzdělání nově příchozích do USA
 3. 1. 3. Významné demografické změny ve vývoji v posledních letech
 3. 2. Právní úprava a podmínky soužití
 3. 2. 1. Přistěhovalecké zákony (zejména od roku 1965)
 3. 2. 2. Podmínky získání občanství USA
 3. 2. 3. Míra přizpůsobitelnosti menšin zákonům země ale i tradicím většinové společnosti (snaha přizpůsobit se většině)
 3. 3. Komparace přístupu Republikánské a Demokratické strany k otázce přistěhovalectví
 3. 3. 1. Základní ideologie obou stran k této otázce
 3. 3. 2. Výsledky voleb v posledních volbách z hlediska přistěhovalců
 3. 3. 3. Volební kampaně obou stran
 3. 3. 4. Reprezentace menšin v rámci politických stran a jejich vliv na celkový politický systém
 3. 3. 5. Významné osobnosti v politice angažující se v tomto tématu
 3. 4. Ekonomické výhody a nevýhody
 3. 4. 1. Jak přispívají imigranti ekonomice USA
 3. 4. 2. Jak ji mohou ohrozit
 3. 5. Veřejné mínění
 3. 5. 1. Před 11. zářím 2001
 3. 5. 2. Po 11. září 2001
 3. 5. 3. Názory odborníků -Samuel Huntington -,„Kam kráčíš, Ameriko“
- ### 4. Budoucnost
4. 1. Výhled na budoucí vývoj a vliv imigrační politiky na vnitřní i zahraniční politiku USA

4. 1. 1. V politické, kulturní a jazykové rovině
4. 1. 2. V ekonomické
4. 1. 3. V demografické

5. Závěr
6. Seznam použité literatury
7. Přílohy

Seznam předpokládané literatury

Monografie

- BARŠA, P. (2003). *Politická teorie multikulturalismu*. Praha: Dokořán.
- BARŠOVÁ, A. (2005). *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita.
- BORJAS, G. J. (1999). *Heaven's door : immigration policy and the American economy*. Princeton: Princeton University Press.
- COHEN, S. (2002). *From immigration controls to welfare controls*. London: Routledge.
- DeLAET, D. L. (2000). *U. S. immigration policy in an age of rights*. Westport: Praeger.
- DESCHNER, K. (2005). *Moloch: o amerikanizaci světa : (pokus o kritické dějiny USA)*. Praha: Epoque.
- DeSIPIO, L. (1998). *Making Americans, remaking America : immigration and immigrant policy*. Boulder: Westview Press.
- DOTY, R. L. (2003). *Anti-immigrantism in western democracies*. New York: Routledge.
- DVOŘÁKOVÁ, V. (2002). *Spojené státy americké: společnost a politika*. Praha: Libri.
- EDMONSTON, B. (1994). *Immigration and ethnicity : the integration of America's newest arrivals*. Washington: Urban Institute Press.
- FERNAU, J. (2003). *Země pod sochou svobody: dějiny USA, jak je neznáte*. Praha: Brána.
- FETZER, J. S. (2000). *Public attitudes toward immigration in the United*

- States, France, and Germany*. Cambridge: Cambridge University Press.
- FONER, N. (2000). *From Ellis Island to JFK: New York's two great waves of immigration*. New Haven, Yale University Press.
- GABACCIA, D. R. (1994). *From the other side : women, gender, and immigrant life in the U. S., 1820-1990*. Washington: Urban Institute Press.
- GABACCIA, D. (2002). *Immigration and American diversity : a social and cultural history*. Malden: Blackwell.
- GABACCIA, D. R. (1992). *Seeking common ground : multidisciplinary studies of immigrant women in the United States*. Westport: Praeger.
- GIMPEL, J. (1999). *The congressional politics of immigration reform*. Boston: Allyn and Bacon.
- GRAHAM, H. D. (2002). *Collision course: the strange convergence of affirmative action and immigration policy in America*. New York: Oxford University Press.
- GŘES, D. (2003). *Amerika načerno*. Raškovice: Pelyněk.
- GUIRAUDON, V. (2001). *Controlling a new migration world*. London: Routledge.
- HALBERSTAM, D. (2002). *Černobílé desetiletí: padesátá léta a Spojené státy*. Praha: Prostor.
- HARDY, D. T. (2005). *Michael Moore je velký bílý hloupý tlustoch*. Praha : Knižní klub.
- HARRIS, N. (2002). *Thinking the unthinkable: the immigration myth exposed*. New York: I. B. Tauris.
- HAYES, H. (2001). *U. S. immigration policy and the undocumented*. Westport: Praeger.
- HEER, D. M. (1996). *Immigration in America's future : social science findings and the policy debate*. Boulder: Westview.
- HING, B. O. (2004). *Defining America through immigration policy*. Philadelphia : Temple University Press.
- HING, B. O. (1993). *Making and remaking Asian America through immigration policy 1850-1990*. Stanford : Stanford University Press.
- HUNTINGTON, S. P. (2005). *Kam kráčíš, Ameriko. : krize americké identity*. Praha: Rybka.

- CHAVEZ, L. R. (2001). *Covering immigration: popular images and the politics of the nations*. Berkeley : University of California Press.
- JONES, J. *Created equal : a social and political history of the United States*.
- JOPPKE, CH. (1999). *Immigration and the nation-state: the United States, Germany, and Great Britain*. Oxford: Oxford University Press.
- JOPPKE, CH., MORAWSKA, E. (2003). *Toward Assimilation and Citizenship: Immigrants in Liberal Nation-States* New York: Palgrave.
- LEARS T., J. JACKSON. (2004). *Fables of abundance: a cultural history of advertising in America*. New York: Basic Books.
- LEHMANNOVÁ, Z. (2005). *Kulturní pluralita v současném světě*. Praha: Oeconomica.
- KAGAN, R. (2003). *Labyrint síly a ráj slabosti: Amerika, Evropa a nový řád světa*. Praha: nakladatelství Lidové noviny.
- KARST, K. L. (1989). *Belonging to America : equal citizenship and the constitution*. New Haven: Yale University Press.
- MARTIN, D. A. (1991). *Immigration and nationality laws of the United States: Selected statutes, regulations and forms*. St. Paul: West Publishing Company
- LIPSET, M, S. (2003). *Dvousečná zbraň: Rub a líc americké výjimečnosti*. Praha: Prostor.
- MEYERS, E. (2004). *International Immigration Policy : A Theoretical and Comparative Analysis*. Basingstoke: Palgrave.
- MURAVCHIK, J. (1991). *Exporting democracy : fulfilling America's destiny*. Washington: AEI Press.
- MORRISON, T. (1994). *Arguing immigration : the debate over the changing face of America*. New York: Touchstone.
- OLSEN E., A. (2002). *U. S National Defense for the Twenty-First Century : Grand Exit Strategy*. London: Cass.
- PŘIBÁŇ, J. (2004). *Jací můžeme být? : podoby demokracie a identity v multikulturní situaci*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- RIFKIN, J. (2005). *Evropský sen: jak evropská vize budoucnosti potichu zastiňuje Americký sen*. Praha: Evropský literární klub.
- ROSE, P. I. (1993). *Interminority affairs in the U. S.: pluralism at the crossroads*. Thousand Oaks, Calif. : Sage Periodicals Press.

- RUMBAUT, R. G. (2000). *Immigration Research for a New Century: Multidisciplinary Perspectives*. New York: Russell Sage Foundation.
- RYBÁČKOVÁ, J. (1995). *Amerika v zrcadlech*. Praha: Český spisovatel.
- RYBÁČKOVÁ, J. (2004). *Svět zvaný Amerika: O volbách a nejen o nich*. Praha: Epoque.
- SARTORI, G. (2005). *Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci: esej o multietnické společnosti*. Praha: Dokořán.
- SCHUCK, P. H. (1998). *Citizens, strangers, and in-betweens : essays on immigration and citizenship*. Boulder: Westview Press.
- SKRENTNY, J. D. (2001). *Color lines : affirmative action, immigration, and civil Rights option for America*. Chicago: University of Chicago Press.
- SUARÉZ-OROZCO, M. M. (1998). *Crossings : mexican immigration in Interdisciplinary perspectives*. Cambridge: Harvard University.
- ŠMÍD, J. (1998). *Tenkrát v Americe: ze zápisníku zahraničního zpravodaje v USA*. Praha: Radioservis.
- TINDALL, G. B. (2000). *Dějiny Spojených států amerických*. Praha: Lidové noviny.
- TOCQUEVILLE, A. de. (1992). *Demokracie v Americe. 1. díl*. Praha: Lidové noviny.
- WALLERSTEIN I., M. (2005). *Úpadek americké moci: USA v chaotickém světě*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- WERNICK, A. (2002). *U. S. Immigration and Citizenship : Your Komplete Guide*. New York: Prima.
- ZINN, H. (1990). *A People's History of the United States*. Harper Perennial.
- ZOLBERG A., R., BENDA P., M. (2001). *Global migrants, global refugees: problems and solutions*. Berghahn Books NY.

Časopisy

- BORSKÁ, J. (2003). Chudoba nutí Mexičany emigrovat, *Mezinárodní politika*, no. 10, s. 19- 21.
- BUSCHOVÁ, K. (2001). George Bush a Latinská Amerika. *Mezinárodní politika*, no., s. 19- 20.

- CALDA, M. (2003). Migrace a americká společnost, *Mezinárodní politika*, no. 10, s. 9-11.
- CALDA, M. (2004). Etnické lobby a jejich vliv na zahraniční politiku Spojených států, *Mezinárodní politika*, no. 4, s. 13-15.
- CALDA, M. (2005). Zahraniční politika USA a její vnitropolitické aspekty, *Mezinárodní politika*, no. 3, s. 8-11.
- EHL, M. (2000). Nový pořádek na zadním dvorku USA: Latinská Amerika se hlásí o slovo, *Mezinárodní politika*, no. 10, s. 6-8.
- FÁREK, J. (2002). Ekonomika USA: robustní a opět na vzestupu, *Mezinárodní politika*, no. 7, s. 23-25.
- GEDLU, M. (2004). Spojené státy americké a Afrika: Minulost a současnost, *Mezinárodní politika*, no. 4, s. 34-36.
- GOMBALA, I. (2001). Latinská Amerika na přelomu tisíciletí, *Mezinárodní politika*, no. 3, s. 23-26.
- HAMPL, J. (2001). Mexiko a jeho zahraniční politika mění svou tvář. *Mezinárodní politika*, no. 6, s. 18-20.
- HATHAWAY R, .M. (2005). George Bush's Unfinished Asian Agenda. Philadelphia: *Foreign Policy Research Institute*.
- HUNČOVÁ, D. (2002). Co si počít s „mokrymi zády“? Problém nelegální migrace mexického obyvatelstva do USA, *Mezinárodní politika*, no. 12, s. 22-24.
- JENKINS, P. (2003). Islam in America. Philadelphia: *Foreign Policy Research Institute*.
- JUNGBAUER, R. (2005). Aktuální otázky mexicko-amerických vztahů, *Mezinárodní politika*, no. 6, s. 21-22.
- NEKVAPIL V., V. (2002). Střet civilizací? *Mezinárodní politika*, no. 5, s. 38-39.
- OPATRNÝ, J. (2001). Historická dimenze kubánsko-amerických vztahů, *Mezinárodní politika*, no. 3, s. 17-20.
- PRCHAL, M. (2000). Změní se v USA po volbách hospodářská politika, *Mezinárodní politika*, no. 10, s. 8-10.
- RAUS, D. (2004). Soucitný konzervativce Bush, *Mezinárodní politika*, no. 4, s. 4-5.

- ROMANCOV, M. (2003). Migrace a Afrika, *Mezinárodní politika*, no. 10, s. 13-15.
- SKUČEK, R. (2002). Doplnovací volby do Kongresu v listopadu 2002, *Mezinárodní politika*, no. 7, s. 16-18.
- SOROKIN, A., HUDÁK, J. (2004). Politika Spojených států vůči Castrově Kubě, *Mezinárodní politika*, no. 4, s. 15-17
- UHEREK, Z. (2003). Migrace: Historie a současnost, *Mezinárodní politika*, no. 10, s. 4-6.

Internetové zdroje

An independent, nonpartisan resource on trends in American public opinion-

<http://www.pollingreport.com/>

American Immigration Center <http://www.us-immigration.com/>

Federal Statistical Policy- www.fedstats.gov

Foreign Affairs- <http://www.foreignaffairs.org/>

Homeland Security –Immigration Statistics-

<http://www.dhs.gov/ximqtn/statistics/>

Legal Information Institute –Cornell Law School-

<http://www.law.cornell.edu/wex/index.php/Immigration>

Immigration Form Processing Service Center L.L.C.-

<http://www.infodomain.com/>

Inter-University Consortium for Political and Social Research (ICPSR)-

<http://www.icpsr.umich.edu/>

Institute for Research in Social Science Public Opinion Questionnaire

Database- <http://www.ciesin.columbia.edu/datasets/irss/irss.html>

Institute for Research in Social Science - <http://www.york.ac.uk/inst/iriss/>

The Center for Immigration Studies- <http://www.cis.org/>

United States and Green Card Program- http://www.green-card-visa-usa.org/EN/gcvu_en.asp

United States Bureau of Census- <http://www.census.gov/>

United State Immigration Assistance Center- <http://www.immigration-bureau.org/>

United States Immigration Support - <http://www.usimmigrationsupport.org/>

U. S. Immigration and Customs Enforcement-

<http://www.ice.gov/about/index.htm>

U. S. Immigration and Naturalization Service-

<http://www.uscis.gov/portal/site/uscis>

Periodika

Los Angeles Time- <http://www.latimes.com/>

The New York Times- www.newyorktimes.com

The Washington Post- <http://www.washingtonpost.com/>